

Kommunförbundet
Kalmar län

Ungas livsvillkor i Torsås

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2018 i Kalmar län och
Eksjö kommun

ENKÄTFABRIKEN

BoU Barn- och
ungdomsnätverket
Kalmar län

Sammanställd av Enkätfabriken
Maj 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Bakgrund och syfte.....	6
A. Bakgrundsfrågor.....	8
B. Fritid.....	11
C. Skola.....	20
D. Delaktighet och inflytande.....	32
E. Trygghet.....	41
F. Hälsa.....	50
G. Arbete.....	62
H. Framtid.....	66
Referenser.....	75

**Rapporten är
färgkoordinerad!**

Hitta den del du vill
läsa genom att titta
på färgen i
avsnittens kant.

Sammanfattning

Att ha kunskap om unga och deras livsvillkor är en viktig förutsättning i regionernas och kommunernas arbete i alla förvaltningar. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som tas, som på något sätt rör barn och unga, alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv. Genom att göra en Lupp-undersökning får regioner och kommuner en bättre bild av ungdomarnas livsvillkor.

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av resultatet för Torsås kommun. Speciellt fokus läggs vid skillnader till tidigare Lupp-resultat och resultat som sticker ut bland vissa grupper, exempelvis utifrån kön eller ålder. För att få en mer heltäckande bild av ungas livsvillkor i kommunen rekommenderar vi dock att läsa hela rapporten. Vad som kan vara viktigt att uppmärksamma är att resultatet för årskurs 2 i Torsås består av få svar totalt sett (30 svar), varpå resultatet för denna åldersgrupp bör tolkas med viss försiktighet.

Fritid

I avsnittet om fritid framgår det att drygt 9 av 10 ungdomar i Torsås svarar att de är nöjda med fritiden totalt sett. Vidare svarar totalt 72 % att de tycker att det finns mycket eller ganska mycket att göra på fritiden, en något högre andel än i regionsnitt och rikssnitt¹. Över tid har andelen som anser att det finns väldigt eller ganska mycket att göra ökat i Torsås.

Det som flest unga gör på fritiden är att träna/idrotta samt att vara ute i naturen. En hög andel av killarna (81 %) spelar online-, data- eller tv-spel minst en gång i veckan. Bland tjejer är andelen lägre, 24 %. Det som ungdomarna i högst grad saknar i Torsås är utbud av flera sporter eller idrotter, platser för idrott (exempelvis nämns ishockeyhall och gympasal) samt ställen där ungdomar kan umgås.

Skola

I skolavsnittet ser vi att en hög andel, 80 % totalt, generellt sett är nöjda med skolan. Det framgår också att över 85 % totalt är nöjda med lärarna, undervisningen, tillgången till datorer, elevhälsan samt möjligheten att få extra hjälp. Skolmaten är det som ungdomarna är minst nöjda med, speciellt i årskurs 8. I flera av frågorna som rör skolan har nöjdheten ökat över tid. Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomarna i Torsås är nöjdare vad gäller elevhälsan, tillgången till datorer och skolbiblioteket.

Andelen som svarar att våld och mobbning förekommer på skolan är däremot hög, runt 30 %. Andelen är speciellt hög i årskurs 8. Totalt uppger 22 % av ungdomarna att rasism förekommer på skolan. Att arbeta med dessa frågor kan således komma att bli viktigt för kommunen.

Delaktighet och inflytande

Inom området delaktighet och inflytande framgår det att intresset för politik ökat sedan år 2009. Då svarade 19 % att de var mycket eller ganska intresserade av politik, i årets resultat svarar totalt 32 % av Torsåsungdomarna detsamma. Det framgår också att 44 % i år svarar att de vill vara med och påverka om olika frågor som rör kommunen.

¹ Rikssnittet är resultatet för alla kommuner som gjort Lupp-undersökningen år 2018. Regionsnittet är resultatet för Kalmar län samt Eksjö kommun 2018.

Det är dock en något lägre andel som vill påverka jämfört med tidigare år. Det är också en något lägre andel som vill påverka i Torsås vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt.

En andel om 24 % av ungdomarna svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen. Vidare framgår det att internet och/eller sociala medier är den vanligaste arenan för politiskt engagemang bland de unga i kommunen.

Trygghet

En majoritet av unga i Torsås känner sig trygga på de flesta efterfrågade platser i kommunen och på internet. En hög andel, mellan 92-96 % totalt, är alltid eller oftast trygga hemma och på väg till eller från skolan. Nästan lika många, strax under 90 %, är trygga i bostadsområdet, i skolan, på träningen och på internet. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum samt på fritidsgården. Resultatet avseende upplevd trygghet är generellt på en liknande nivå som år 2015.

I området trygghet framgår det också att en relativt hög andel, speciellt av högstadietjejerna, svarar att de utsatts för mobbning enstaka gånger eller under en längre period. Totalt svarar 39 % av högstadietjejerna att de utsatts. I de övriga grupperna är andelen utsatta mellan 14-19 %. Majoriteten (57 % av alla som utsatts för mobbning det senaste halvåret) svarar att de blivit utsatta i skolan. Det framgår också att killar i högre grad än tjejer svarar att de utsatts för hot och misshandel det senaste halvåret.

Hälsa

De flesta ungdomar mår bra. Över tid har dock en negativ utveckling skett, speciellt bland tjejerna i Torsås. Andelen tjejer som mår mycket eller ganska bra har gått från 78 % år 2012 till 57 % i årets resultat. Bland killar har andelen gått från 79 % år 2012 till 87 % år 2015 för att igen minska till 74 % i år.

Avseende olika psykosomatiska besvär som stress, nedstämdhet, huvudvärk och ont i magen kan vi se att andelen som svarar att de har regelbundna besvär med stress är relativt hög, speciellt bland tjejer. Det har även skett en ökning av stress och huvudvärk bland tjejer.

Arbete och Framtid

Totalt svarar 5 % av högstadieungdomarna och 39 % av gymnasieungdomarna att de har ett extrajobb. 16 % av högstadieungdomarna och 75 % av gymnasieungdomarna i årskurs 2 svarar vidare att de hade ett sommarjobb i somras. Bland högstadieungdomarna har andelen med sommarjobb minskat över tid, från 27 % år 2015 till 16 % i år.

En hög andel av högstadieungdomarna tror att de kommer att läsa vidare efter grundskolan. 3 % av killarna och 9 % av tjejerna i årskurs 8 tror däremot inte att de kommer att läsa vidare. På gymnasiet svarar 67% av tjejerna och 27 % av killarna att de tror att de kommer att studera vidare efter gymnasiet. Det finns alltså en tydlig könsskillnad i frågan.

Det framgår också att en hög andel, 90 % av ungdomarna i Torsås, har en positiv framtidssyn.

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors Lupp-undersökning har år 2018 genomförts i Kalmar län samt Eksjö kommun. Undersökningen genomfördes under hösten 2018 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna. Insamlingen har skötts av kommunerna med hjälp av MUCF och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Kommunförbundet Kalmar län.

Lupp står för "lokal uppföljning av ungdomspolitiken" och startades av MUCF år 2001. Lupp är en enkät som ska ge kommuner, stadsdelar eller regioner kunskap om ungas situation. MUCF erbjuder enkäten för att stötta kommuner i utvecklingen av ungdomspolitiken. Tanken är att beslut som berör unga i kommuner ska bygga på aktuell kunskap om ungas situation, erfarenheter och åsikter. Lupp-enkäten erbjuds inom tre åldersgrupper: högstadiet 13–16 år, gymnasiet 16–19 år och unga vuxna 19–25 år.

Urval och svarsfrekvens

I denna rapport redovisas resultatet för Torsås kommun. Alla ungdomar i årskurs 8 på högstadiet och årskurs 2 på gymnasiet ingår i urvalet för Lupp-undersökningen. Observera att gymnasieungdomar som går gymnasiet i en annan kommun än den de bor i har sorterats till att tillhöra sin boendekommun i databasen.

Totalt har 4 045 elever i regionen svarat på undersökningen. I Torsås har totalt 98 svar inkommit. I årskurs 8 har 68 av 90 elever svarat, vilket ger en svarsfrekvens om 76 %. Eftersom ingen aktuell information finns om urvalsstorlek för eleverna på gymnasiet kan inte svarsfrekvensen redovisas för den åldersgruppen. Detta eftersom eleverna sorterats utifrån boendekommun och inte utifrån skola. Eftersom få svar totalt sett (30) inkommit för årskurs 2 i Torsås är det viktigt att tolka resultatet med viss försiktighet.

Fördelning av antal elever* och antal svar per kommun totalt och per årskurs

	Antal elever*: Åk 8	Antal svar: Åk 8	Svarsfrekvens: Åk 8	Antal svar** Åk 2	Antal svar: Totalt
Borgholm	99	91	92%	52	143
Eksjö	185	159	86%	160	319
Emmaboda	97	87	90%	56	143
Hultsfred	158	121	77%	90	211
Högsby	61	56	92%	45	101
Kalmar	766	658	86%	361	1019
Mönsterås	142	77	54%	86	163
Mörbylånga	149	144	97%	78	222
Nybro	219	146	67%	100	246
Oskarshamn	280	254	91%	259	513
Torsås	90	68	76%	30	98
Vimmerby	182	177	97%	148	325
Västervik	363	331	91 %	211	542
Regionen	2791	2369	85 %	1676	4045

*Information om antal elever i årskurs 8 är hämtat från Skolverkets databas och baseras på 2018 års siffror

** Uppgifter om antal i urval för årskurs 2 saknas och därav redovisas inte svarsfrekvensen

I den här typen av skolundersökningar beror bortfallet på att hela klasser inte har haft möjlighet att delta i enkäten eller att elever varit sjuka. För vissa frågor finns det internt bortfall, det vill säga att ungdomar på grund av olika anledningar valt att inte besvara en viss fråga i enkäten. Det rör sig oftast om några få procent, men varierar något mellan frågorna. Det kan exempelvis bero på att elever bedömt en fråga som irrelevant eller att det rört sig om känsliga frågor. Detta är dock vanligt förekommande i undersökningar likt denna.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av ungdomarnas upplevelser. Rapporten innefattar först och främst statistik uppdelat på ålder (högstadiet årskurs 8 och gymnasiet årskurs 2) och kön. Denna typ av jämförelser möjliggör en större förståelse för huruvida alla ungdomar har lika villkor och möjligheter i samhället. Denna kunskap är viktig för att kunna arbeta vidare med förändring och för att anpassa insatserna.

Observera att svaren i alla avsnitt, inklusive avsnittet om skolan, inte redovisas utifrån vilken kommun ungdomarna går i skolan utan utifrån var de bor.

Jämförelser över tid

För att kunna mäta utvecklingen över tid görs jämförelser med Lupp-resultaten från tidigare år. Torsås har tidigare gjort Lupp-enkäten år 2015, 2012 och 2009. Observera att årskurs 2 inte genomförde enkäten år 2015, varför flera diagram över tid endast redovisar resultatet för årskurs 8. Utvalda frågor analyseras över tid i rapporten.

Avseende jämförelser till tidigare år bör noteras att en omfattande omarbetning av Lupp-enkäten gjordes av MUCF under 2015, vilket innebär att jämförelser till resultat år 2014 eller tidigare inte är möjligt på relativt många ställen. Exempelvis har nästan alla instämmerkalor i enkäten justerats från en femgradig till en fyragradig skala, vilket gör att resultatet inte är jämförbart. I andra fall har frågan eller svarsalternativen omformulerats eller justerats. Därav finns det på flera ställen endast jämförelser till år 2015.

Jämförelser med rikssnittet för Lupp 2018

I den löpande texten berörs även på olika ställen jämförelser med rikssnittet för Lupp (de kommuner som genomfört Lupp år 2018). Rikssnittet är dock inget nationellt snitt för alla kommuner, utan innefattar endast de kommuner som deltog i Lupp år 2018. Trots att en sådan jämförelse har vissa brister kan det vara fördelaktigt att kunna se länets och kommunernas resultat i förhållande till en större kontext.

Det som i rapporten benämns som regionsnitt är resultatet för Kalmar läns region samt Eksjö kommun totalt.

Läsanvisningar

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna fram. Vad som även kan vara viktigt att uppmärksamma är att en del svarsalternativ uteslutits i redovisningen. Detta har gjorts för att göra resultatet mer överskådligt. För fullständig redovisning av alla frågor och svarsalternativ hänvisar vi till MUCF:s Lupp-portal. Observera också att vissa diagram redovisar resultatet totalt eller totalt per kön. Notera även att maskinella avrundningar kan förekomma i rapporten. Det handlar då om enstaka procent.

Bakgrundsfrågor

Frågor om bakgrund och familj

I den första delen ställdes några frågor om ungdomarna och deras familj. Som det framgår av bilden nedan är könsfördelningen relativt jämn bland de som svarat på lupp-enkäten. Då få angett "annan könsidentitet" kommer denna grupp inte redovisas nedbrutet i rapporten.

En andel om totalt 83 % svarar att de är födda i Sverige medan 2 % är födda i Europa och 15 % utanför Europa.

I diagram A4 på följande sida framgår att en andel om mellan 9-19 % av ungdomarna som deltagit i undersökningen har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom.

A2. Var är du och dina föräldrar födda?

	Sverige	Norden	Europa	Utanför Europa
Du själv	83%	0%	2%	15%
Förälder a	78%	3%	4%	14%
Förälder b	81%	3%	4%	11%

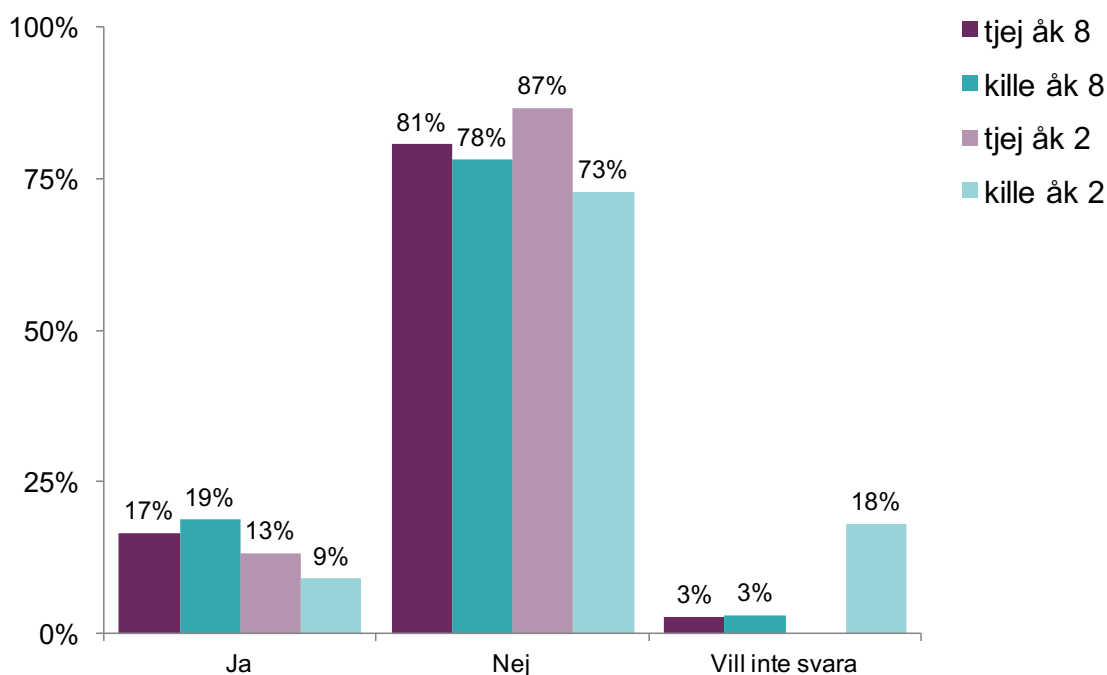
A2a. Om du inte är född i Sverige, hur länge har du bott här?

10 år eller längre	25%
4-9 år	6%
0-3 år	69%

A3. Vad gör din/dina föräldrar huvudsakligen?

	Förälder a	Förälder b
Arbetar	85%	82%
Studerar	4%	4%
Föräldraledig	0%	1%
Arbetslös	3%	2%
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	5%	3%
Ålderspensionär	1%	2%
Annat	1%	3%
Vet inte	1%	2%

A4 Har du någon sjukdom eller någon nedsatt funktion, som inte är tillfällig, och som innebär att du har svårigheter att delta i olika aktiviteter, t.ex. i skolan, med vänner eller på din fritid?

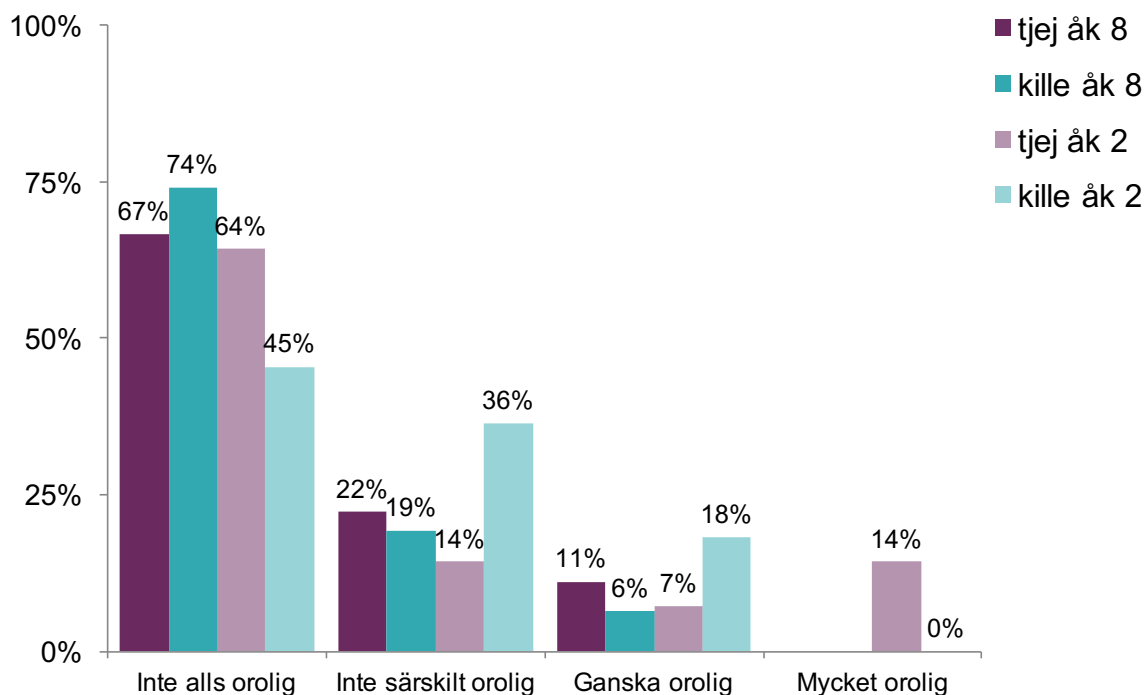

Frågor om ekonomi

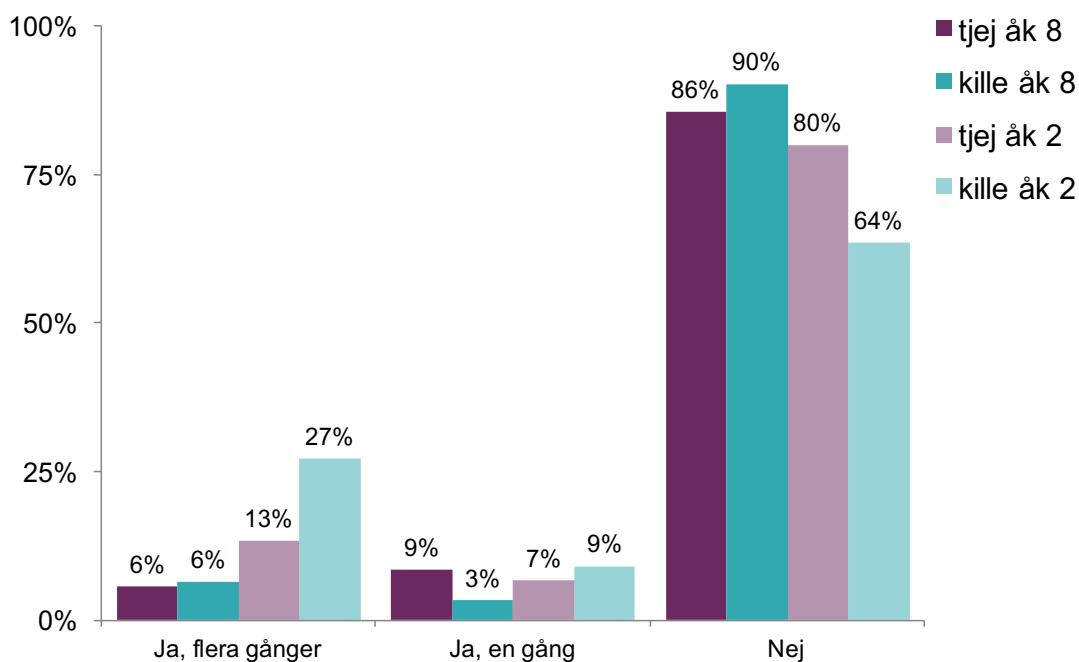
En klar majoritet av ungdomarna i Torsås svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A5 nedan.

I diagram A6 nedan ser vi att en varierande andel mellan 9–36% av ungdomarna svarar att det en eller flera gånger hänt att de inte kunnat göra eller köpa något som många andra gör eller köper på grund av att familjen inte haft råd.

A5. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

A6. Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?

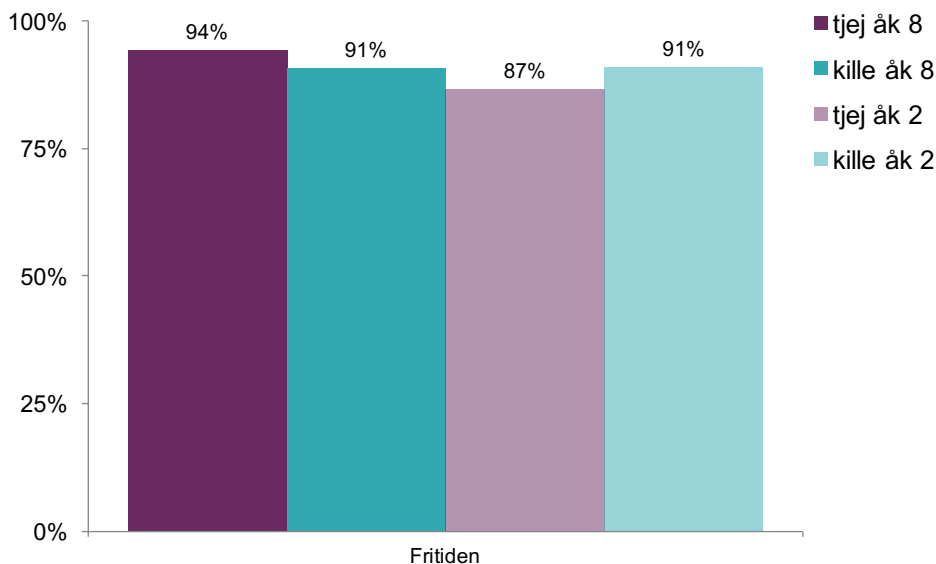

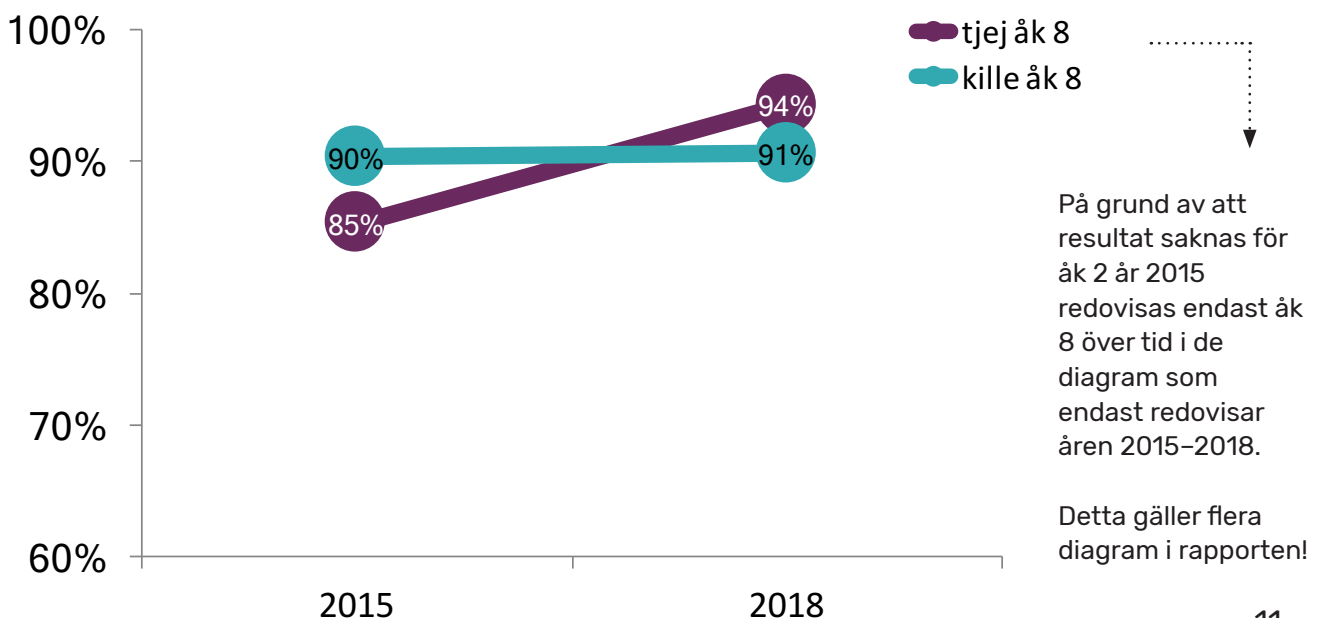
Inom området fritid ställs frågor om hur ungdomarna uppfattar sin fritid, hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen samt hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar.

En hög andel, totalt 91 % i Torsås, svarar att de är nöjda med fritiden totalt sett. Andelen högstadietjejer som är nöjda med sin fritid har ökat något från 85 % år 2015 till 94 % i årets resultat. Observera att endast resultatet för årskurs 8 redovisas i diagrammet B0a, liksom övriga diagram i rapporten som endast visar resultatet 2015–2018. Detta på grund av att resultat för årskurs 2 saknas för år 2015 i Torsås.

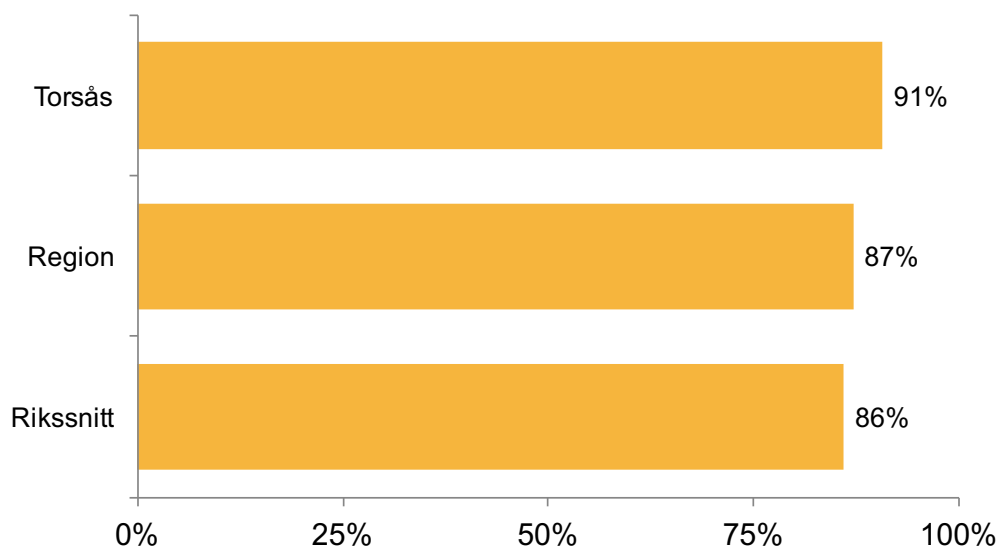
B0. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

B0a. Andel nöjda med sin fritid: Utveckling över tid

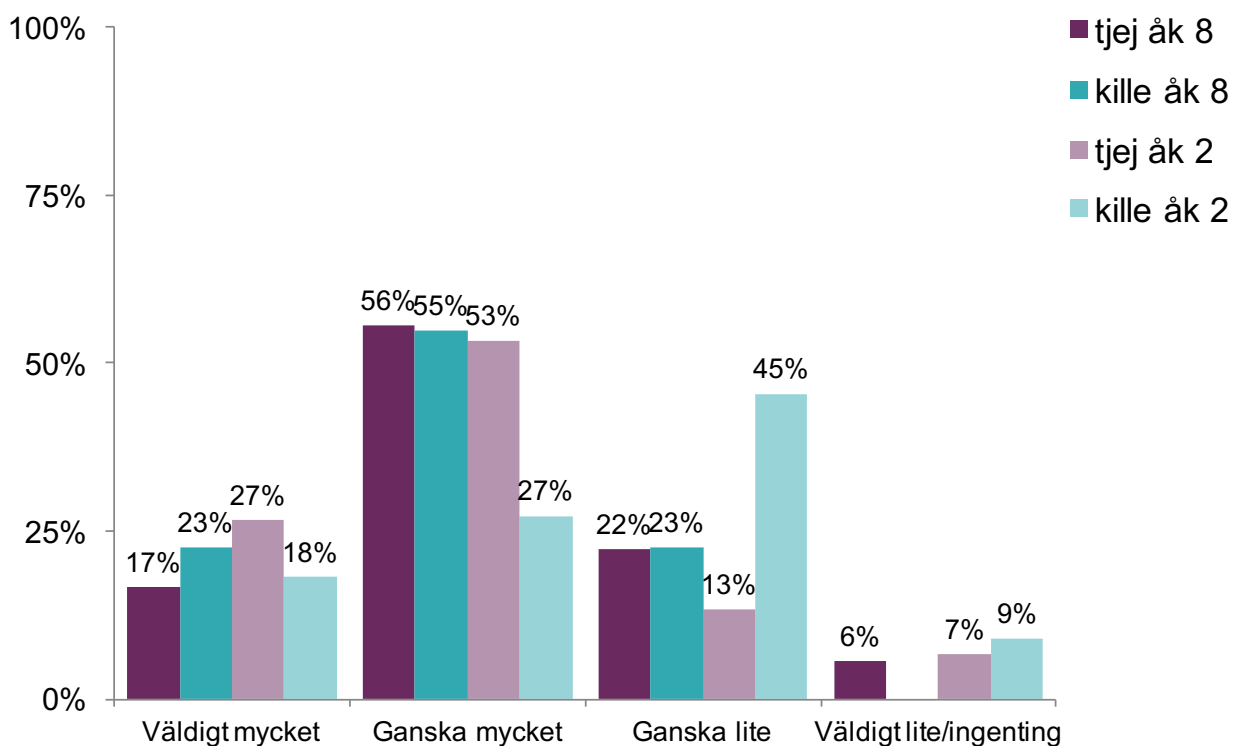
B0b. Andel nöjda med sin fritid: Jämförelser

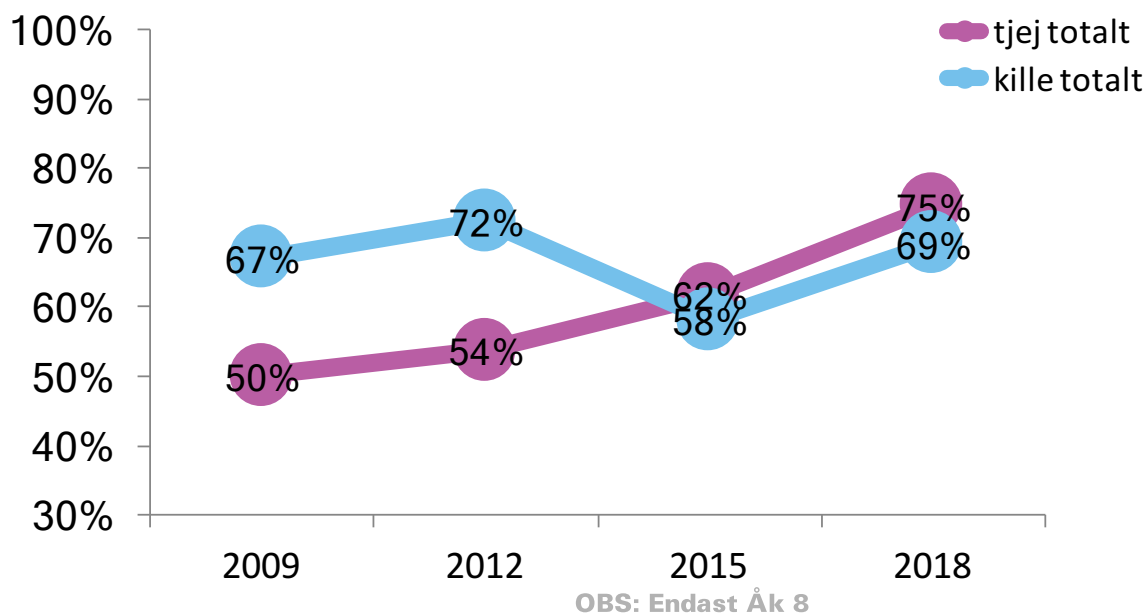
Hur mycket det finns att göra

I diagram B1 nedan ser vi att andelen som svarar att det finns ganska eller väldigt mycket saker att göra på fritiden generellt är lägre bland gymnasieungdomarna än bland högstadieungdomarna. Från år 2015 har en positiv utveckling skett både bland tjejer och killar i årskurs 8, se diagram B1a på följande sida.

B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

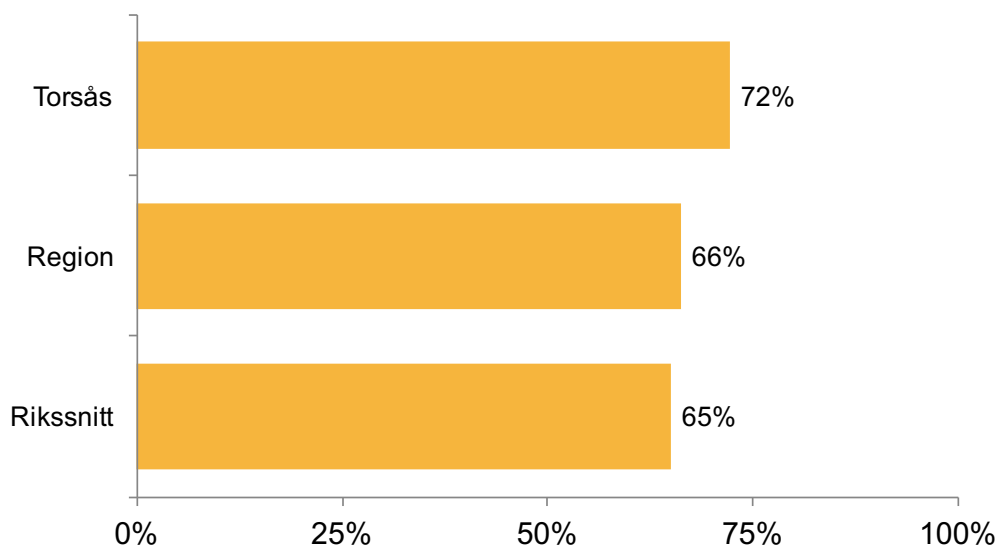
B1a. Andel som svarat att det finns "våldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden:
Utveckling över tid

OBS! På grund av att resultat saknas för åk 2 år 2015 redovisas endast åk 8 inom året 2015. Detta gäller flera diagram i rapporten! För övriga år är tjej totalt = tjej åk 8 + tjej åk 2 samt kille totalt = kille åk 8 + kille åk 2

Andelen ungdomar som är nöjda med hur mycket det finns att göra på fritiden är högre i Torsås än i regionsnittet och rikssnittet, se diagram B1b.

B1b. Andel som svarat att det finns "våldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden:
Jämförelser

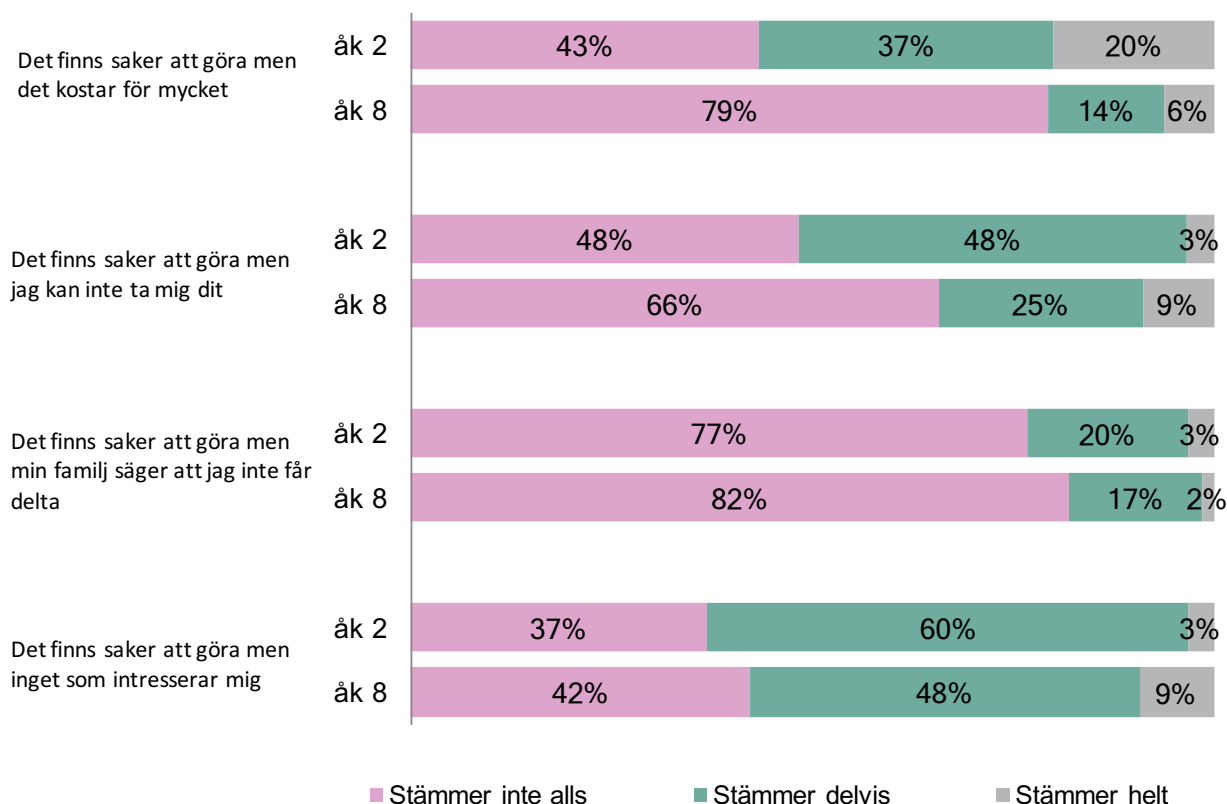

Orsaker att avstå från fritidsaktiviteter

Ungdomarna fick ta ställning till några påståenden om fritidsutbudet. Resultaten av dessa frågor kan hjälpa att avgöra huruvida det finns några hinder som begränsar ungdomarnas fritid.

Som det framgår i diagram B2 nedan svarar en andel om drygt 60 % att det "stämmer helt" eller "stämmer delvis" att det finns saker att göra men att inget intresserar dem. Färre instämmer i de övriga påståendena som rör hinder för fritiden.

B2. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

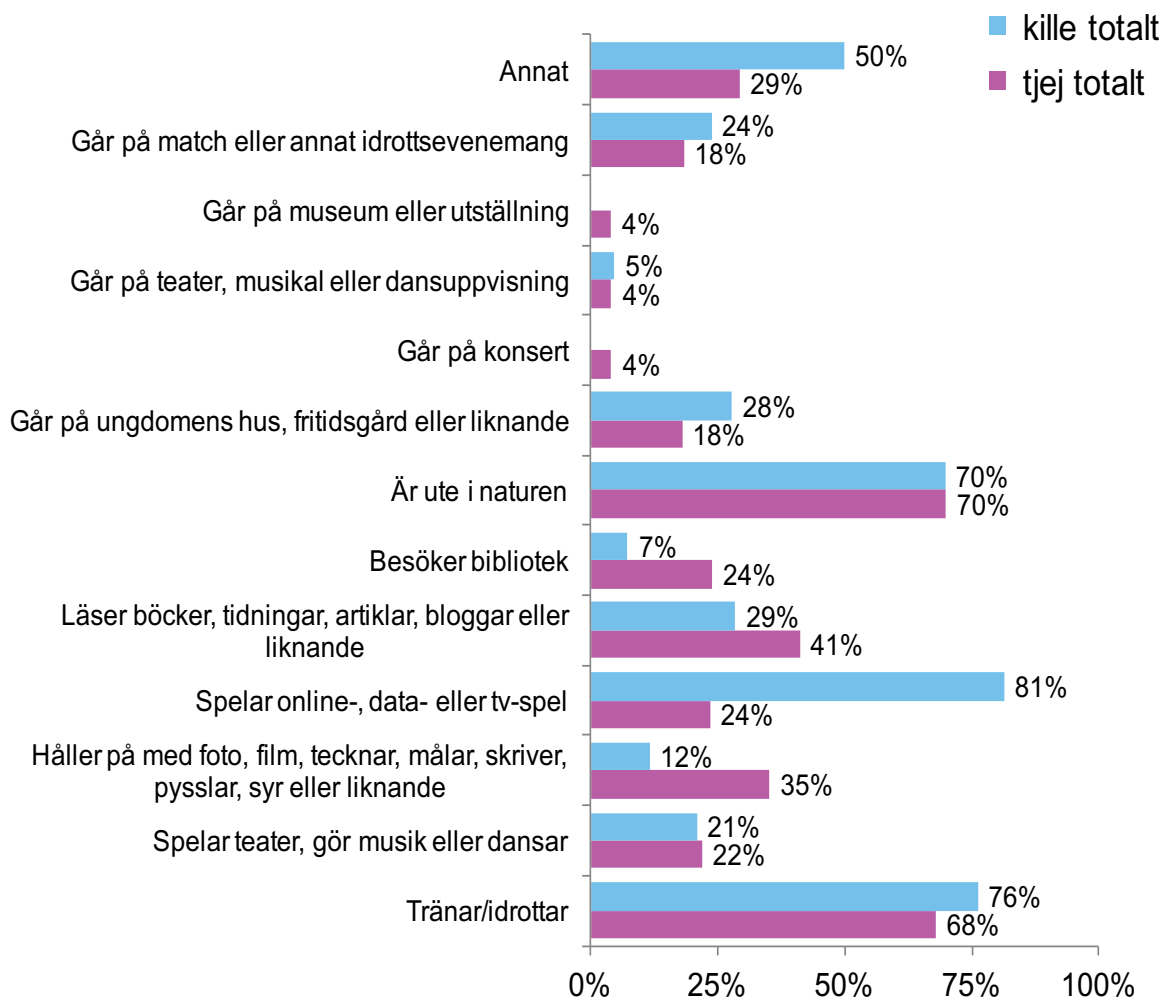

Vad ungdomarna gör och hur ofta

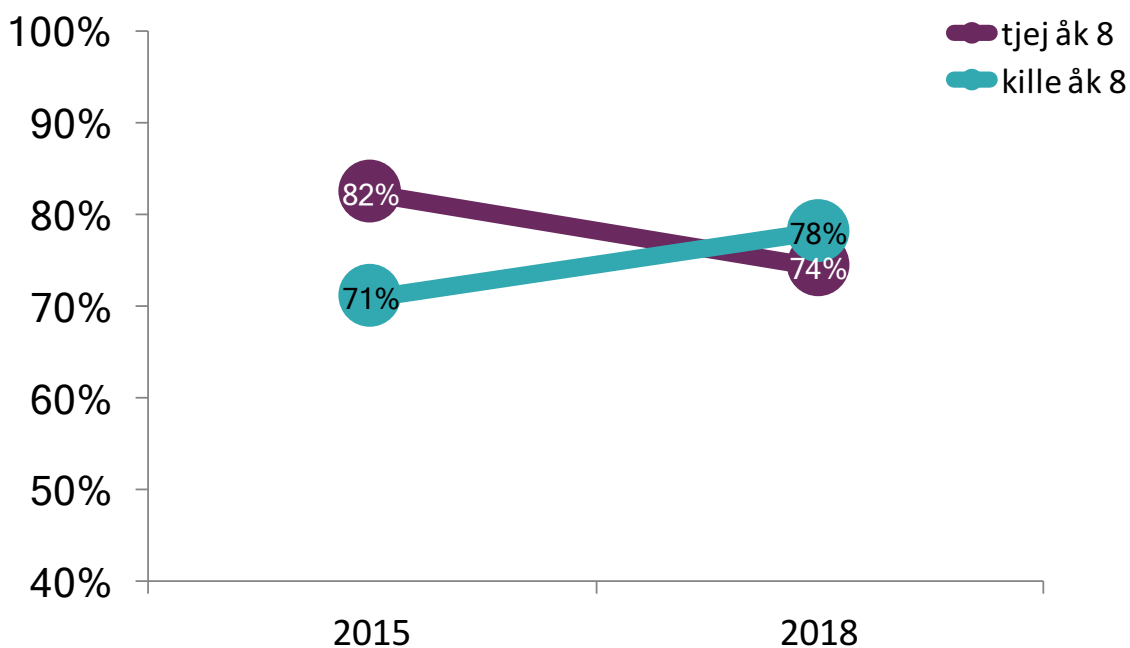
I diagram B3 på följande sida redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet, minst en gång i veckan, sysselsätter sig med. Det framgår att en hög andel, mellan 68–76 %, tränar eller idrottar minst en gång i veckan. En väldigt hög andel, 70 % av både tjejer och killar, svarar också att de är ute i naturen minst en gång i veckan.

Klart fler killar än tjejer svarar att de spelar online-, data- eller tv-spel minst en gång i veckan. 81 % av killarna och 24 % av tjejerna spelar online-, data- eller tv-spel minst en gång i veckan. Tjejer svarar däremot i högre grad än killar att de minst en gång i veckan håller på med foto/film/tecknar/skriver/pysslar m.m. Som det framgår i diagram B3b på sida 16 har andelen som gör någon kulturaktivitet minst en gång i veckan minskat från år 2015 vad gäller årskurs 8.

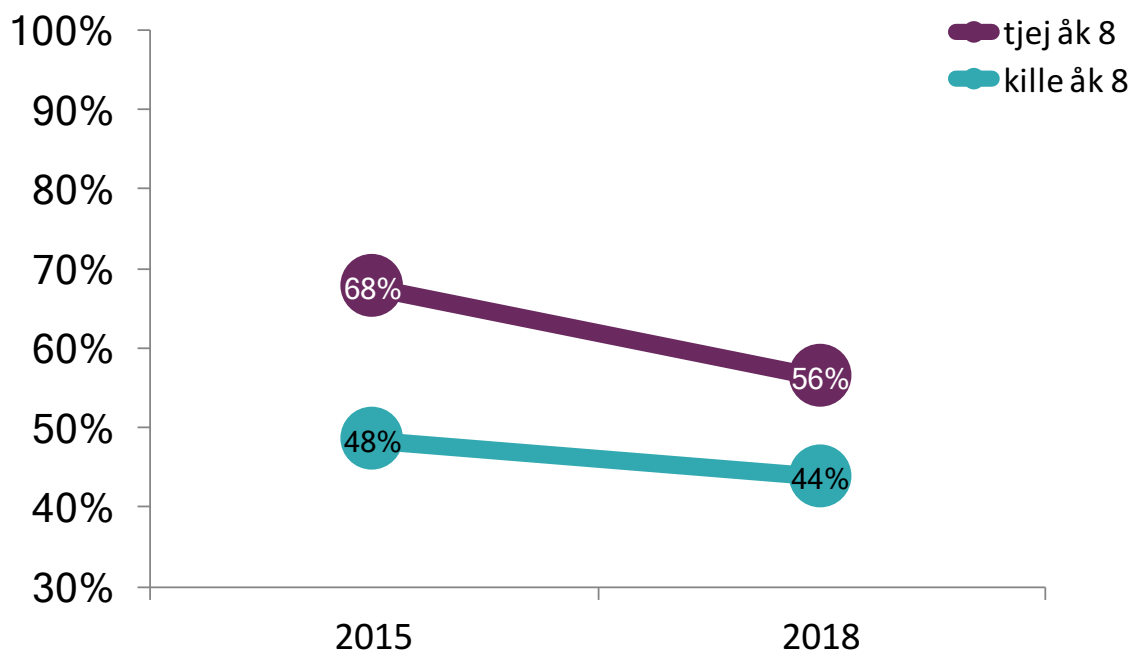
B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

B3a. Tränar/idrottar minst en gång i veckan: Utveckling över tid

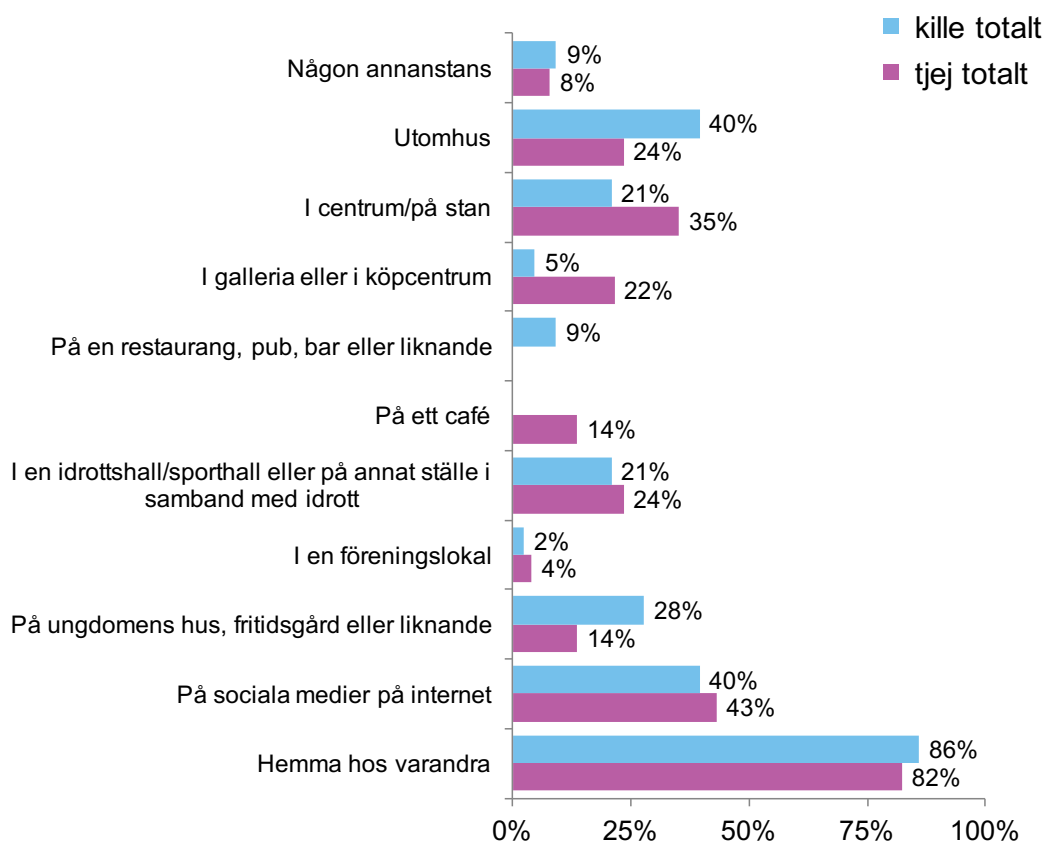
B3b. Andel som svarar att de minst en gång i veckan spelar teater/gör musik/dansar eller håller på med foto/film/tecknar/målar /skriver/pysslar/syr: Utveckling över tid

Var ungdomarna träffas

Majoriteten av ungdomarna i Torsås svarar att de träffar sina kompisar hemma hos varandra. 86 % av killarna och 82 % av tjejerna svarar detta, se diagram B4 nedan. 40 % av killarna och 43 % av tjejerna svarar vidare att de brukar träffas på sociala medier på internet. Tjejer svarar i högre grad än killar att de brukar träffas i centrum eller på stan medan killar i högre grad träffas utomhus eller på fritidsgård.

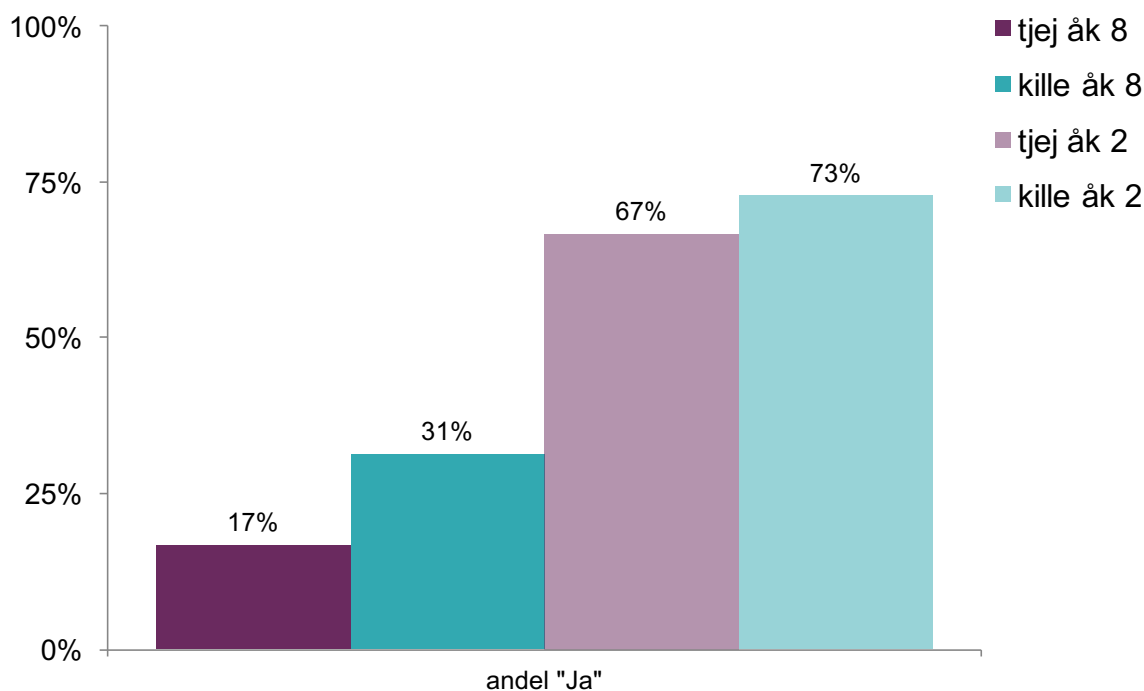
B4. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?

Saknas fritidsaktiviteter?

Som det framgår i diagram B5 svarar en varierande andel mellan 17–73 % av ungdomarna att det saknas fritidsaktiviteter där de bor. Unga på gymnasiet saknar fritidsaktiviteter i klart högre grad än unga som går på högstadiet.

B5. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?

Vilka aktiviteter som saknas

B5a. Vad är det för fritidsaktiviteter du saknar?

Ungdomarna kunde även i fritext skriva vad för fritidsaktiviteter de saknar. Flera nämner olika sporter så som skytte, hockey, friidrott, basket, volleyboll, simning och kampsport. Flera ungdomar nämner även platser för att utöva olika aktiviteter, som en ishockeyhall, en konstgräsplan, en crossbana och en gymnasal.

Ungdomarna nämner också att de saknar aktiviteter som lasergame, bowling, konserter och bio. Ytterligare saker som nämns är någonstans för ungdomar att umgås, onlinecafé samt någonstans att vara om man är intresserad av motorer.

Några utvalda citat redovisas på följande sida.

”Något ställe att umgås med vänner på, jag uppfattar att det finns många sånna ställen för högstadieelever men inte för gymnasieelever alt. att detta platser inte lockar äldre ungdomar”

”Ett ställe att vara på om man är intresserad av motorer o bilar”

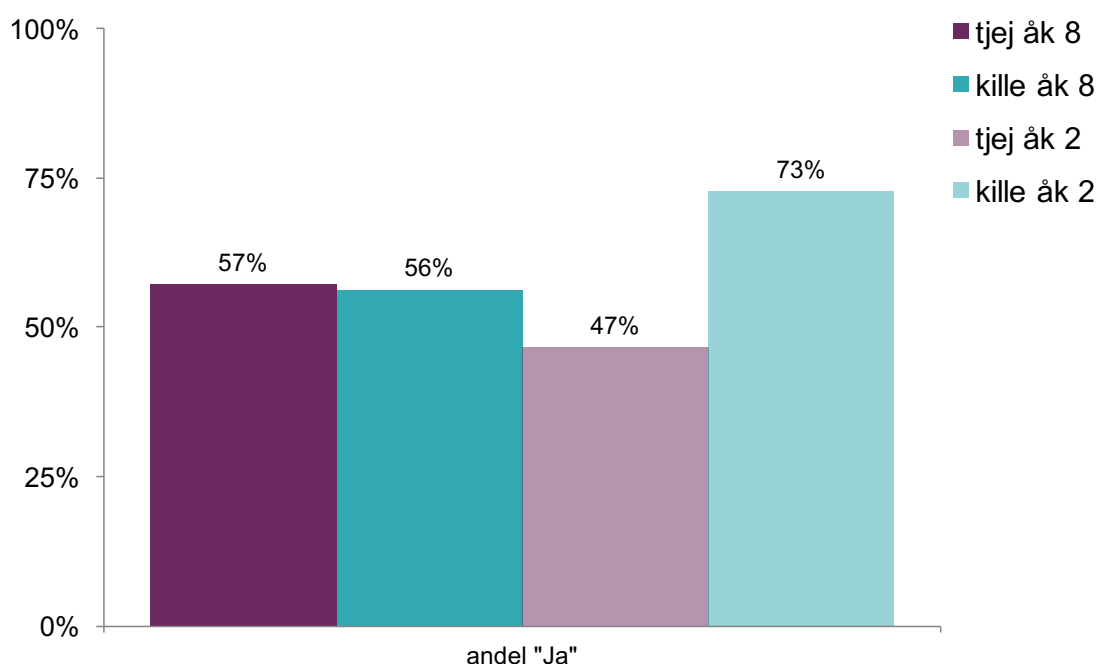
”Bowling, Laser-Game”

Medlemskap i föreningar

I Sverige har andelen unga som är medlemmar i en förening eller anger att de har ett intresse för ett föreningsmedlemskap minskat de senaste åren. Föreningslivet i Sverige når inte en lika stor andel unga som det tidigare gjort och unga är även i lägre utsträckning med i flera föreningar. Ju äldre undersökningsgruppen är bland 10–19-åringar, i desto högre grad gäller detta¹.

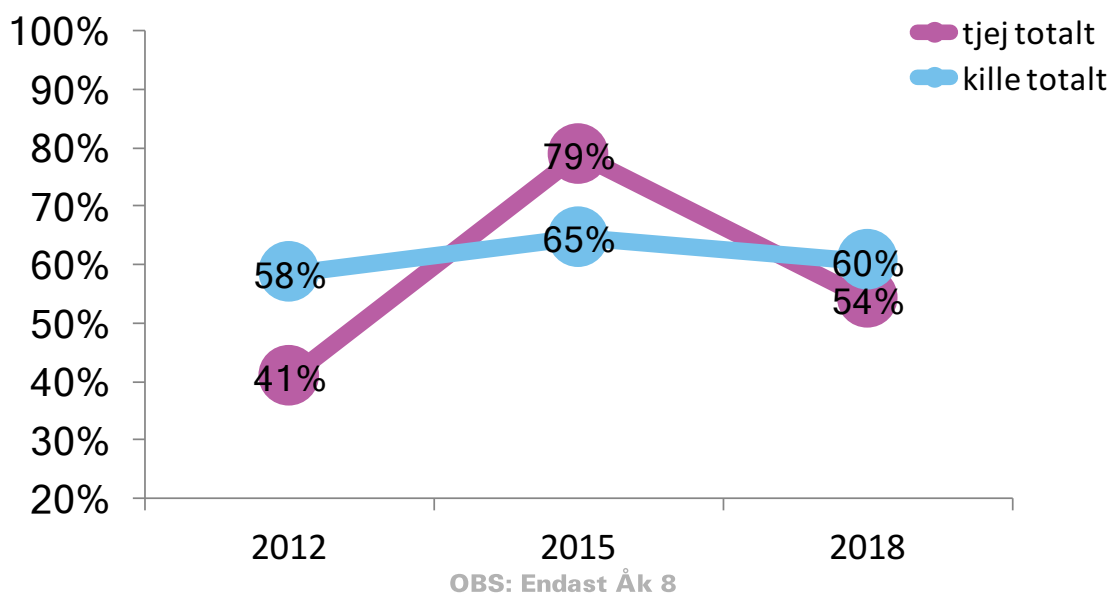
I Torsås ser vi att andelen föreningsmedlemmar är högst bland gymnasiekillarna. Från år 2015 har en minskning av andelen föreningsmedlemmar i årskurs 8 skett, se diagram B6a.

B6. Är du medlem i någon förening?

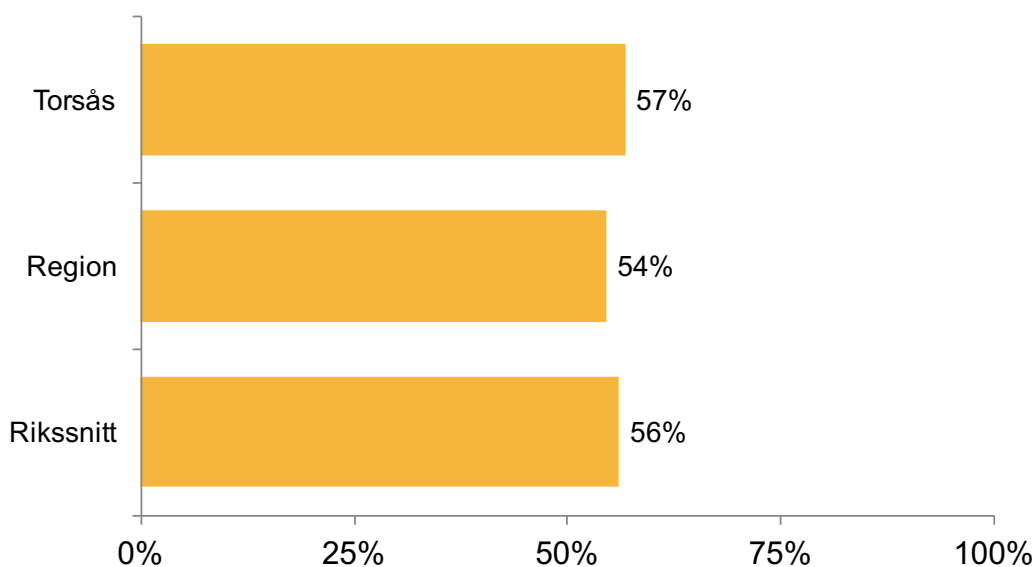
¹ MUCF 2014: Fokus 14: Ungas fritid och organisering

B6a. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Utveckling över tid

Ungdomar i Torsås är föreningsmedlemmar i ungefär lika hög grad som ungdomar i regionsnittet och rikssnittet för Lupp 2018.

B6b. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Jämförelser

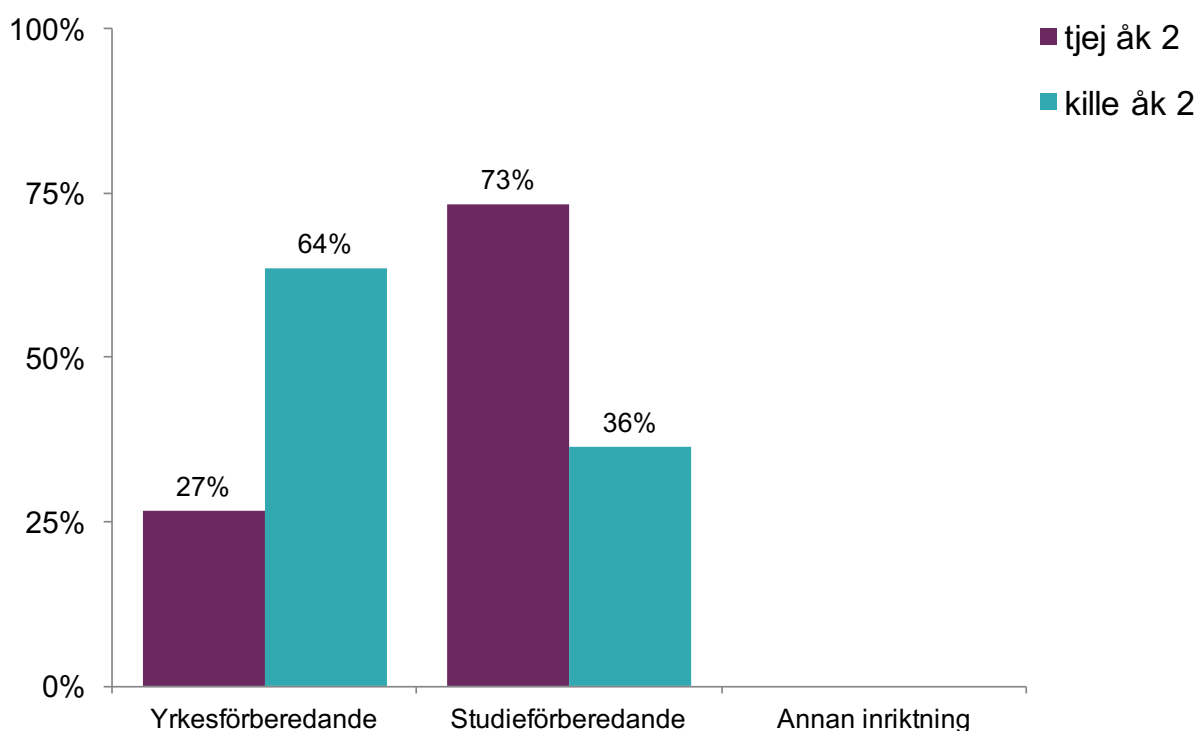
Utbildning

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor om hur ungdomarna ser på sin skola – hur de trivs, hur de ser på undervisningen och skolmiljön samt övriga aspekter. Enligt en forskningssammanställning av Skolinspektionen bygger framgångar i skolan och undervisningen bland annat på ett tydligt pedagogiskt ledarskap från lärarens sida, goda relationer mellan lärare och elever, samt att själva lärandemiljön i skolan är trygg och stödjande för eleverna¹. Det tas också upp att det behöver finnas tilltro till varje elevs förmåga samt att skolan måste anpassa undervisningen efter varje elev.

Programinriktning gymnasiet

I diagrammet nedan redovisas gymnasieelevernas programinriktning. En majoritet av tjejer läser ett studieförberedande program medan majoriteten av killarna går ett yrkesförberedande program.

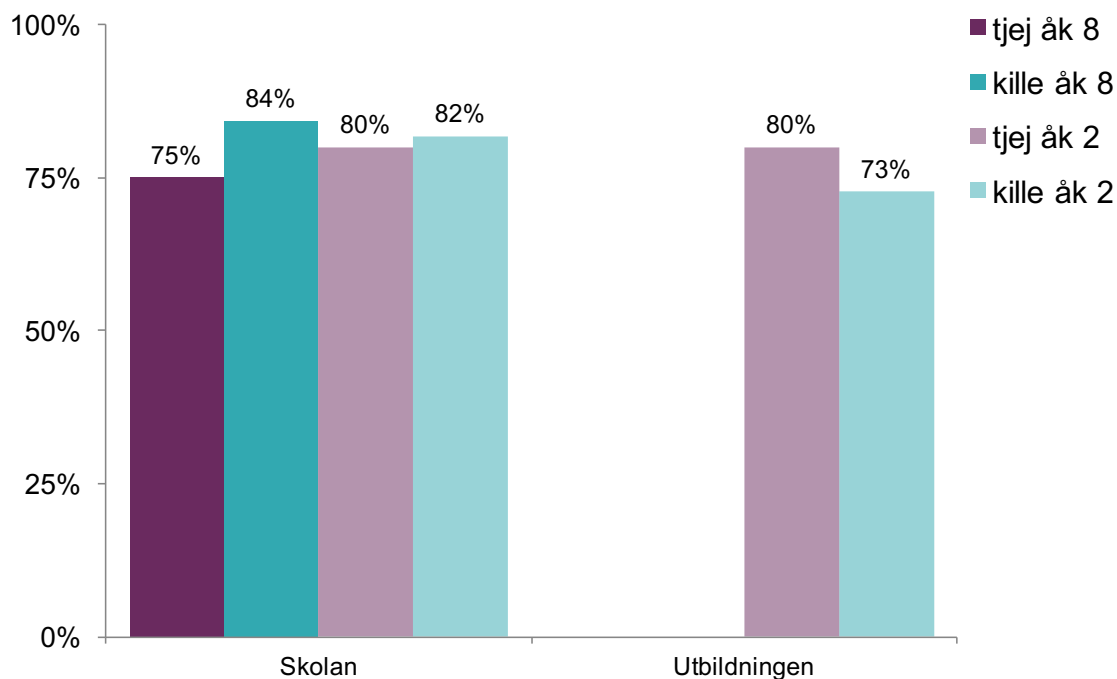
C1. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?

¹ Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen

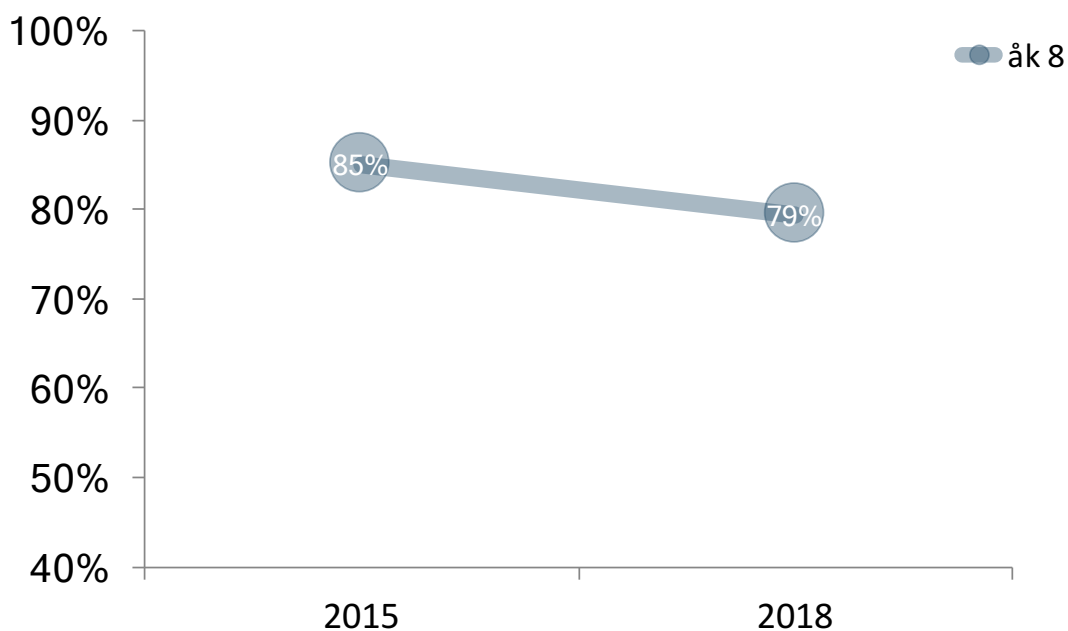
I Lupp-enkäten ställdes frågan om hur nöjd man är totalt sett med skolan i båda årskurser. En hög andel, mellan 75–84 %, svarar att de är mycket eller ganska nöjda med skolan totalt. Frågan om nöjdhet avseende utbildningen ställdes endast till gymnasieeleverna. Vad gäller utbildningen svarar 80 % av tjejerna och 73 % av killarna att de är nöjda.

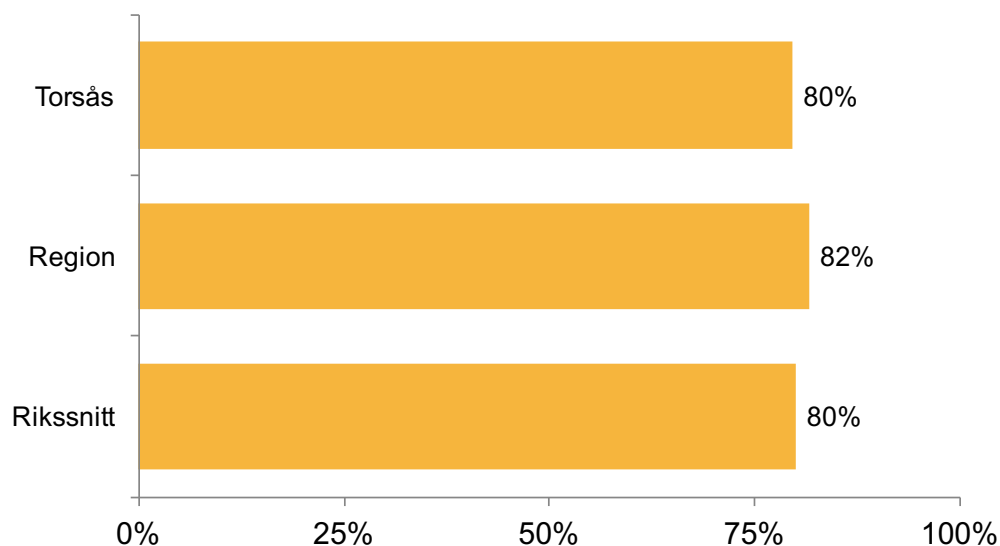
C2. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

Över tid har en något negativ utveckling skett – färre i årskurs 8 svarar i årets resultat att de är nöjda med skolan. Som det framgår i diagram C2b på följande sida är dock andelen nöjda på en liknande nivå som i regionen och i rikssnittet.

C2a. Andel nöjda med skolan: Utveckling över tid

Trivsel och stämning

Hur elever trivs i skolan har ett nära samband med hur de upplever skolmiljön, men det har också ett samband med deras allmänna välbefinnande samt psykosomatiska hälsa¹.

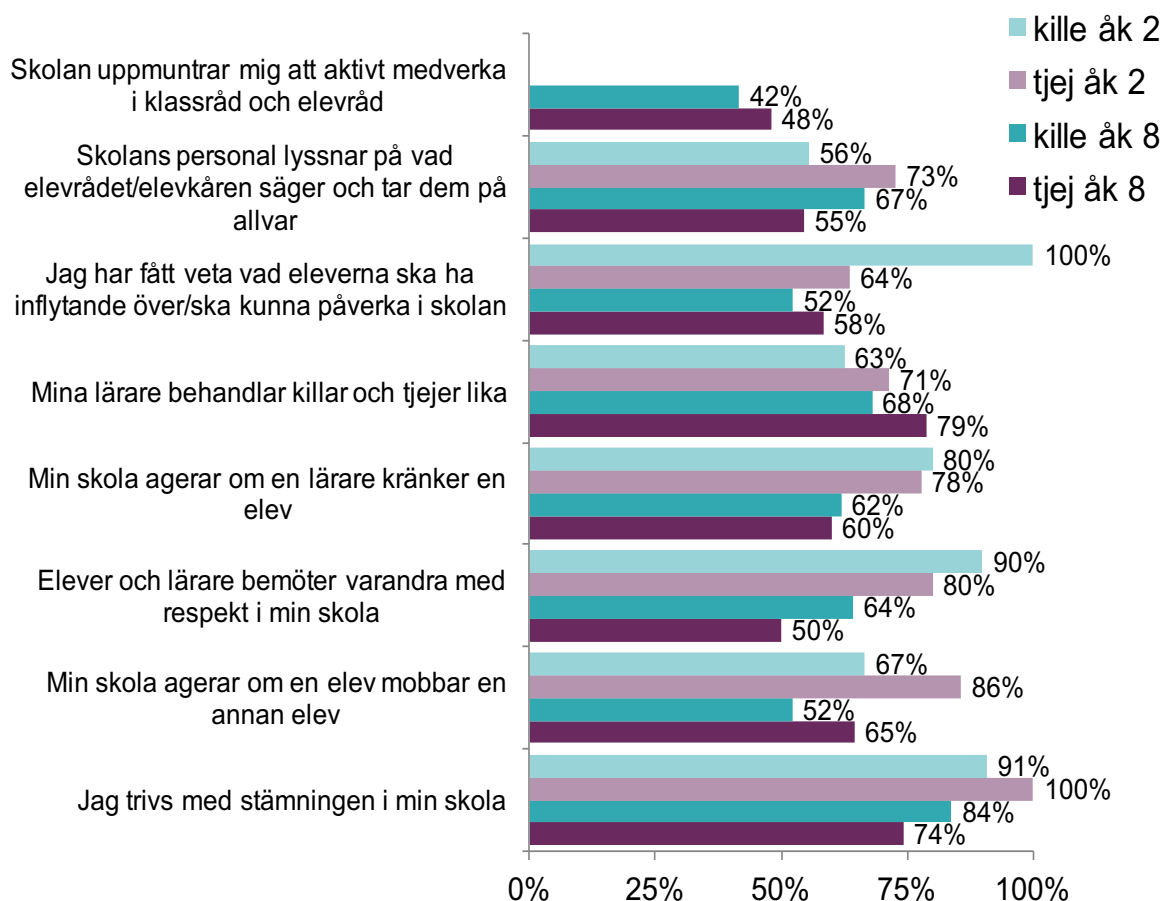
I Lupp-enkäten ställs en rad frågor som rör trivsel, likabehandling och stämningen på skolan, se diagram C3 på följande sida. En andel om 83 % totalt i Torsås instämmer i påståendet "Jag trivs med stämningen på min skola". En något lägre andel, 64 % totalt, instämmer i att elever och lärare bemöter varandra med respekt på skolan. En generell slutsats utifrån diagram C3 är att gymnasieungdomarna är nöjdare än högstadieungdomarna vad gäller flera frågor.

Över tid har förbättringar skett i flera frågor i årskurs 8, se diagram C3a på följande sida.

I tabell C3b på sida 24 framgår det att resultatet i Torsås är ganska likt resultatet i regionsnittet och rikssnittet. I frågan om huruvida lärare och elever bemöter varandra med respekt är andelen som instämmer dock lägre i Torsås. Däremot är det fler som instämmer i att de trivs med stämningen på skolan.

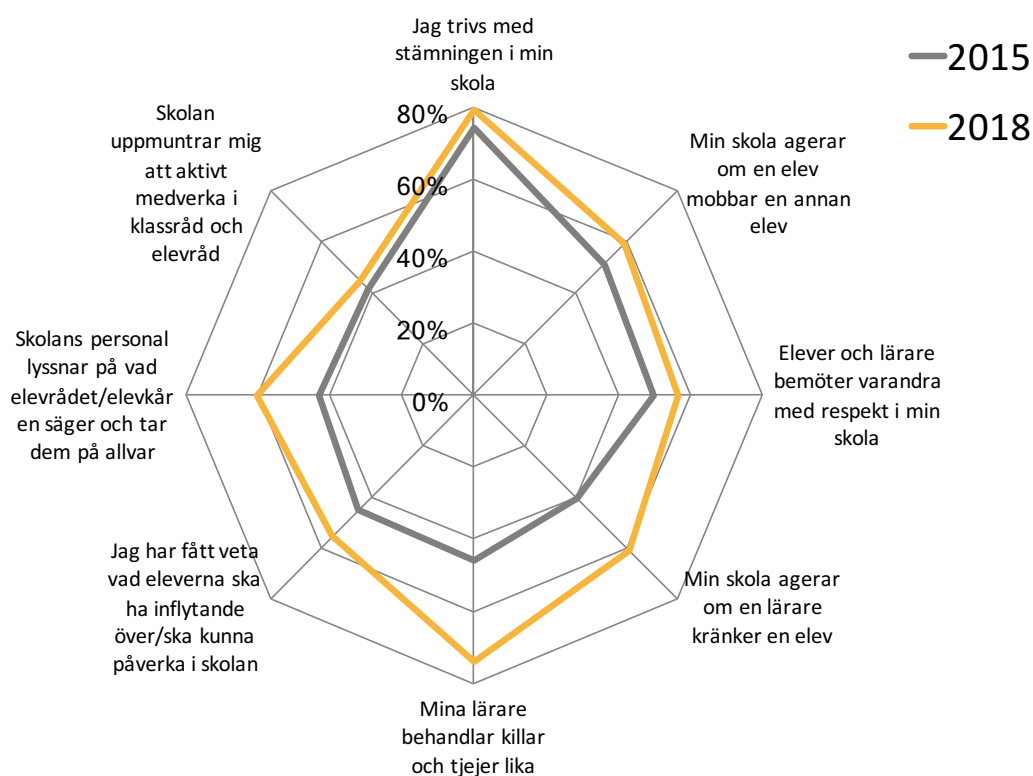
¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor 2013-2014

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? *
 Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

*Observera att "vet ej" är borträknat ur diagrammet C3a. Detta för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej är i de flesta frågorna ovan mellan 5-35%. Notera även att endast högstadiel elever fick svara på frågan "Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd"

C3a. Årskurs 8: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

C3b. Andel som instämmer: Jämförelser

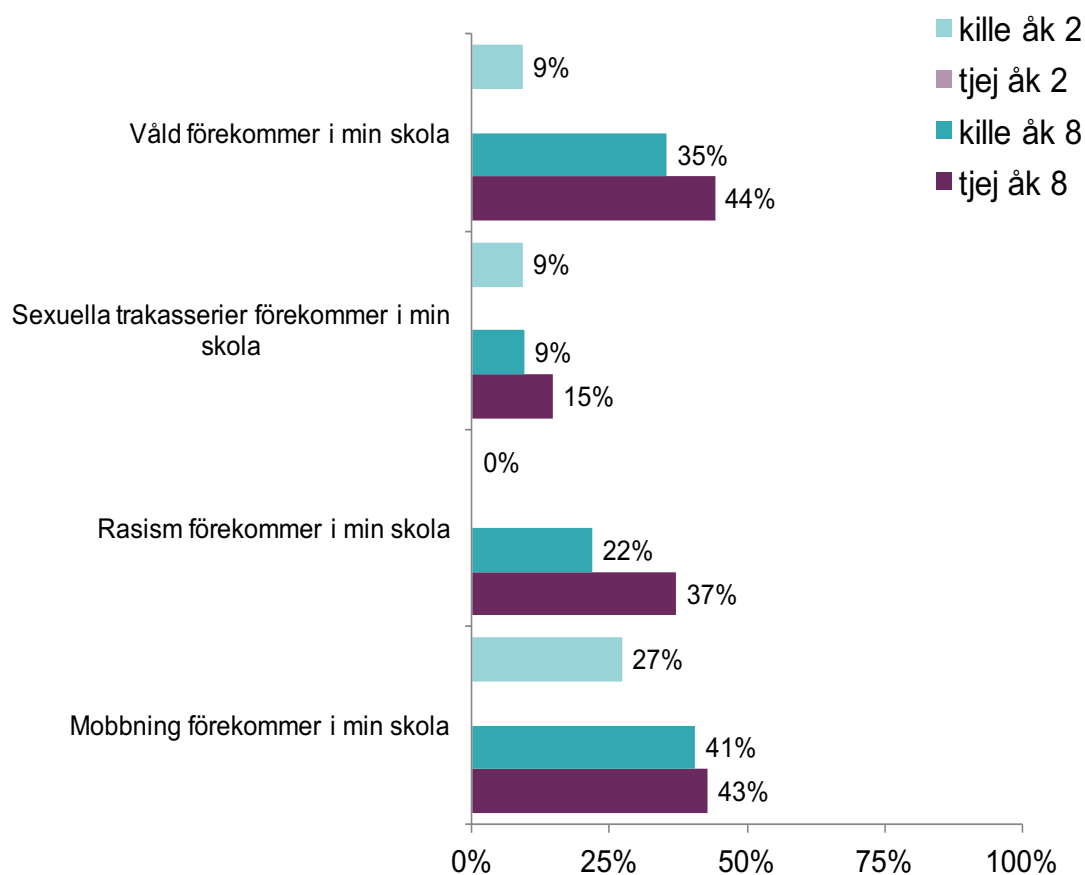
	Jag trivs med stämningen	Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	Elever och lärare bemöter varandra med respekt	Min skola agerar om en lärare kränker en elev	Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över	Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/ elevkåren säger	Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd
Torsås	83%	62%	64%	65%	72%	62%	62%	45%
Region	77%	62%	72%	64%	69%	64%	62%	54%
Rikssnitt	76%	62%	71%	66%	70%	61%	62%	51%

Problem i skolan

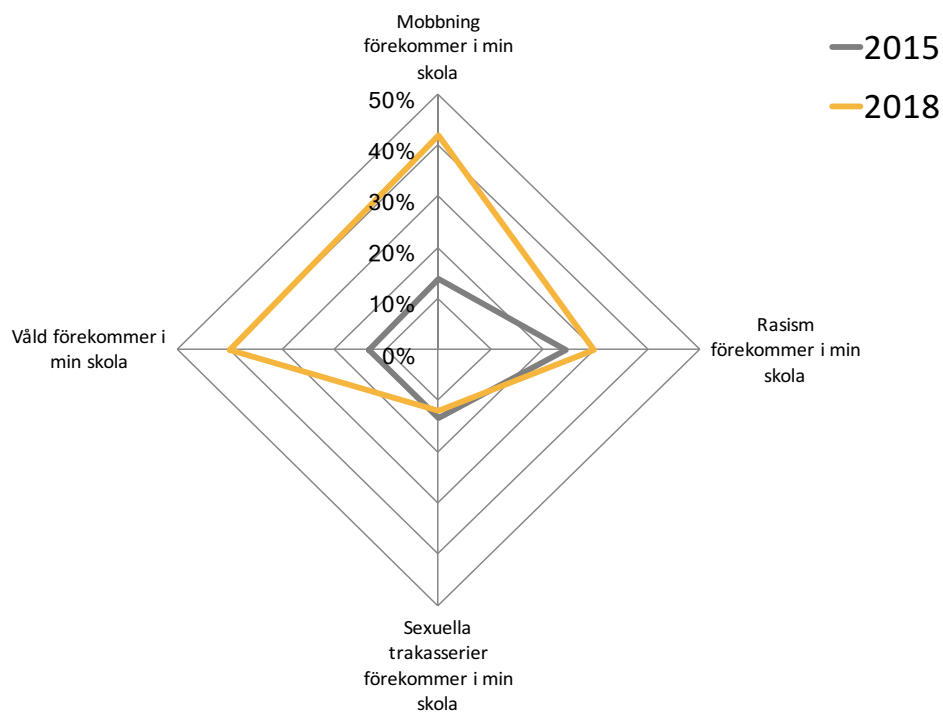
Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier är problem som förekommer på skolan. Vad som framgår är att relativt höga andelar svarar att våld, rasism och mobbning förekommer i årskurs 8.

I diagrammet C3d på följande sida framgår det att andelen som svarar att våld och mobbning förekommer ökat tydligt sedan år 2015 i årskurs 8. Det framgår även i tabell C3e att problemen förekommer i högre grad i Torsås vid en jämförelse med regionens resultat samt rikssnittet. Undantaget är sexuella trakasserier som förekommer i ungefär lika stor grad.

C3c. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola?
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

C3d. Andel som instämmer i att problem förekommer: Utveckling över tid
Årskurs 8

C3e. Andel som instämmer i att problem förekommer: Jämförelser

	Mobbing förekommer i min skola	Rasism förekommer i min skola	Sexuella trakasserier förekommer i min skola	Våld förekommer i min skola
Torsås	32%	22%	11%	29%
Region	16%	17%	10%	21%
Rikssnitt	14%	17%	9%	17%

Omdöme skola

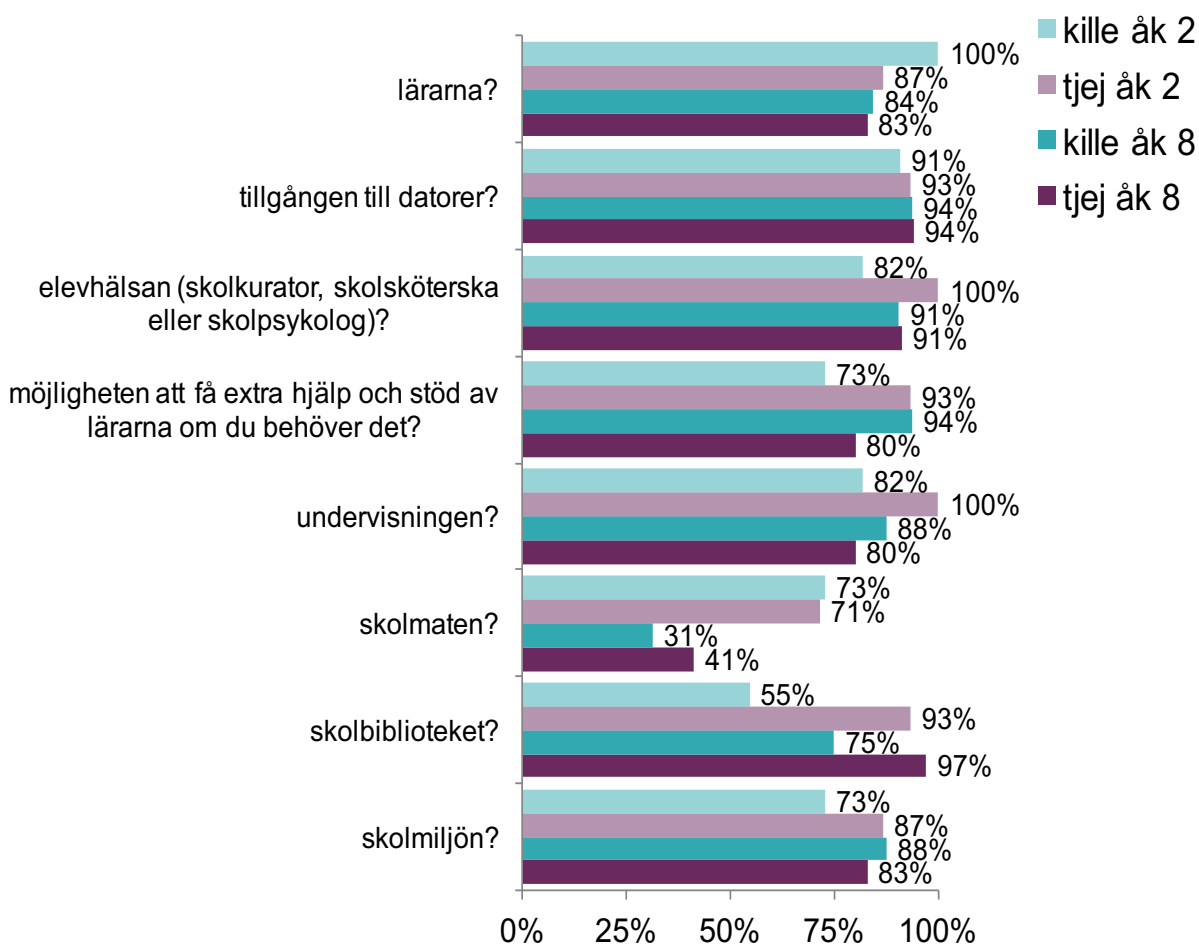
Lupp-enkäten innefattar även frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, så som skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsan, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp eller stöd.

Vad som framgår i diagram C4 är att en hög andel, över 85 % totalt, är nöjda med lärarna, undervisningen, tillgången till datorer, elevhälsan samt möjligheten att få extra hjälp. Skolmaten är det som ungdomarna är minst nöjda med, speciellt i årskurs 8.

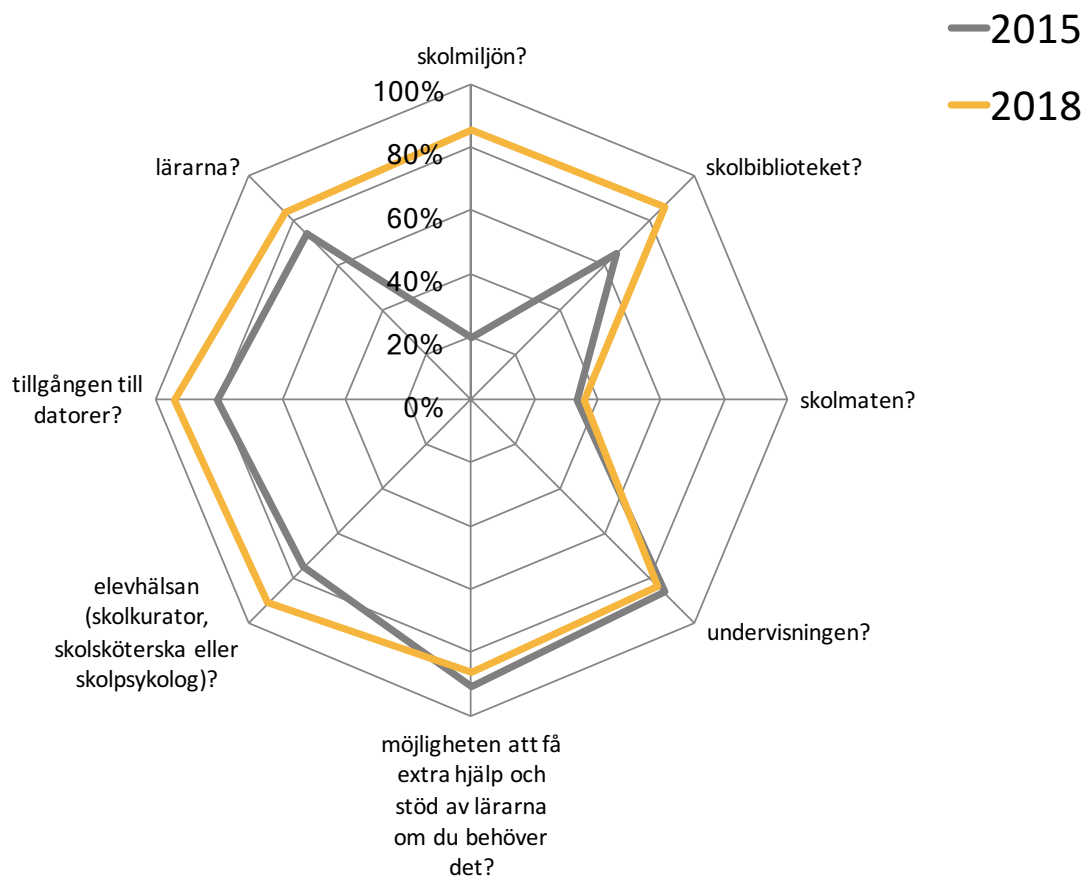
I diagram C4a på följande sida redovisas frågorna över tid för årskurs 8. Vad som framgår är att det skett en tydlig positiv förändring avseende flera frågor. Speciellt stor förbättring har skett avseende skolmiljön.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomarna i Torsås är nöjdare vad gäller elevhälsan, tillgången till datorer och skolbiblioteket.

C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
 Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över tid
 Årskurs 8

C4b. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
 Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Jämförelser

	skolmiljön?	skolbiblioteket?	skolmaten?	undervisningen?	möjligheten att få extra hjälp och stöd?	elevhälsan?	tillgången till datorer?	lärarna?
Torsås	82%	83%	45%	85%	85%	90%	93%	85%
Region	80%	76%	51%	86%	82%	80%	89%	85%
Riksnitt	77%	75%	44%	86%	81%	81%	86%	85%

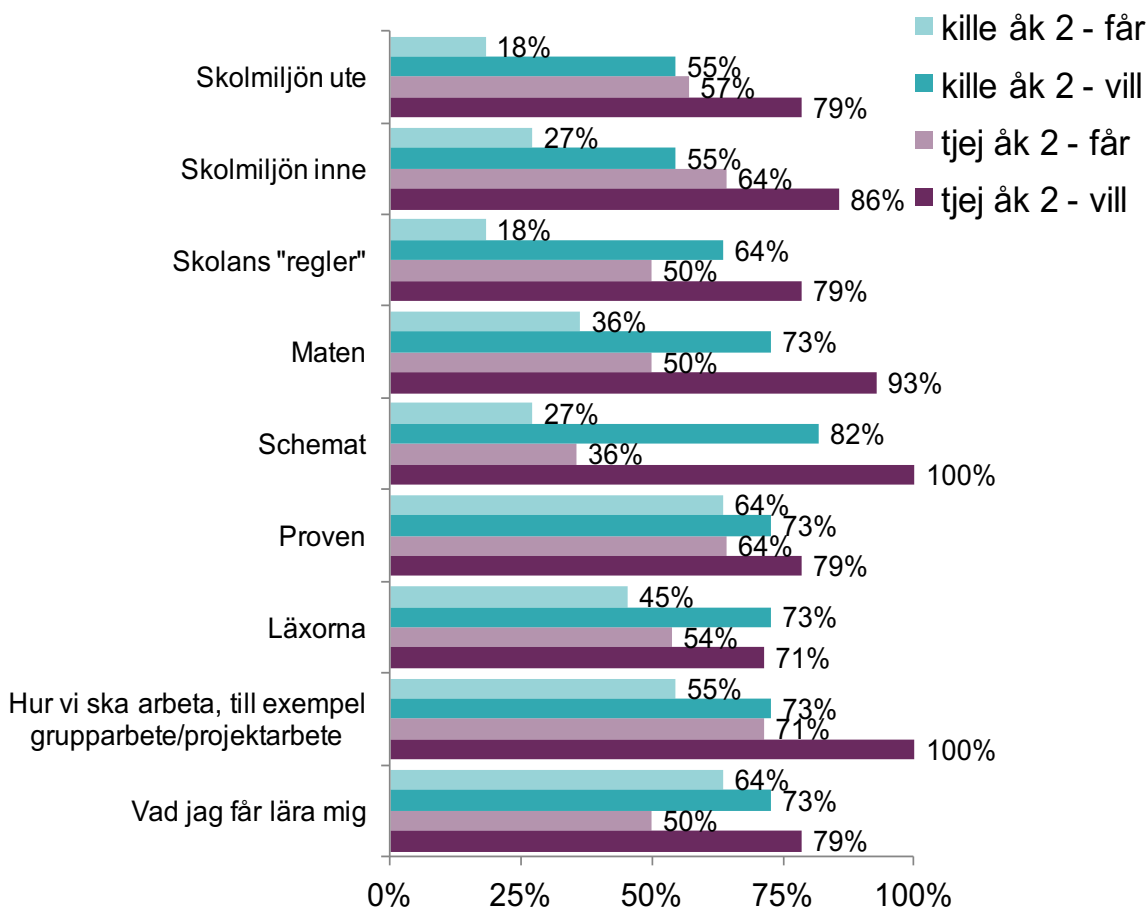
Elevinflytande

Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma om i skolan samt hur mycket de anser att de får bestämma i dagsläget. Skolverket påpekar att det finns ett tydligt samband mellan elevers möjlighet till delaktighet och inflytande samt kunskapsresultat och välmående i skolan. I en av statens offentliga utredningar från 2009¹ tar man även upp att ju mer inflytande en elev upplever att den har om en aspekt, desto mer positivt ser eleven på den aspekten i skolan. Med andra ord korrelerar möjligheter till inflytande med nöjdhet.

I diagram C5a nedan ser vi att andelen gymnasieungdomar som vill vara med och påverka är klart större än andelen som upplever att de får vara med och påverka. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är störst vad gäller schemat. När det gäller viljan att vara med och påverka svarar tjejer i högre grad än killar att de vill vara med och bestämma.

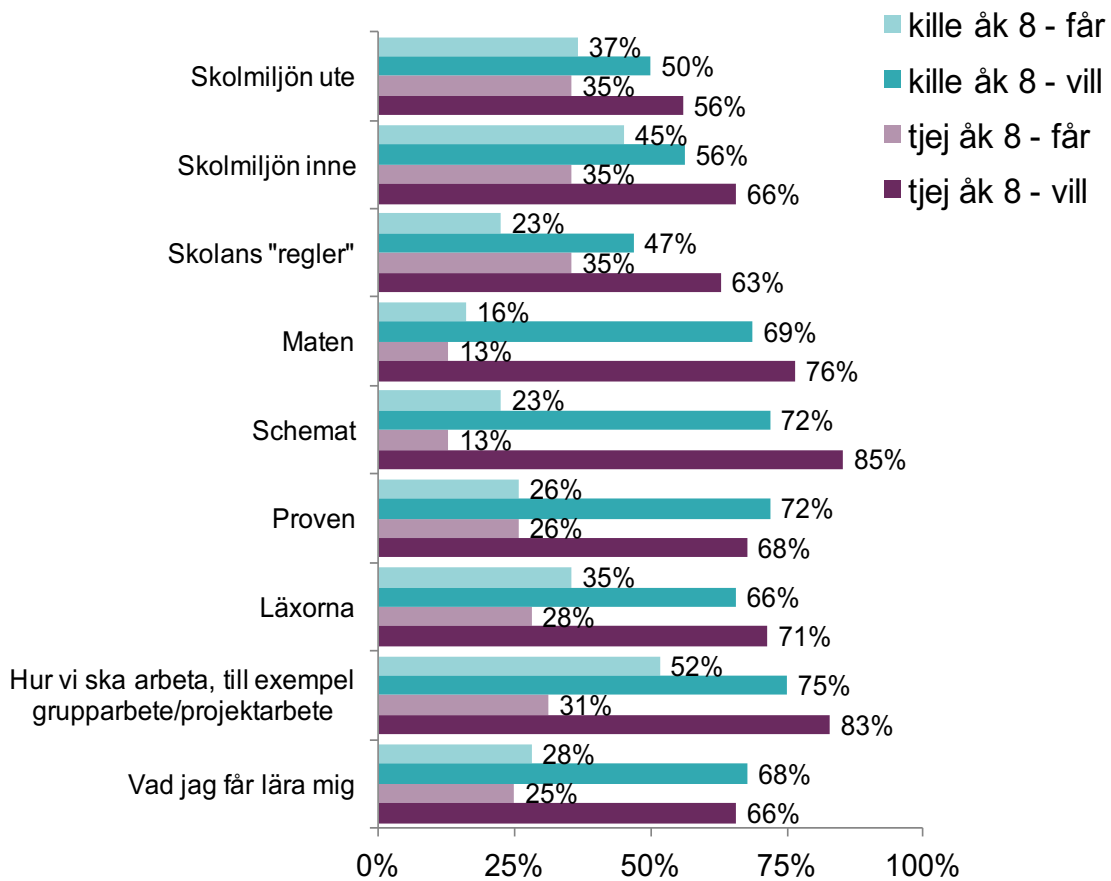
I diagram C5b på följande sida redovisas resultat för högstadiet. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är störst i frågorna som rör skolmaten, schemat och proven.

C5a. Årskurs 2: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"

¹ SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?

C5b. Årskurs 8: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"

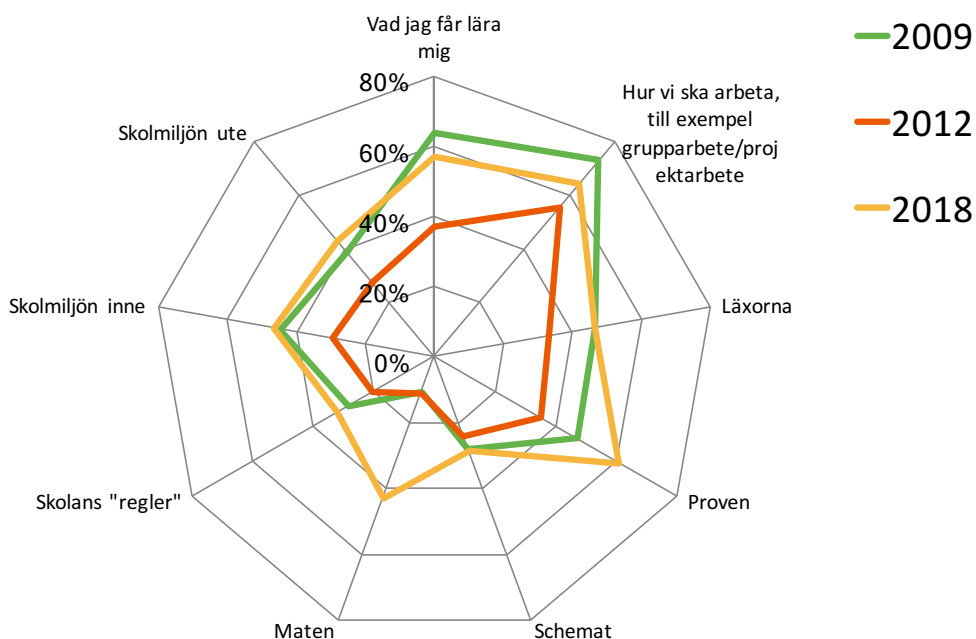

Upplevt inflytande över tid

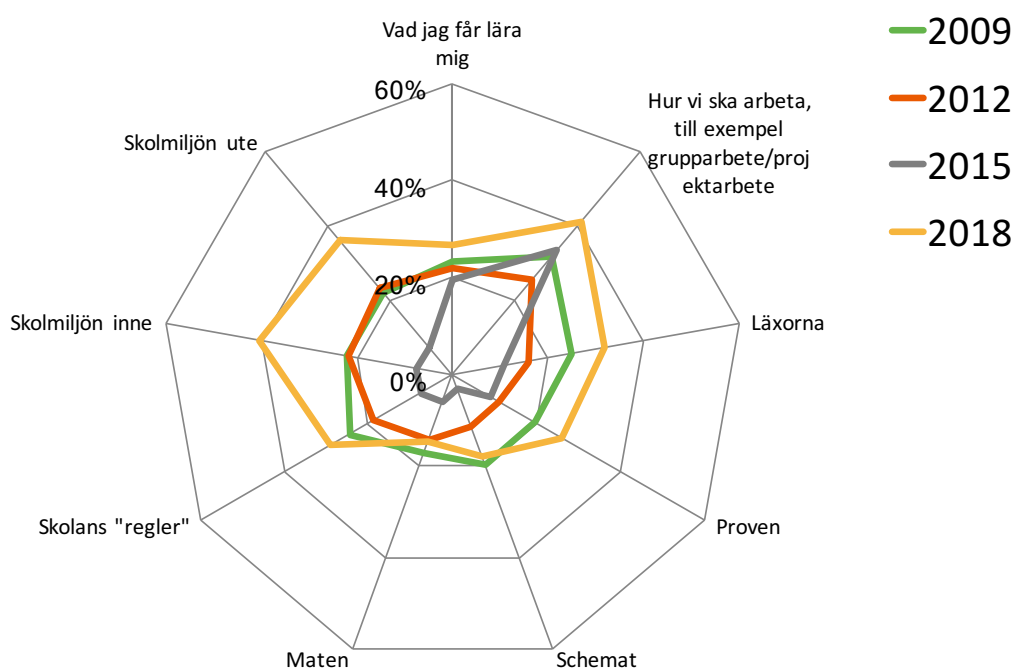
I spindeldiagrammen nedan redovisas andelen som svarat att de får vara med och bestämma om de olika sakerna i skolan över tid. I årskurs 2 är andelen som upplever att de får bestämma om olika saker något högre i år jämfört med år 2012.

I årskurs 8 har andelen som upplever att de får bestämma ökat kraftigt från år 2015, speciellt avseende skolmiljön.

C6a. Andelen i årskurs 2 som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Utveckling över tid

C6b. Andelen i årskurs 8 som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Utveckling över tid

Vad gäller många aspekter av elevinflytande i skolan är resultatet på en högre nivå i Torsås än i regionsnitt och rikssnitt. Ungdomarna i Torsås upplever exempelvis i högre grad att de får vara med och påverka om skolmiljön inne och ute.

C6c. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Jämförelser

	Vad jag får lära mig	Hur vi ska arbeta	Läxorna	Proven	Schemat	Maten	Skolans "regler"	Skolmiljön inne	Skolmiljön ute
Torsås	36%	48%	36%	37%	21%	23%	30%	42%	38%
Region	32%	43%	28%	31%	18%	19%	25%	30%	27%
Rikssnitt	31%	41%	26%	29%	19%	17%	25%	29%	26%

Delaktighet och inflytande

Ungdomars inflytande är ett av de tre prioriterade områdena i Sveriges ungdomspolitiska handlingsprogram. I utredningen "Låt fler forma samhället"¹ nämns att flera forskare har varnat för att stödet för demokratin och det politiska engagemanget bland unga i Sverige har sjunkit. Enligt vissa forskare har unga också lägre politisk kunskap, lägre politiskt intresse och mindre förtroende för de politiska institutionerna än tidigare generationer. I utredningen kommer man dock fram till att intresset och engagemanget hos unga har varit relativt stabilt över tid, liksom förtroendet för de politiska institutionerna och stödet för demokratis värdegrund.

Forskning visar också att ungdomar är lika samhällsintresserade som vuxna. Däremot är förutsättningarna för unga att delta och påverka ofta sämre på grund av bland annat ålder, utbildning och erfarenhet. Trösklarna för deltagande kan vara högre då unga ofta har ett svagare politiskt kapital jämfört med vuxna².

Intresse för olika frågor

Ungdomarna svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 på följande sida.

Det som flest unga är intresserade av är vad som händer i andra länder. Vad gäller intresset för politik svarar totalt 32 % av ungdomarna att de är mycket eller ganska intresserade. Tjejer är mer intresserade än vad killar är.

Intresset för politik har ökat stadigt över tid, se diagram D1a. År 2009 svarade 19 % att de var intresserade av politik, i årets resultat svarar 32 % detsamma. Intresset för samhällsfrågor har även ökat en del från år 2015.

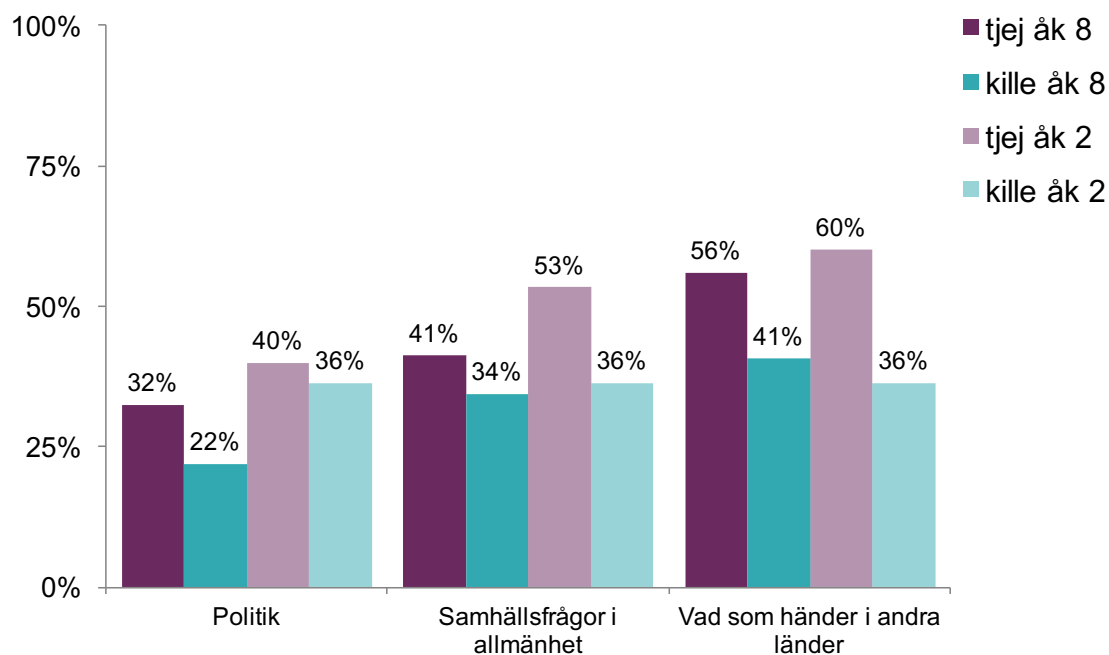
Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomarna i Torsås generellt är något mindre intresserade av de tre frågorna.

¹ SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A

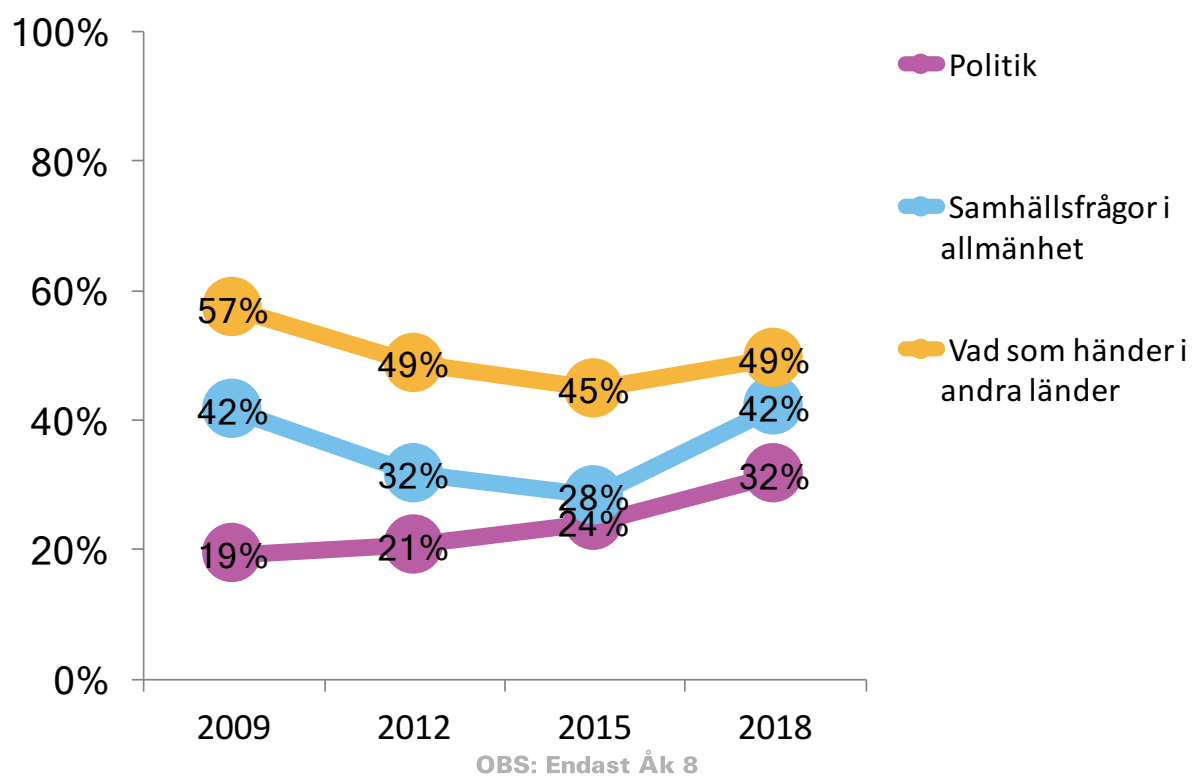
² SKL 2014: Ungas inflytande och delaktighet

D1. Hur intresserad är du av följande?

Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"

D1a. Andel mycket eller ganska intresserade: Totalnivå: Utveckling över tid

D1b. Andel mycket eller ganska intresserade: Jämförelser

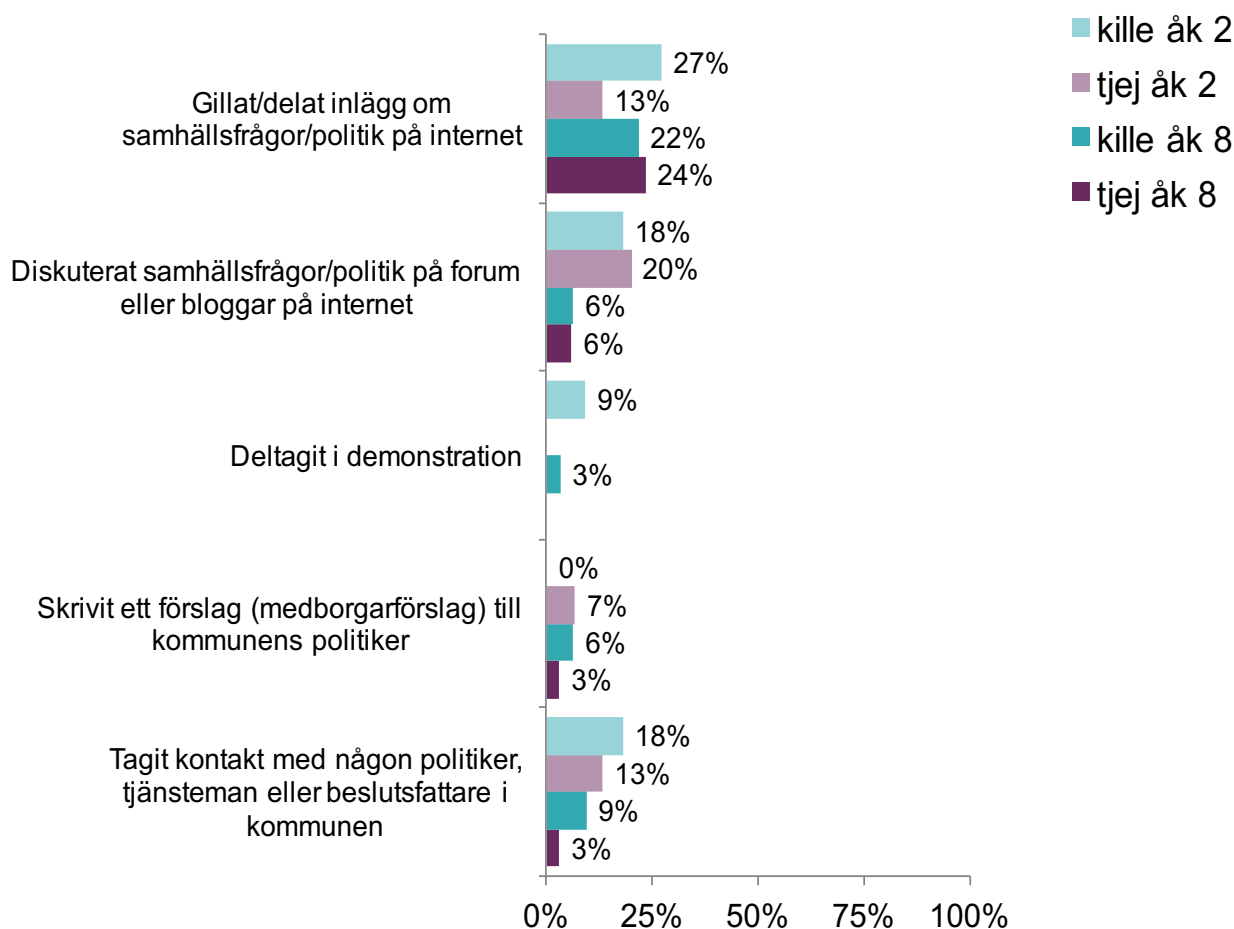
	Politik	Samhällsfrågor i allmänhet	Vad som händer i andra länder
Torsås	32%	42%	49%
Region	41%	48%	58%
Rikssnitt	40%	46%	57%

Aktivt samhällsengagemang

Formerna för det politiska engagemanget bland unga har som tidigare nämnts förändrats under senare år. Antalet unga som väljer att bli medlemmar i politiska partier och som är engagerade i de traditionella folkrörelseorganisationerna har minskat. Tidigare nämndes även att det inte nödvändigtvis behöver vara något negativt, men denna utveckling leder samtidigt till att färre unga får erfarenheter av den representativa demokratis beslutsprocesser, som exempelvis gemensamt beslutsfattande. Dessa erfarenheter är viktiga och ses som bidragande till känslan av delaktighet, tillhörighet och ansvarstagande¹.

I Lupp-enkäten ställs inte någon fråga om politiskt engagemang i partier, men däremot finns en fråga om ungdomarna gjort någon aktiv politisk handling eller någon form av engagemang under det senaste året. Vad som framgår i diagram D2 är att flest ungdomar oavsett kön eller ålder har gillat eller delat inlägg om politik eller samhällsfrågor på internet. Mellan 13–27 % av ungdomarna anger att de gjort detta det senaste året. Näst vanligast är att ha diskuterat samhällsfrågor eller politik på internet, som mellan 6–20 % svarar att de gjort det senaste året. Det är också en högre andel, speciellt på gymnasiet, som svarar att de tagit kontakt med någon politiker, tjänsteman eller beslutsfattare det senaste året.

D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?
Andel som svarat "ja"

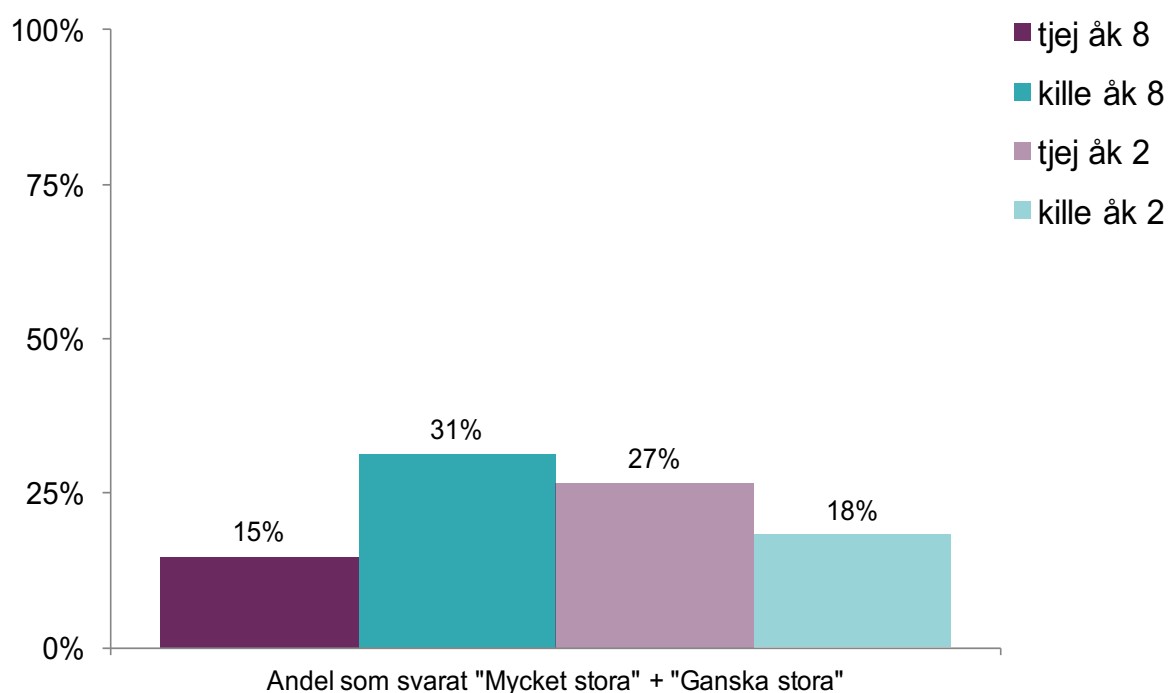
¹ Kommittédirektiv 2014:111

Möjligheter att påverka

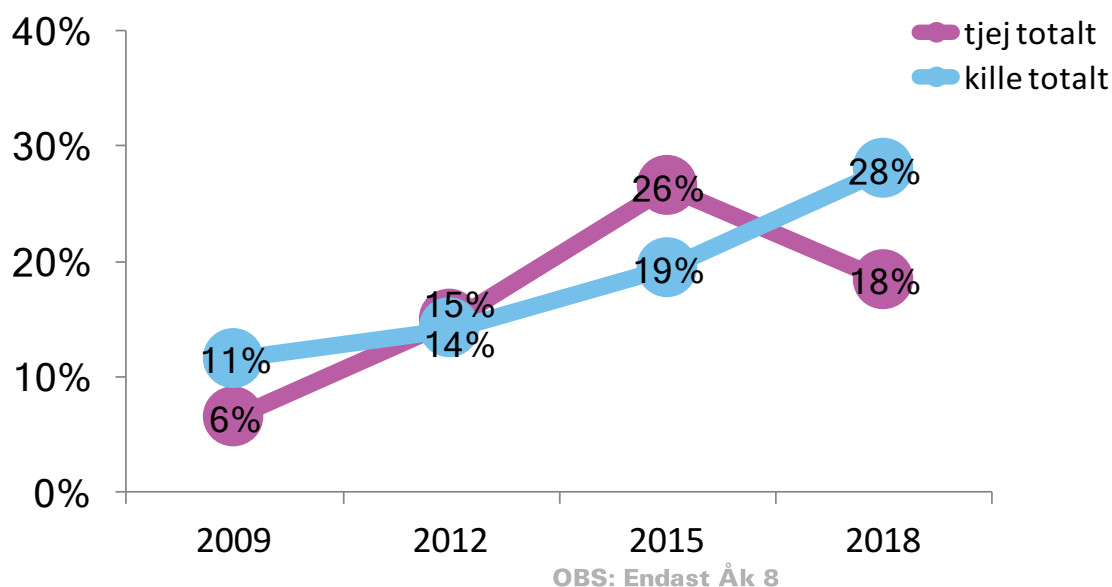
En viktig faktor för att kunna öka ungas delaktighet i kommunen och samhället är att unga faktiskt ser att de har möjligheter att få sin röst hörd. En andel om mellan 15–31% av ungdomarna i Torsås svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att påverka. Högstadikillarna har störst tilltro till sina möjligheter.

Över tid ser vi en positiv förändring från år 2009, och även en ökning bland killar från år 2015. Bland tjejer har andelen som ser sig ha möjligheter dock minskat från år 2015. Resultatet i Torsås är väldigt likt resultatet i regionen samt i riksnittet, se diagram D3b på följande sida.

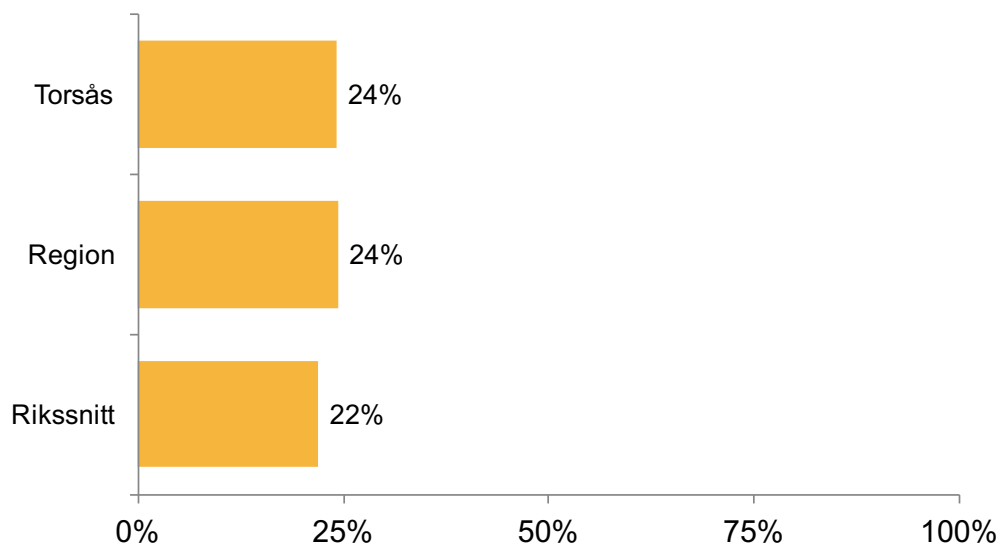
D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter

D3a. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Utveckling över tid

D3b. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Jämförelser

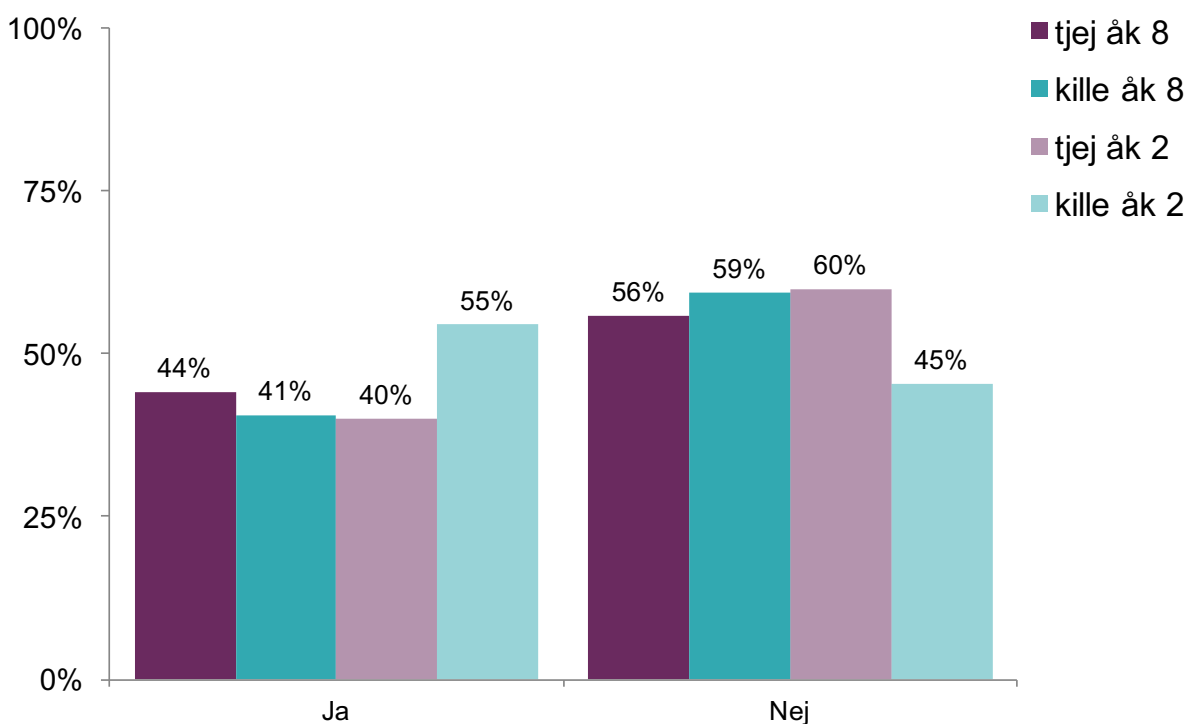

Vill vara med och påverka

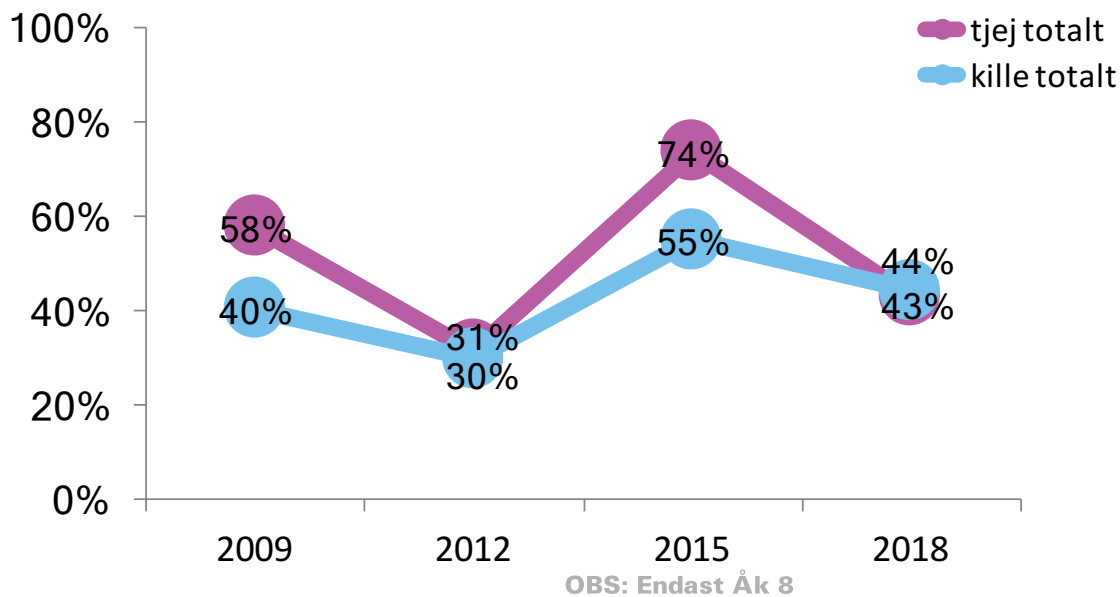
Ungdomarna svarade på en fråga om huruvida de vill vara med och påverka i frågor som rör sin kommun. 44 % totalt i Torsås svarar att de vill vara med. Killar på gymnasiet är i något högre grad än övriga grupper intresserade.

Över tid kan vi se att det skett en mindre negativ utveckling från år 2015, se diagram D4a på följande sida.

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

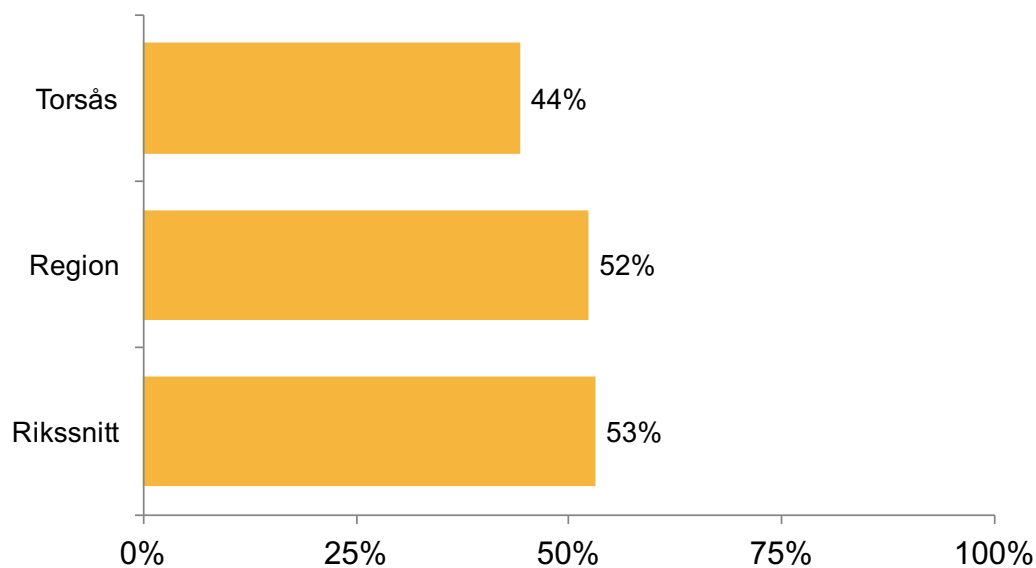

D4a. Andel som vill påverka i kommunen: Utveckling över tid

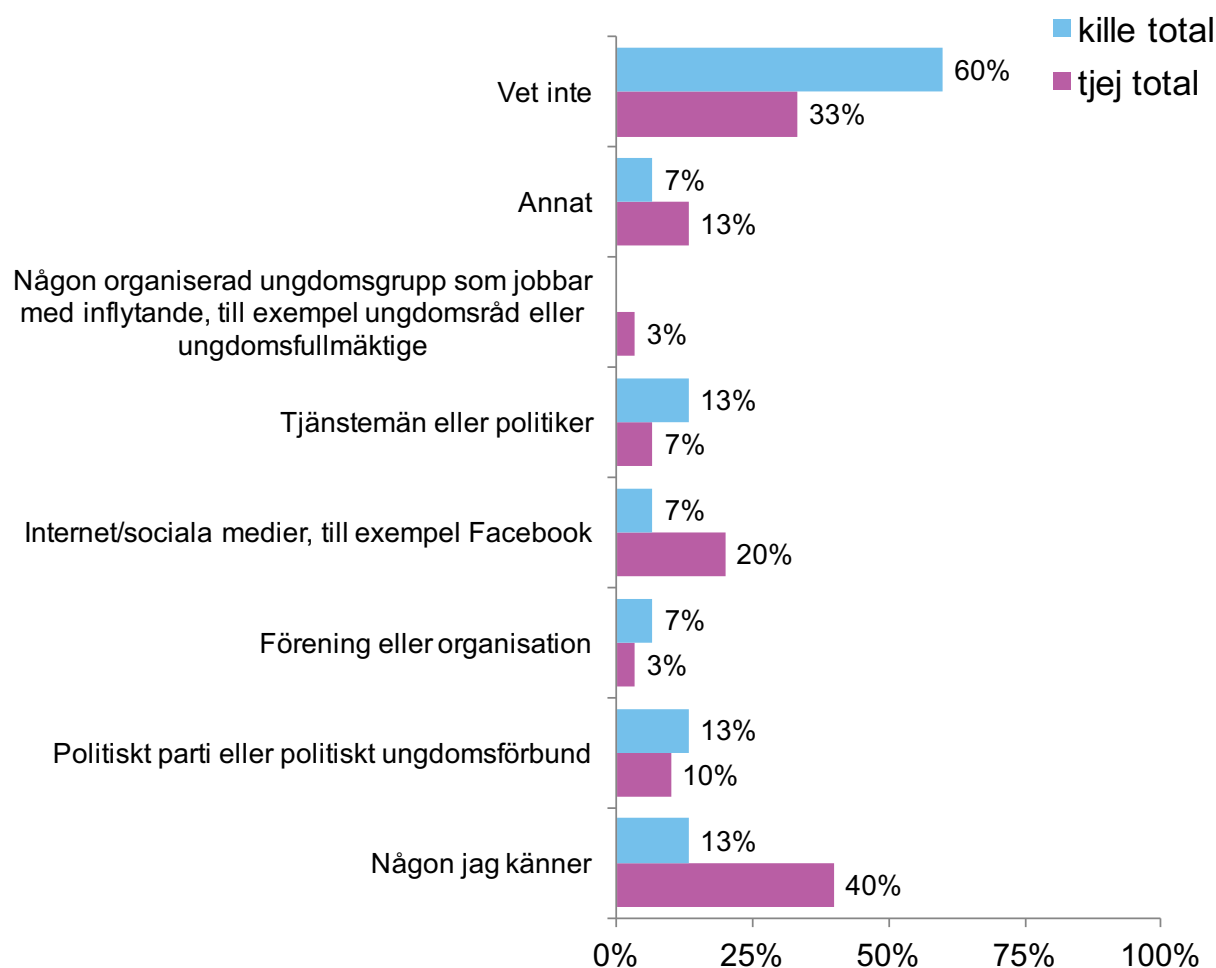
Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att det är en lägre andel som svarar att de vill vara med och påverka i Torsås, se diagram D4b nedan.

D4b. Andel som vill påverka i kommunen: Jämförelser

De som svarade att de vill påverka i kommunen fick en följdfråga gällande vem de skulle vända sig till om de vill påverka något. En andel om 33 % av tjejerna och 60 % av killarna svarar att de inte vet vart de skulle vända sig. 40 % av tjejerna och 13 % av killarna skulle vända sig till någon de känner.

D4c. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?
Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka

D4c. Vad vill du påverka?

Ungdomarna som svarade att de ville påverka kunde även i fritext ta upp vad för typ av frågor de skulle vilja påverka. Många ungdomar nämner att de vill påverka frågor som rör skolan, exempelvis skolmaten, utbildningsmaterialet samt schemat.

Ungdomarna nämner också att de vill påverka kommunens budget och fördelning av pengar, miljön i kommunen samt jämställdhetsfrågor.

Flera ungdomar vill även påverka i frågor om trygghet och säkerhet, kollektivtrafiken och i idrottsfrågor. Annat som ungdomarna vill påverka är bland annat stadsplanering och bebyggelse, frågor om diskriminering, miljöfrågor och kulturfrågor.

Några utvalda citat redovisas på följande sida.

”Skolmat, matställen, intressen (vill ha fler saker att göra)”

”Jag vill att kommunen och alla andra ska tänka mer på miljön. Jag tycker att miljöfrågan är den största krisen och tycker att vi ska tänka mer på vad vi gör.”

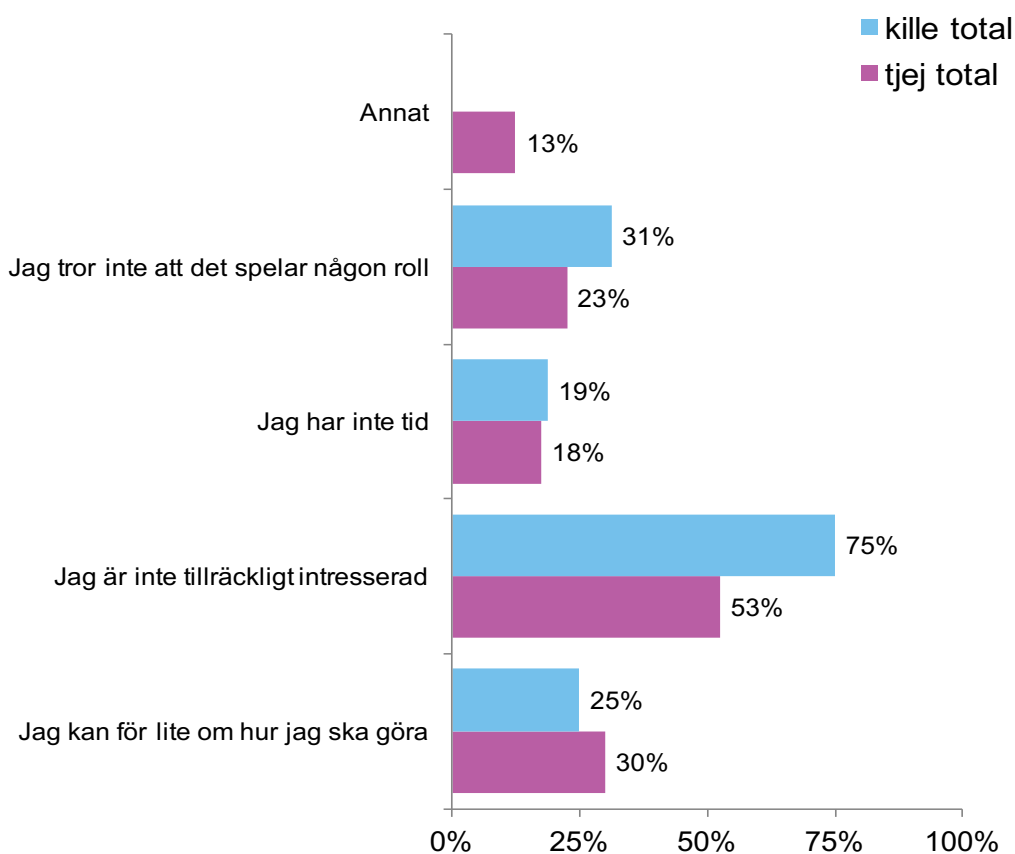
”Saker som skulle göra skolan bättre.”

De som inte vill påverka

De som på fråga D4 svarade att de inte vill vara med och påverka i kommunen fick svara på en fråga om varför de inte vill det, se diagram D4d nedan.

Majoriteten, 75 % av killarna och 53 % av tjejerna, svarar att de inte är tillräckligt intresserade. 25 % av killarna och 30 % av tjejerna svarar att de kan för lite om hur de ska göra. Runt en fjärdedel av de som inte vill påverka svarar att de inte tror att det spelar någon roll.

D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?
Besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka

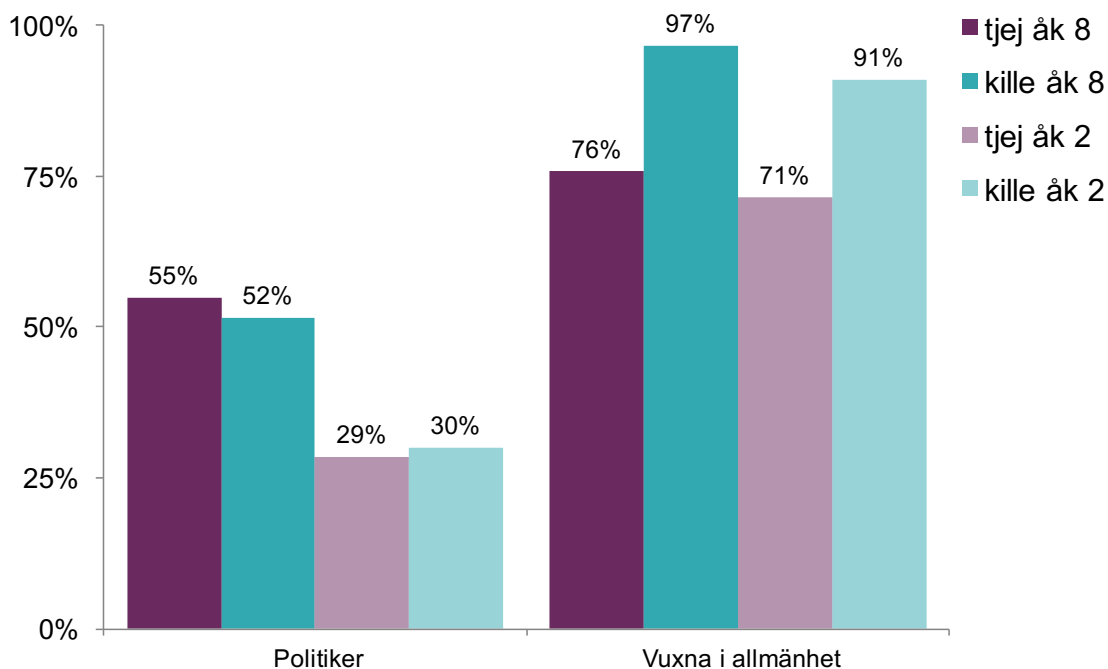

Förtroende för vuxna och politiker

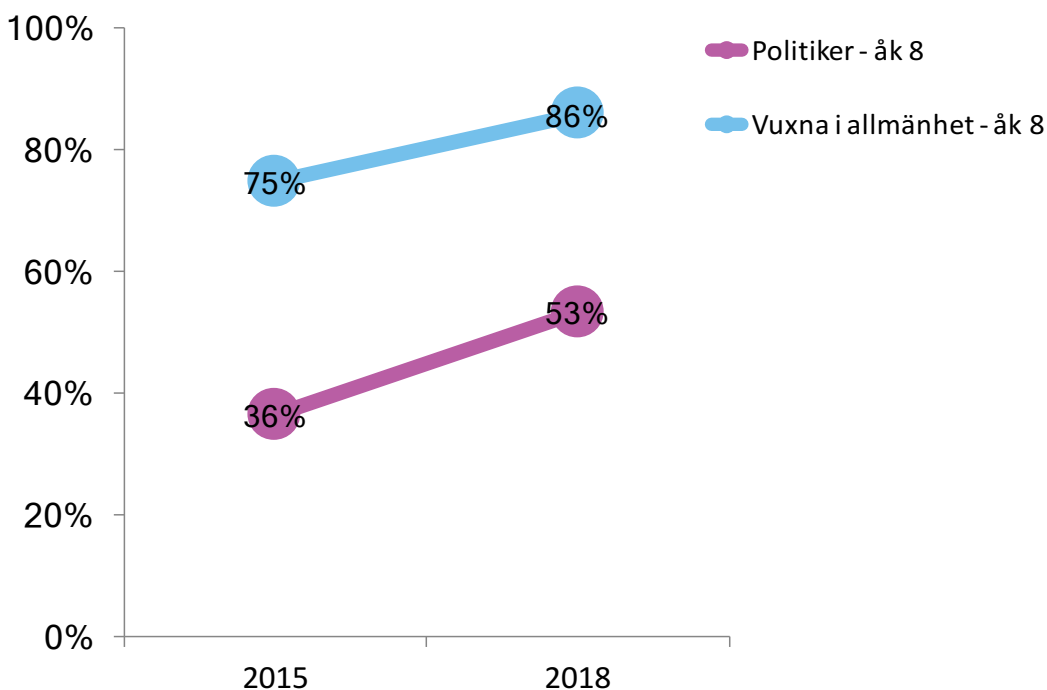
Ungdomarna svarade på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet respektive politiker. Vad som framgår är att killar i klart högre grad än tjejer svarar att de har förtroende för vuxna i allmänhet. Förtroendet för politiker är tydligt lägre bland både killar och tjejer.

Över tid ser vi att andelen i årskurs 8 som svarar att de har förtroende för vuxna samt politiker ökat sedan år 2015.

D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" Utveckling över tid

D5a. Årskurs 8: Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" Utveckling över tid

Att så många unga som möjligt får trygga uppväxtvillkor möjliggör en bra start i livet och goda möjligheter att utvecklas. Utsatthet för mobbning, kränkningar, trakasserier och våld påverkar hälsan och känslan av trygghet hos unga. MUCF konstaterar att en av de faktorer som påverkar ungas hälsa i störst utsträckning är om man under den senaste tiden har blivit utsatt för någon form av mobbning, men även andra former av utsatthet tas upp (hot, misshandel, utnyttjande)¹. Otrygghet och utsatthet kan även påverka den utsattes möjligheter till kunskapsutveckling i skolan och således potentiellt påverka möjligheterna för individen i framtiden. Att få bukt med denna typ av problem är därmed viktigt ur flera perspektiv.

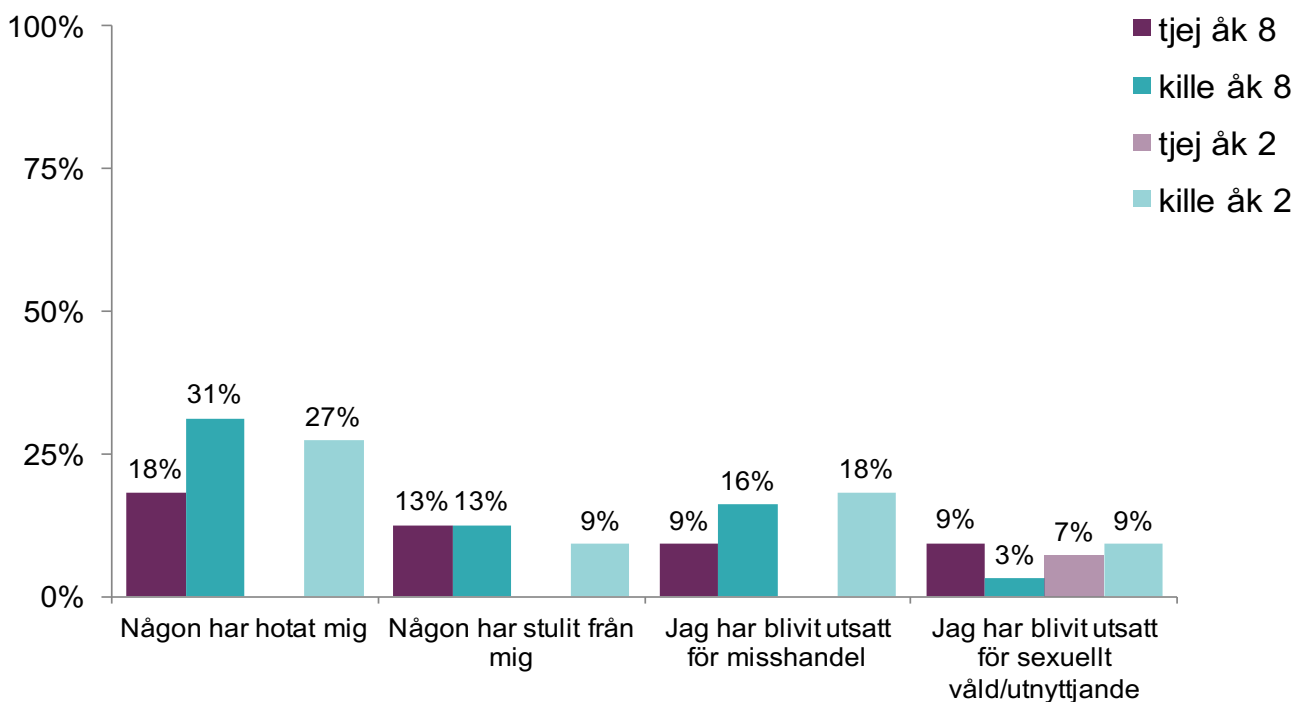
Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon otrygg situation de senaste sex månaderna. Som framgår i diagram E1 är det totalt sett flest som svarar att de utsatts för hot. Utsatthet för hot och misshandel är vanligare bland killar än bland tjejer.

Vad gäller sexuellt våld eller utnyttjande svarar en andel om 3–9 % i de fyra grupperna att de utsatts.

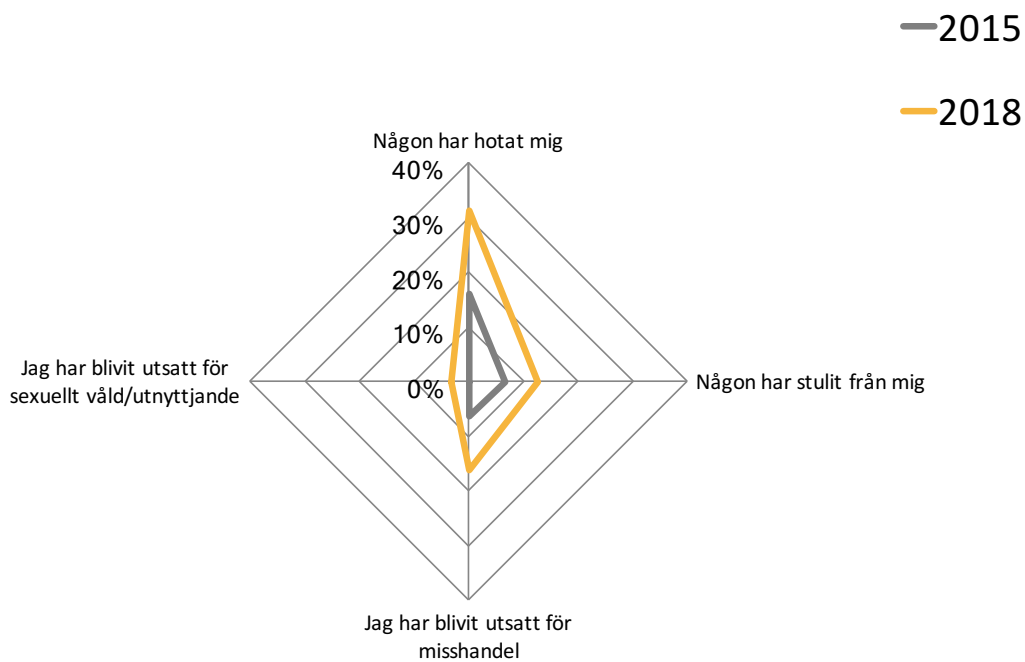
På följande sida kan vi se att andelen killar och tjejer i årskurs 8 som svarar att de utsatts för de olika typerna av otrygga situationer generellt ökat från år 2015.

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"

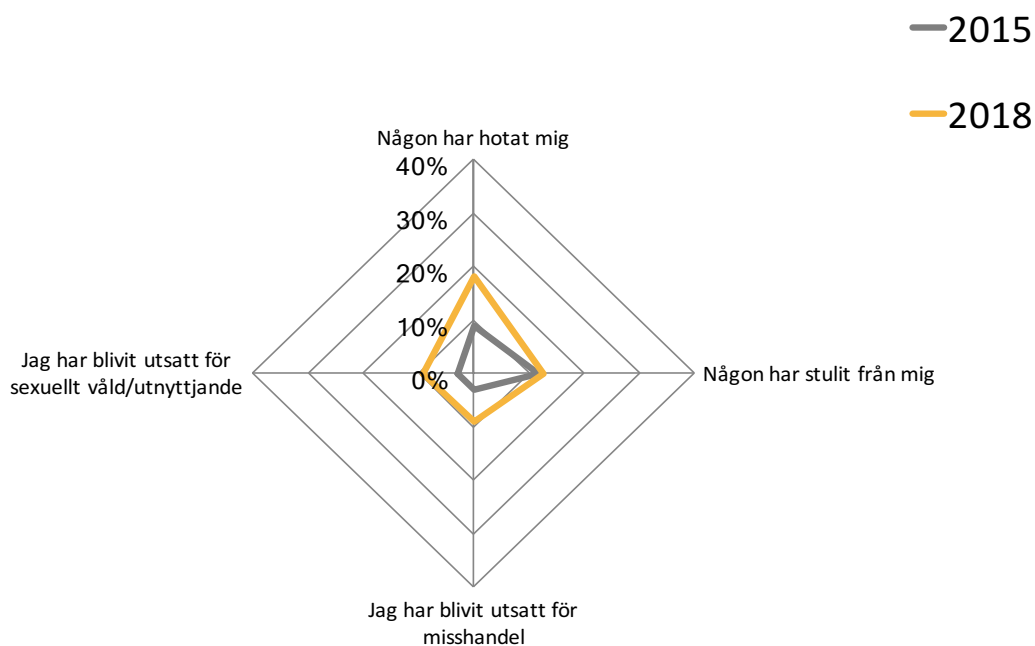

¹ MUCF 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet

E1a. Killar årskurs 8: Har något av detta hänt dig? Andel "ja"
Utveckling över tid

E1b. Tjejer årskurs 8: Har något av detta hänt dig? Andel "ja"
Utveckling över tid

E1c. Har något av detta hänt dig? Andel ja: Jämförelser

	Någon har hotat mig	Någon har stulit från mig	Jag har blivit utsatt för misshandel	Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande
Torsås	22%	11%	13%	8%
Region	19%	13%	6%	6%
Rikssnitt	19%	14%	5%	5%

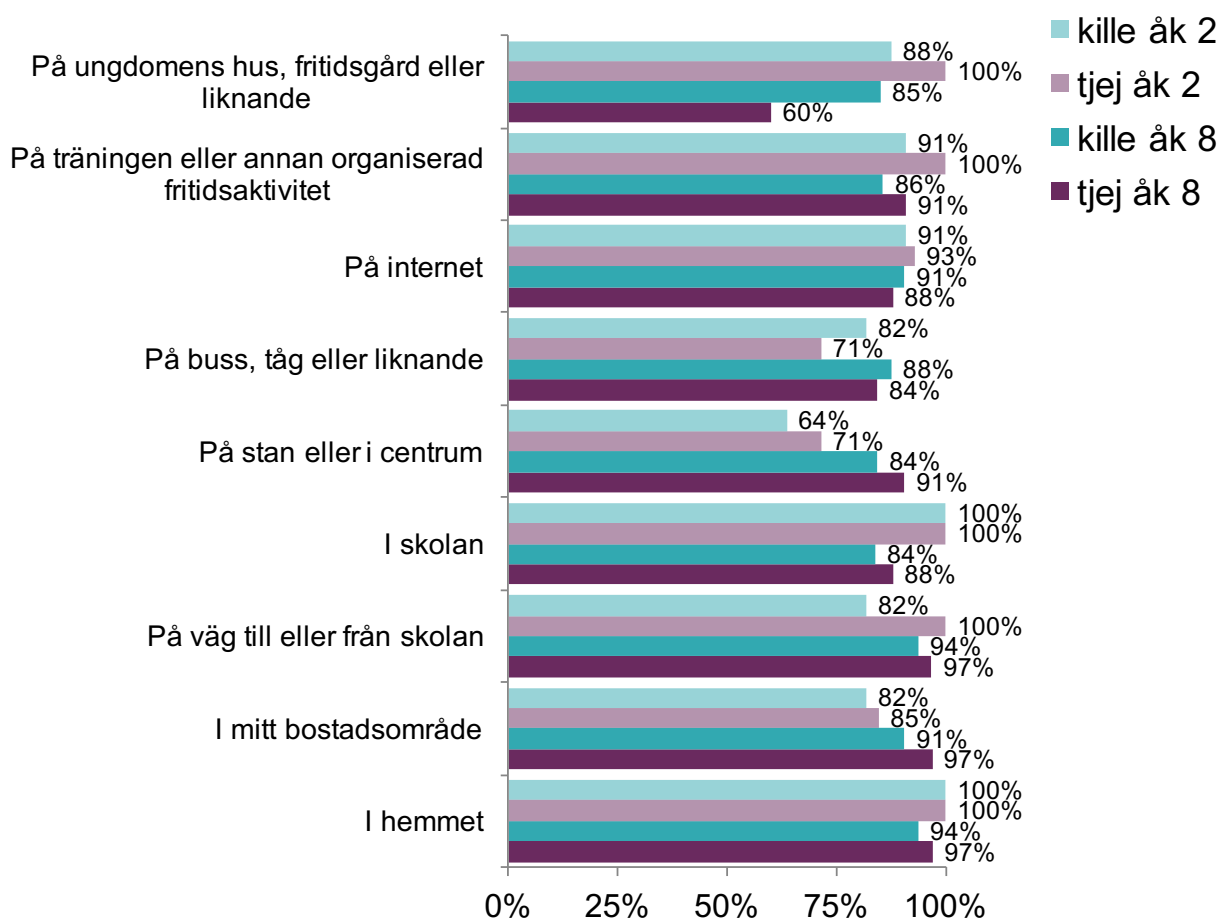
Trygghet

Ungdomarna fick svara på en fråga om hur trygga de upplever att de är på olika fysiska platser i kommunen samt på internet. Som framgår i diagram E2 är en hög andel, mellan 92–96 % totalt, alltid eller oftast trygga hemma och på väg till eller från skolan. Nästan lika många, strax under 90 %, är trygga i bostadsområdet, i skolan, på träningen och på internet. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum samt på fritidsgården.

Jämfört med år 2015 kan vi se att högstadietjejer i lägre grad i år svarar att de är trygga på fritidsgård/ungdomens hus, se diagram E2b på följande sida. Andelen högstadietjejer som känner sig trygga på internet har ökat något. I övrigt är resultatet på en liknande nivå som år 2015.

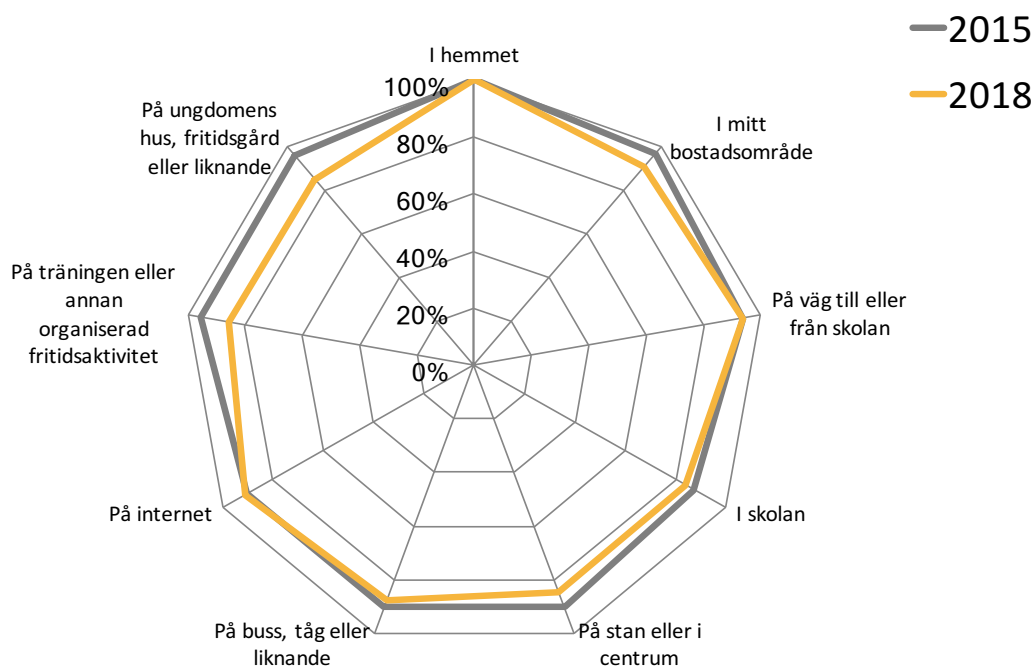
I tabell E2c på följande sida redovisas Torsås resultat samt en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt. Resultatet är generellt relativt likt.

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

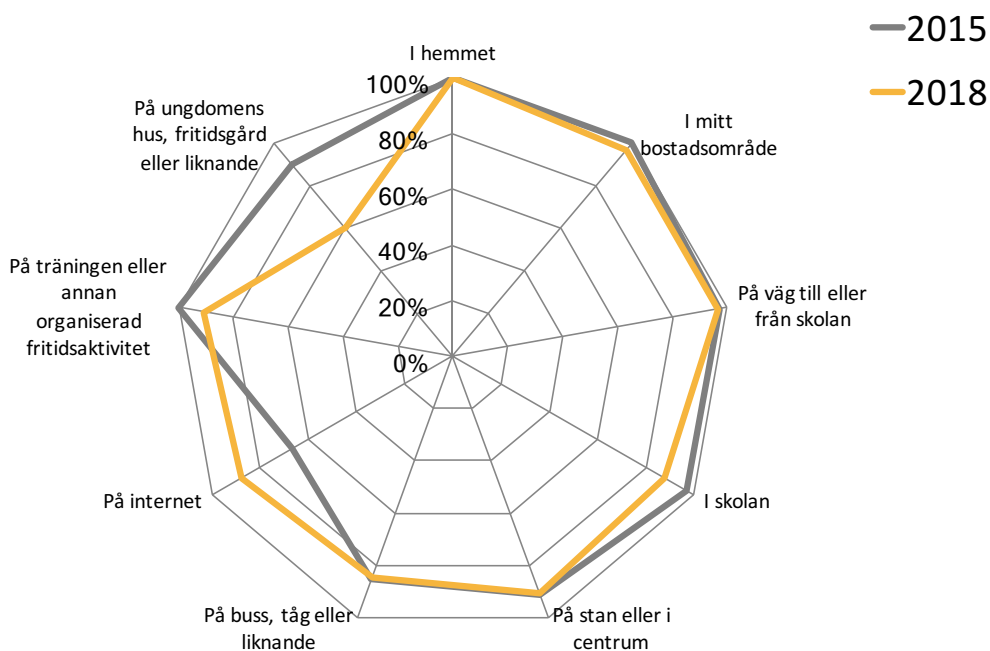

*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat på alternativen "på ungdomens hus, fritidsgård" samt "på träningen eller annan fritidsaktivitet" samt "i skolan" och "på väg till/från skolan". Andelen som svarat "ej aktuellt" på fritidsgårdsalternativet är 37%. Andelen som svarat vet ej på träning/fritidsaktivitet är 27 %. Andelen som svarat ej aktuellt på övriga är 0 %.

E2a. Killar årskurs 8: Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast". Utveckling över tid

E2b. Tjejer årskurs 8: Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast". Utveckling över tid

E2c. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast"
Jämförelser

	I hemmet	I mitt bostadsområde	På väg till eller från skolan	I skolan	På stan eller i centrum	På buss, tåg eller liknande	På internet	På träningen	På fritidsgård
Torsås	96%	89%	92%	89%	79%	83%	88%	89%	75%
Region	97%	93%	93%	90%	81%	80%	89%	93%	81%
Rikssnitt	97%	94%	93%	91%	81%	80%	88%	92%	79%

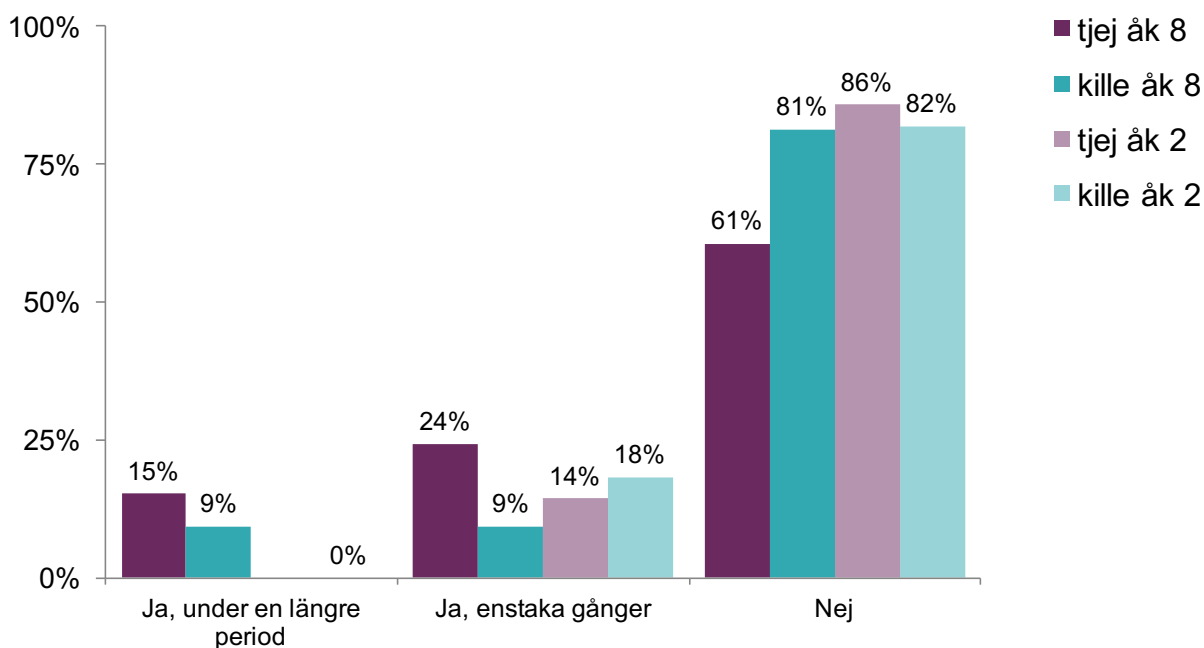
*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat

Mobbning och trakasserier

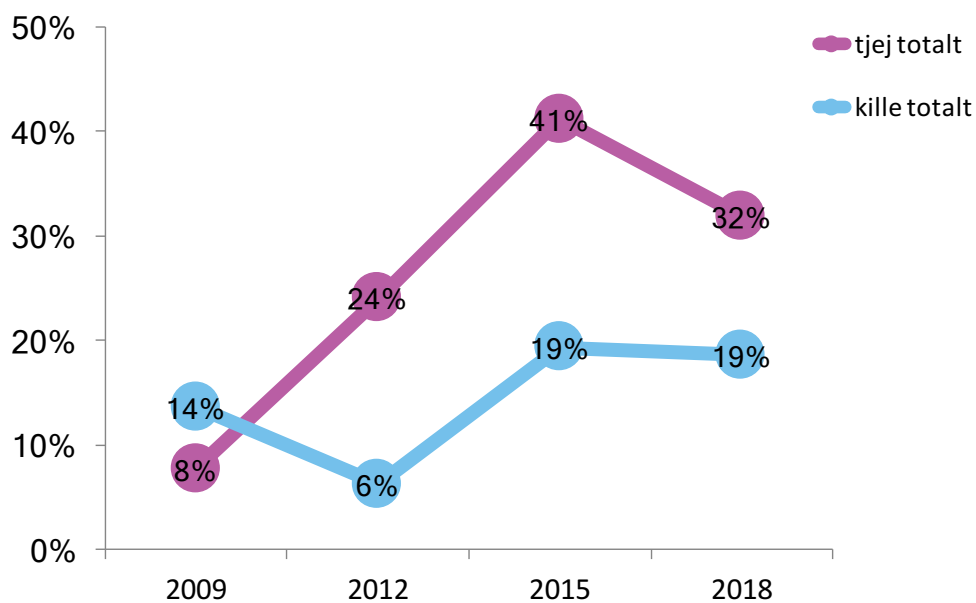
I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Som tidigare nämnts är utsatthet för mobbning något som tydligt påverkar hälsan. Vad som framgår är att tjejer i årskurs 8 är mer utsatta än övriga grupper. Totalt svarar 39 % av högstadietjejerna att de utsatts enstaka gånger eller under en längre period. Bland övriga grupper är andelen lägre. I diagram E3a redovisas frågan över tid. Jämförelser med tidigare år än 2015 är något skev på grund av andra svarsalternativ i frågan år 2012 och 2009.

Som det framgår i diagram E3b på följande sida är resultatet i Torsås på en liknande nivå som i regionen och i rikssnittet.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst?

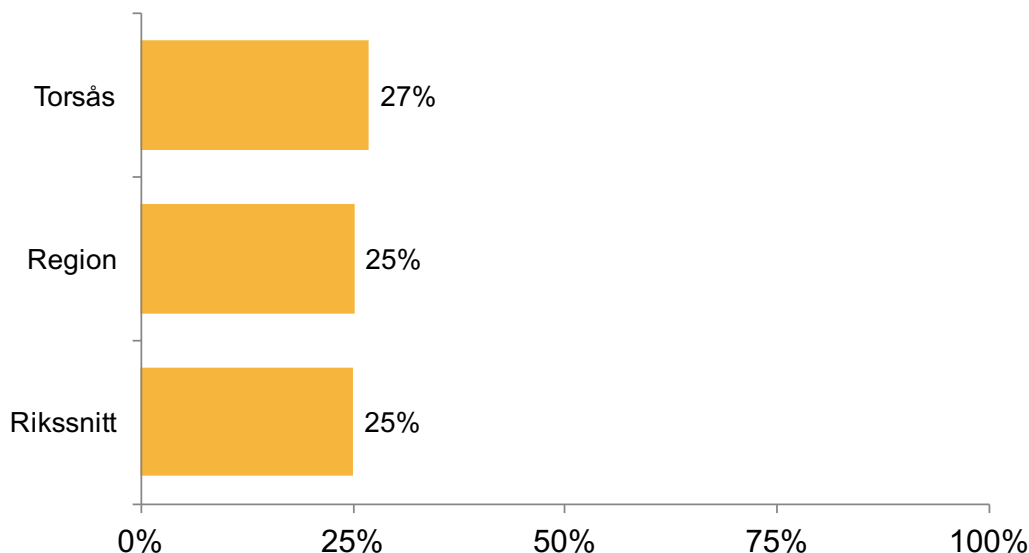
E3a. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning
Utveckling över tid**

OBS: Endast Åk 8

**OBS! 2012 och tidigare fanns endast alternativen "ja" och "nej". I 2015 och 2018 års enkät fanns "ja, längre period", "ja, enstaka gånger", "nej". I diagrammet ovan är dessa sammanslagna. Detta påverkar jämförbarheten till år 2012 och tidigare.

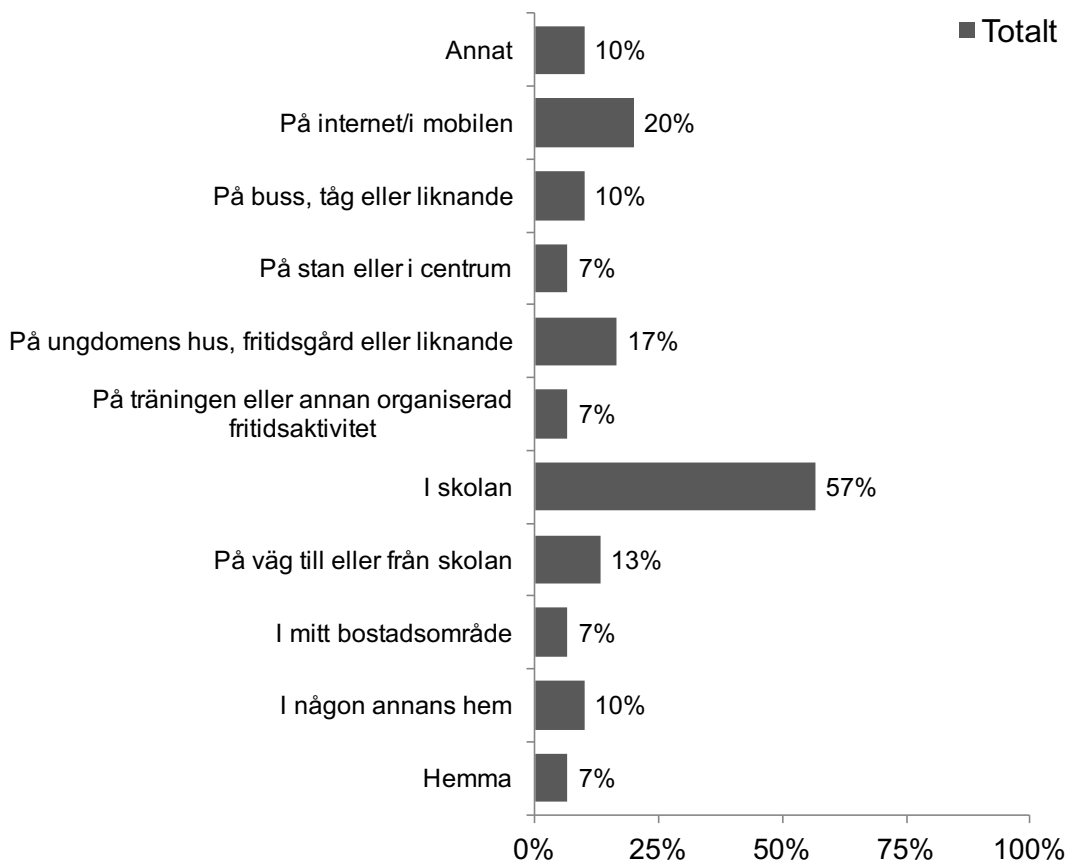
E3b. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: Jämförelser

57 % av de som utsatts för mobbning det senaste halvåret svarar att de blivit utsatta i skolan. 20 % svarar att de utsatts på internet/i mobilen och 17 % svarar att de utsatts på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande.

E3c. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfrysad?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

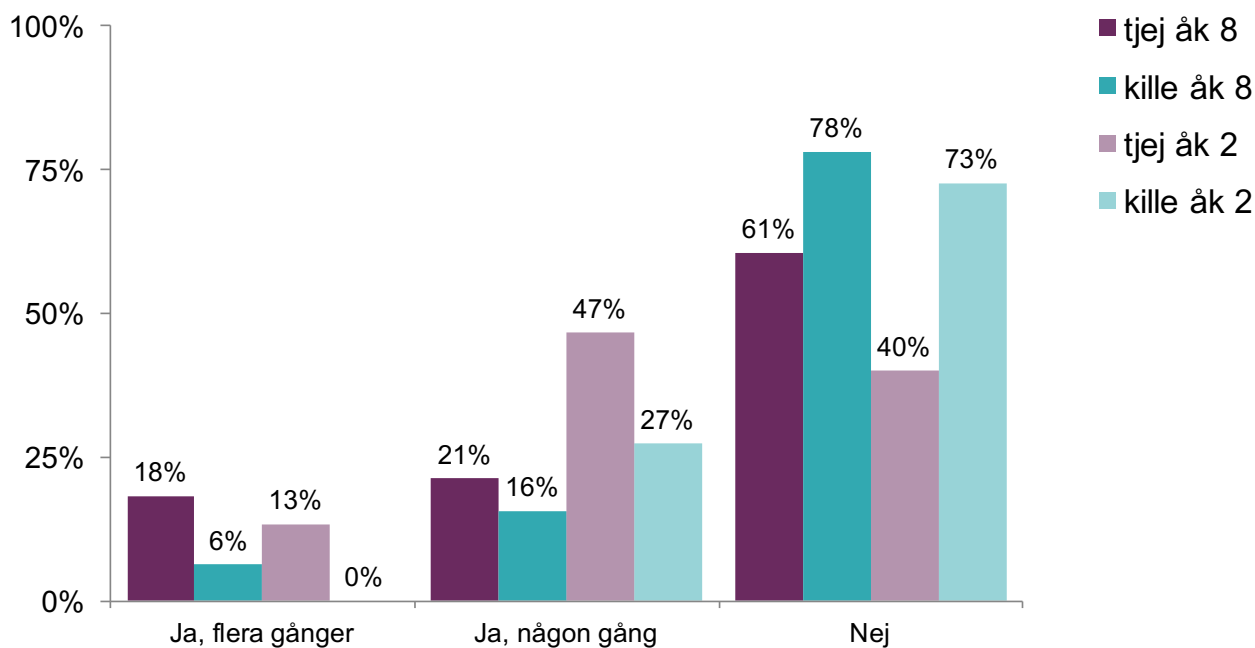

Orättvis behandling

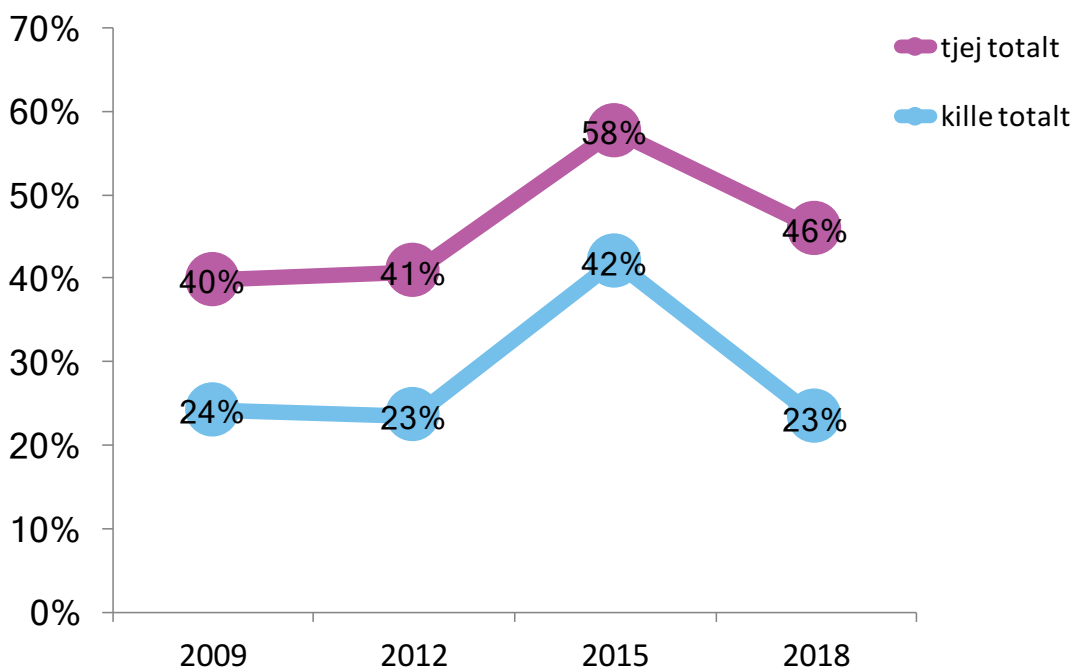
Ungdomarna fick även ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt. Även avseende orättvis behandling svarar tjejer i högre grad än killar att de utsatts. Från år 2015 har en minskning av andelen utsatta skett bland både tjejer och killar, se diagram E4a nedan.

I diagrammen på följande sida framgår det att majoriteten av de som utsatts har blivit utsatta av andra elever eller ungdomar, personal inom skolan eller en "annan person".

E4. Har du de senaste sex månaderna, har du upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

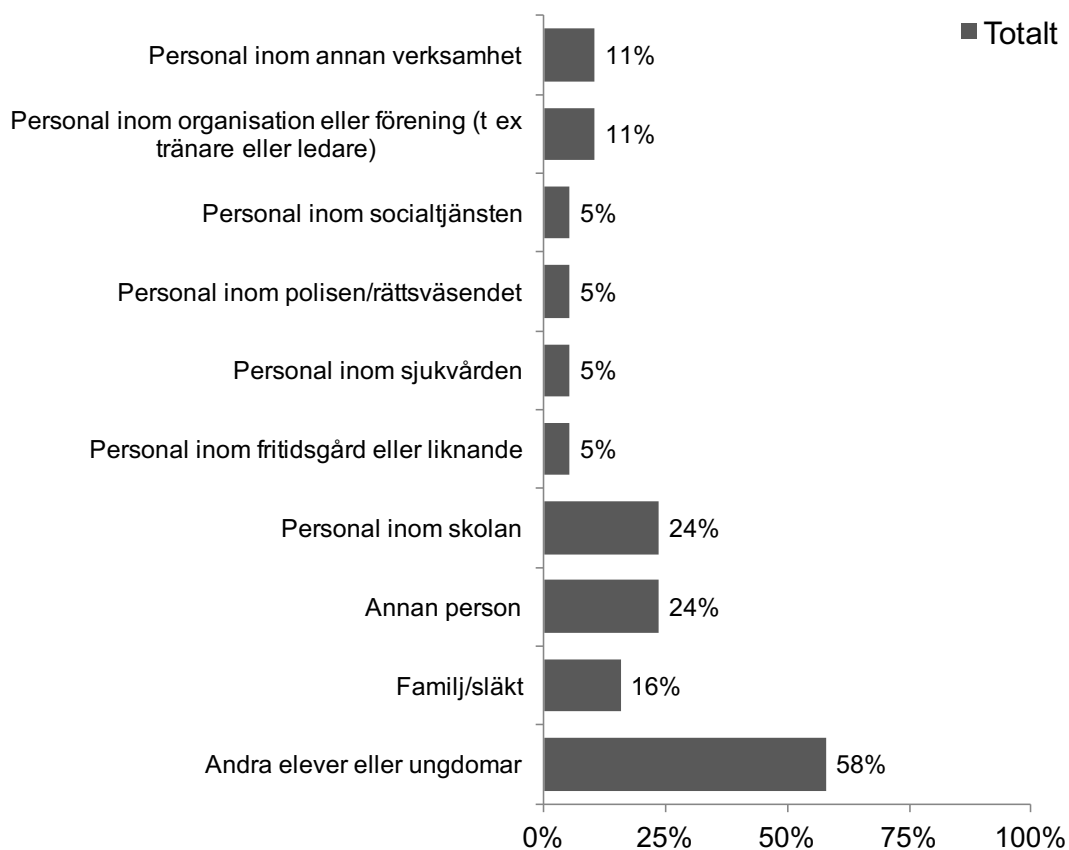
E4a. Andel utsatta för orättvis behandling (flera gånger + någon gång)
Utveckling över tid

OBS: Endast Åk 8

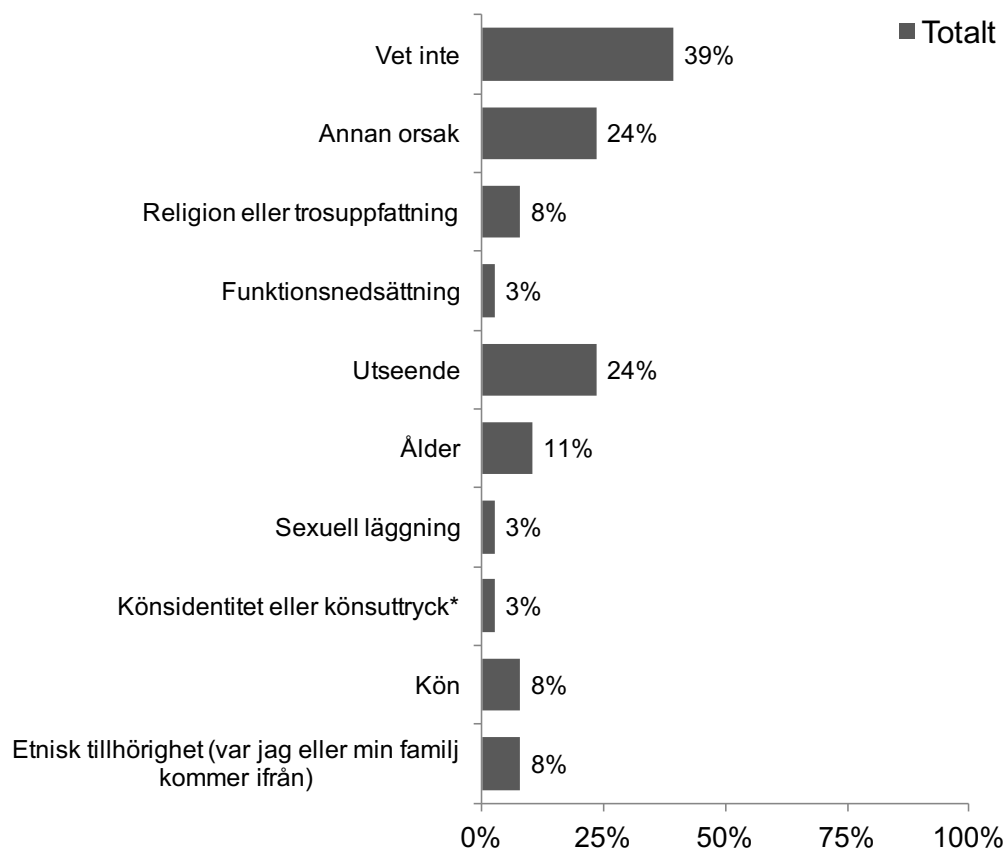
E4b. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

E4c. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

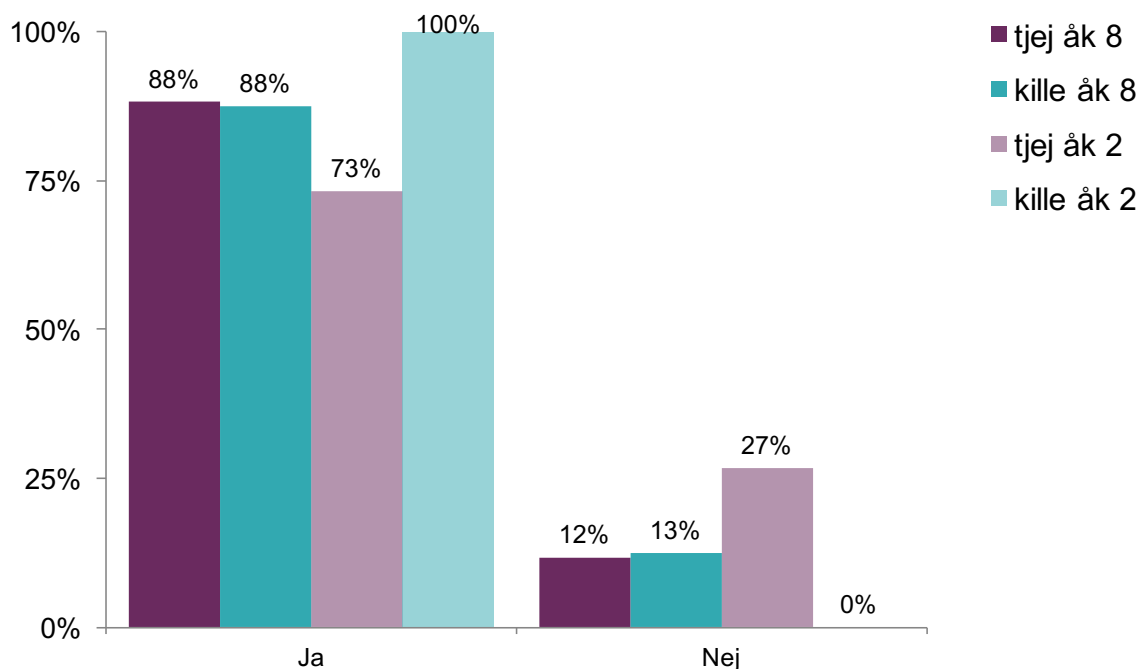

Stöd och hjälp

En hög andel, mellan 73–100 % av alla ungdomar, svarar att de vet vart de kan vända sig om de blir illa behandlade eller mår dåligt. Tjejer på gymnasiet vet i lägst grad vart de kan vända sig.

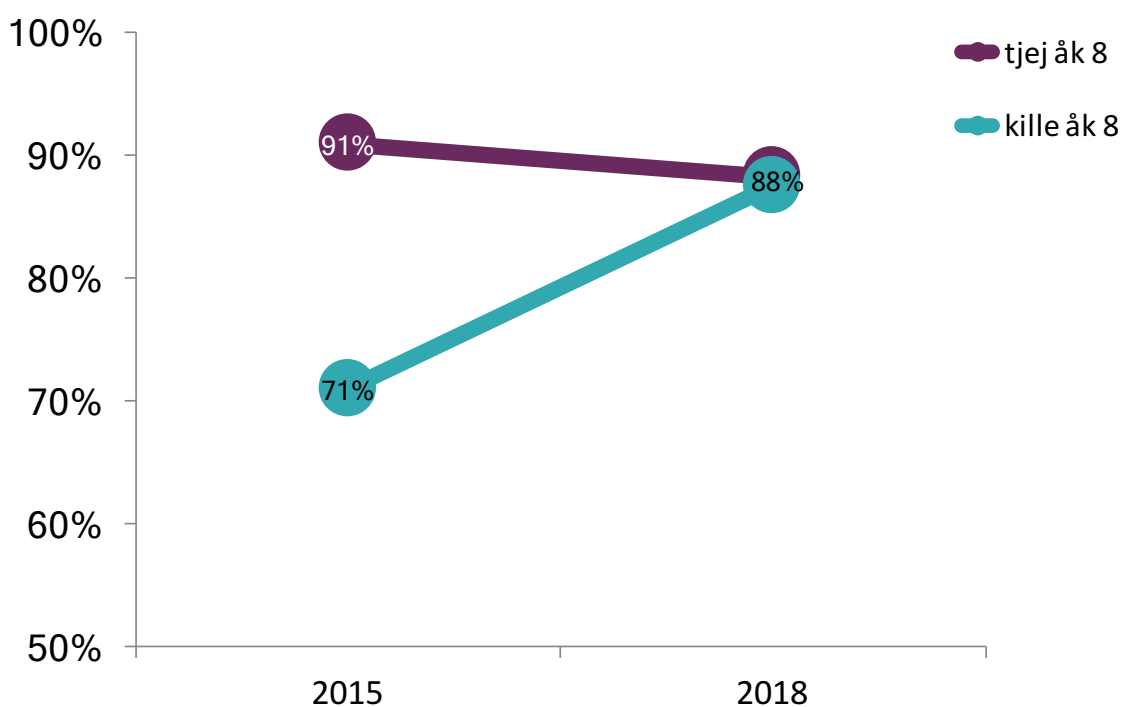
Över tid har i andelen högstadiekillar som vet vart de ska vända sig tydligt ökat, se diagram E5a nedan.

E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

E5a. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

Andel ja: Utveckling över tid

I Lupp-enkäten finns även ett avsnitt som rör ungas hälsa. En god hälsa tidigt i livet leder till att unga kan skapa goda sociala relationer och tillgodogöra sig utbildning. Detta påverkar i sin tur bland annat möjligheterna till trygghet, arbete och inkomst. Ungas hälsa är därför avgörande för flertalet andra aspekter senare livet. Idag finns det dock stora skillnader i ungas hälsa, bland annat utifrån om man är kille eller tjej, vilken bakgrund man har och familjens ekonomiska situation. Det finns också hälsoskillnader mellan personer i särskilt utsatta situationer och den övriga befolkningen. Särskilt tydliga är dessa skillnader för personer med funktionsnedsättning, HBTQ-personer och vissa nationella minoriteter¹.

Ungas hälsa, i synnerhet den psykiska hälsan, har uppmärksammats i ett flertal rapporter under 2000-talet. Det konstateras att de flesta ungdomar i Sverige mår bra, men att psykisk ohälsa och psykosomatiska besvär har ökat betydligt de senaste årtiondena, för att under de senaste åren ha stannat på en relativt konstant och hög nivå i jämförelse med resten av befolkningen². Ungas psykiska hälsa är därför även ett av de prioriterade områdena i den nationella ungdomspolitikerna.

Relationer och nöjdhet med livet

Familje- och kompisrelationer samt andra sociala nätverk är bestämningsfaktorer som påverkar en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa.

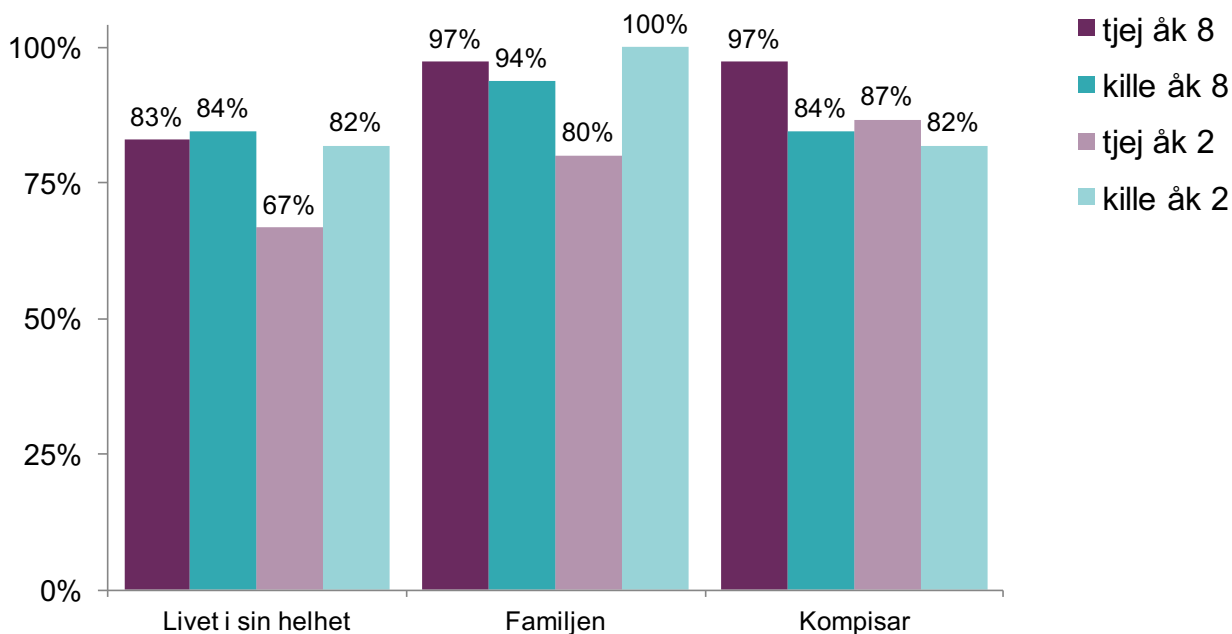
I diagram F0 på följande sida ser vi att en klar majoritet är nöjda med sina familje- och kompisrelationer. Andelen som är nöjda med livet i sin helhet är något lägre, speciellt bland tjejer i gymnasiet.

Nöjdheten med kompis- och familjerelationerna är på en liknande eller något högre nivå som år 2015 bland högstadieungdomarna, se diagram F0a på följande sida. Avseende nöjdhet med livet i sin helhet har däremot en något negativ utveckling skett från år 2015.

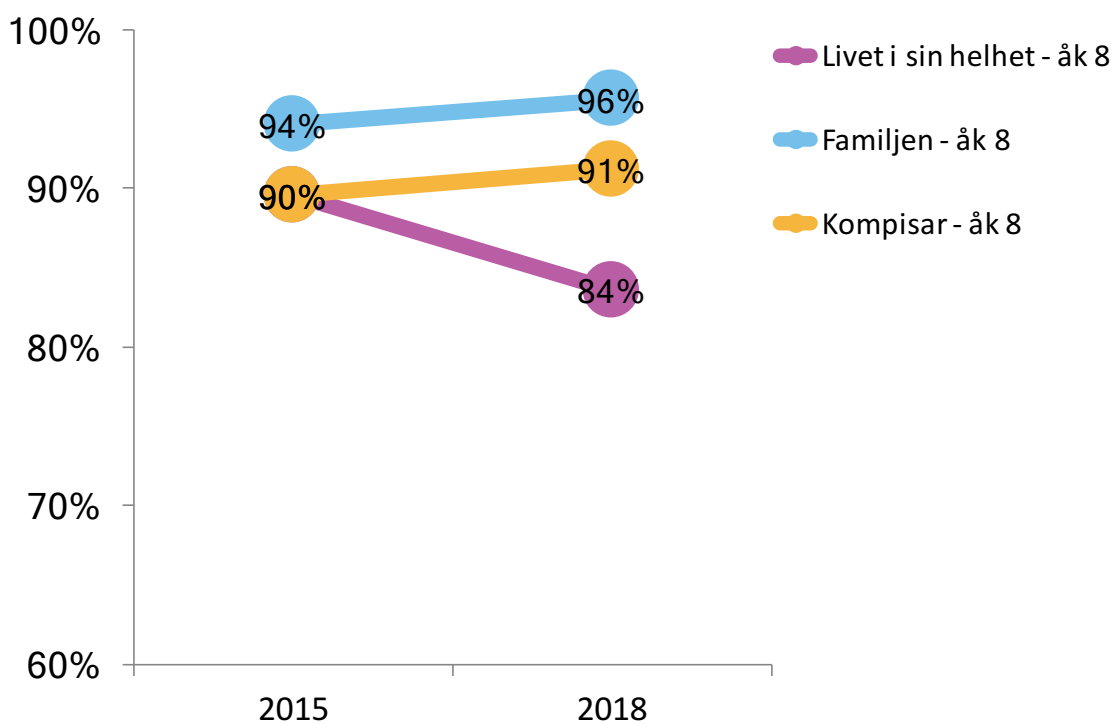
¹ SOU 2016:55, Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa

² Regeringens proposition 2013/14:191

F0. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
 Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

F0a. Andel nöjda med livet, familjen och kompisarna: Totalnivå. Utveckling över tid

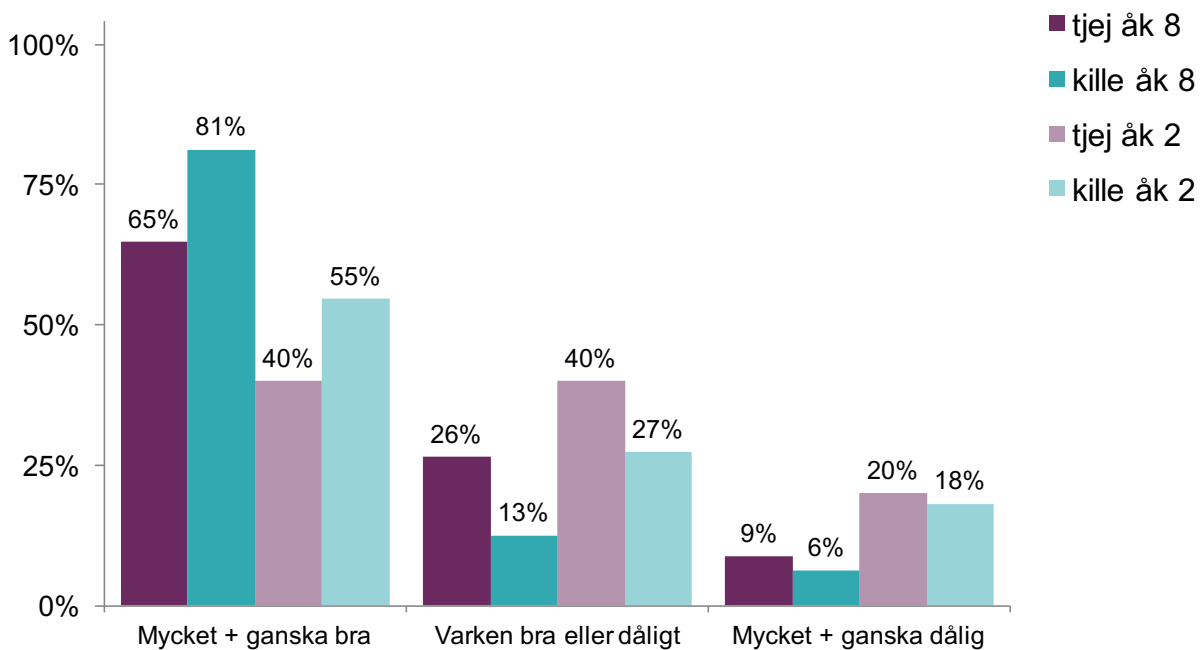

Självskattad hälsa

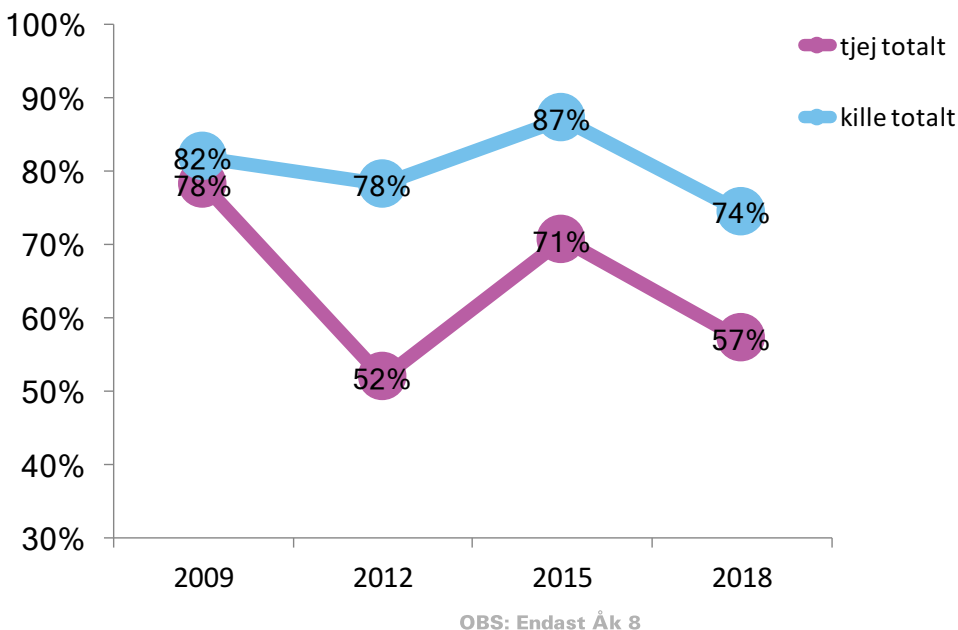
Självskattad hälsa innebär att individer ombeds att själva skatta sitt allmänna hälsotillstånd på en skala. Den självskattade hälsan är med andra ord ett subjektivt mått. Resultat av detta slag ifrågasätts ibland på grund av det subjektiva inslaget, men har visat sig stämma väl överens med mer objektiva och medicinska mått på hälsa¹.

Vad som framgår är att killar i klart högre grad än tjejer svarar att de mår mycket eller ganska bra. Vidare svarar omkring 20 % av gymnasieungdomarna att de mår mycket eller ganska dåligt. Över tid har en negativ utveckling skett, speciellt bland tjejerna. Andelen som mår mycket eller ganska bra har gått från 78 % år 2009 till 57 % i årets resultat.

F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

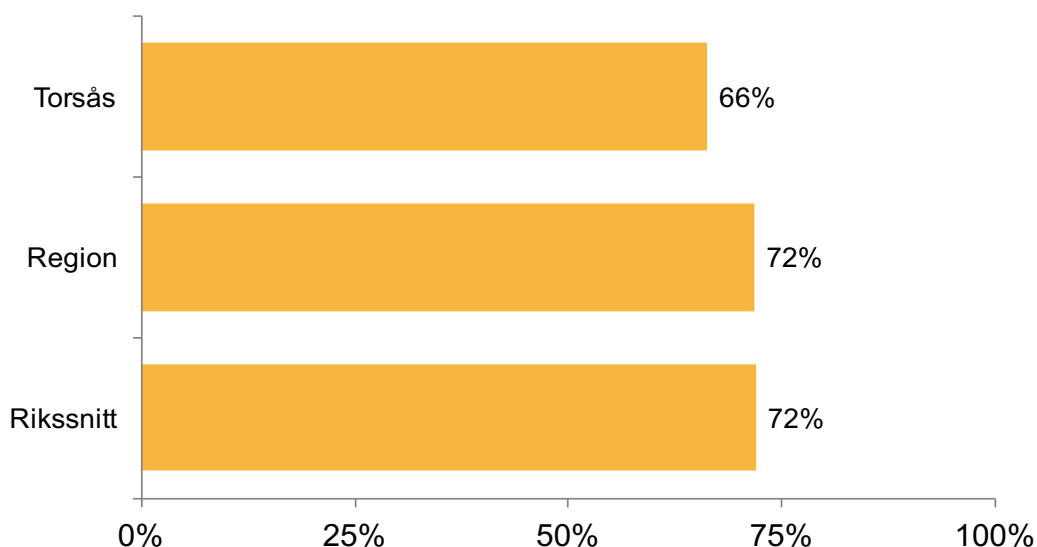
F1a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Utveckling över tid

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsosvanor i Sverige 2013-2014

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomarna i Torsås i något lägre grad svarar att de mår bra.

F1b. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelser

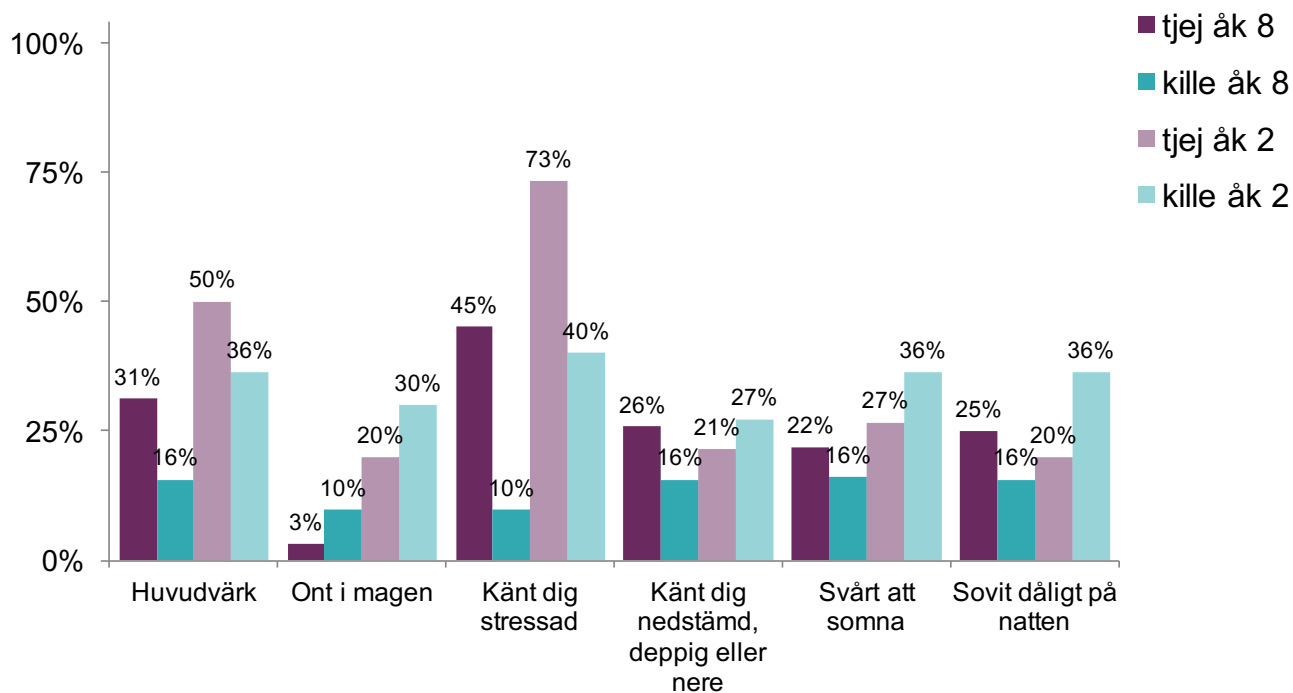
Psykiska och somatiska besvär

Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, så som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet. Enligt MUCF indikerar förekomsten av sådana besvär ohälsa om de förekommer flera gånger i veckan eller oftare under en längre period. Liknande kategorisering görs i Folkhälsomyndighetens undersökning "Hälsa på lika villkor".

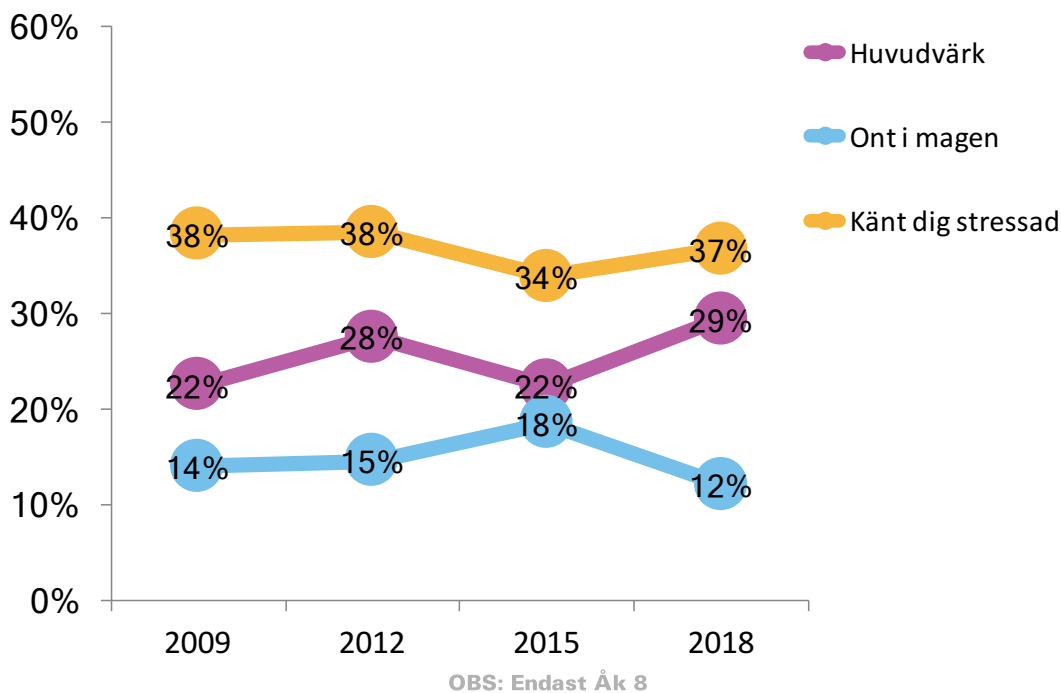
I diagram F2 på följande sida redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. En relativt stor andel av både tjejer och killar uppger att de har problem med stress.

I diagram F2a på följande sida redovisas andelen högstadieungdomar som regelbundet stressar, har ont i magen och har huvudvärk över tid. En ökning har skett avseende andelen som regelbundet har huvudvärk. I tabellen F2b på följande sida redovisas besvären över tid per kön. Vad som framgår är att en ökning av stress och huvudvärk skett bland tjejer och en ökning av huvudvärk och nedstämdhet skett bland killar.

F2. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

F2a. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid, totalnivå

F2b. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid per kön¹

	Tjej totalt		Kille totalt	
	2015	2018	2015	2018
Huvudvärk	29%	37%	16%	21%
Ont i magen	24%	9%	13%	15%
Känt dig stressad	47%	54%	23%	17%
Svårt att somna	26%	23%	23%	21%
Känt dig nedstämd, deppig eller nere	26%	24%	10%	19%

1 Vissa av delfrågorna var formulerade på ett annat sätt eller fanns inte innan år 2015, varför jämförelser endast görs mellan 2015-2018

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår att ungdomarna i Torsås i lägre grad uppger att de har regelbundna besvär, se tabell F2c.

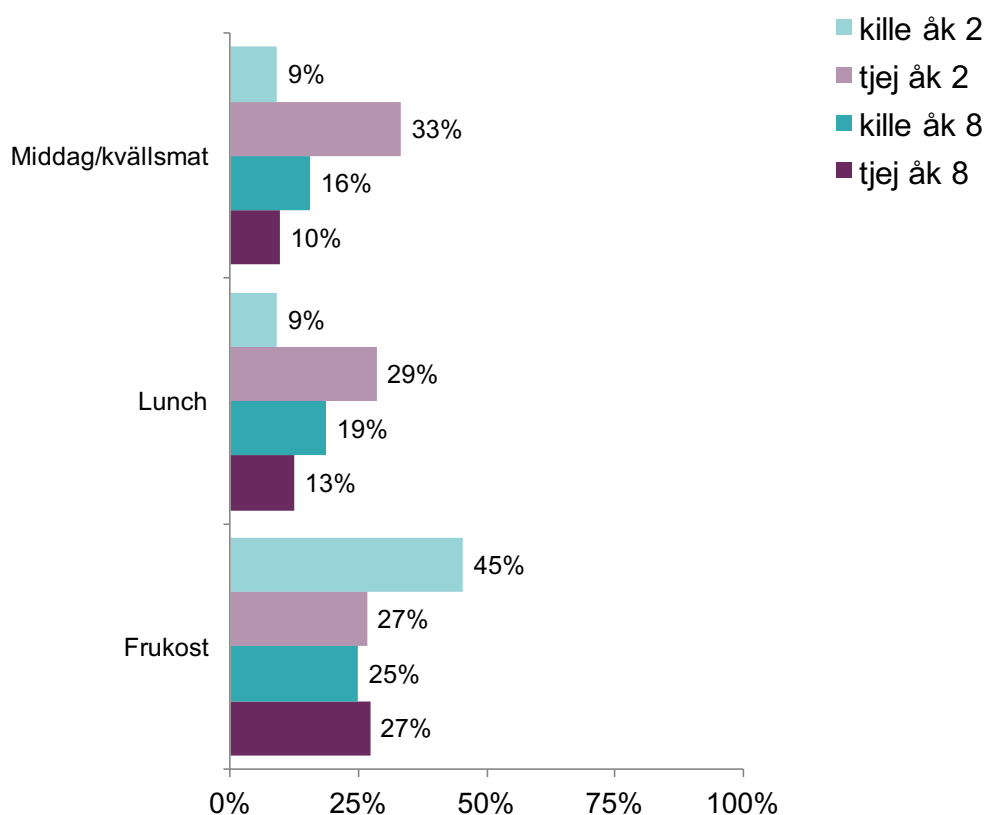
F2c. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Jämförelser

	Huvudvärk	Ont i magen	Känt dig stressad	Svårt att somna	Känt dig nedstämd, deppig eller nere	Sovit dåligt på natten
Torsås	29%	12%	37%	24%	22%	23%
Region	21%	15%	42%	29%	28%	26%
Rikssnitt	18%	14%	43%	27%	28%	25%

Hoppa över måltider

I diagram F3 nedan redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare. En relativt hög andel i alla åldersgrupper, hoppar över frukosten flera gånger i veckan eller oftare. Andelen som hoppar över övriga måltider är totalt sett lägre.

F3. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

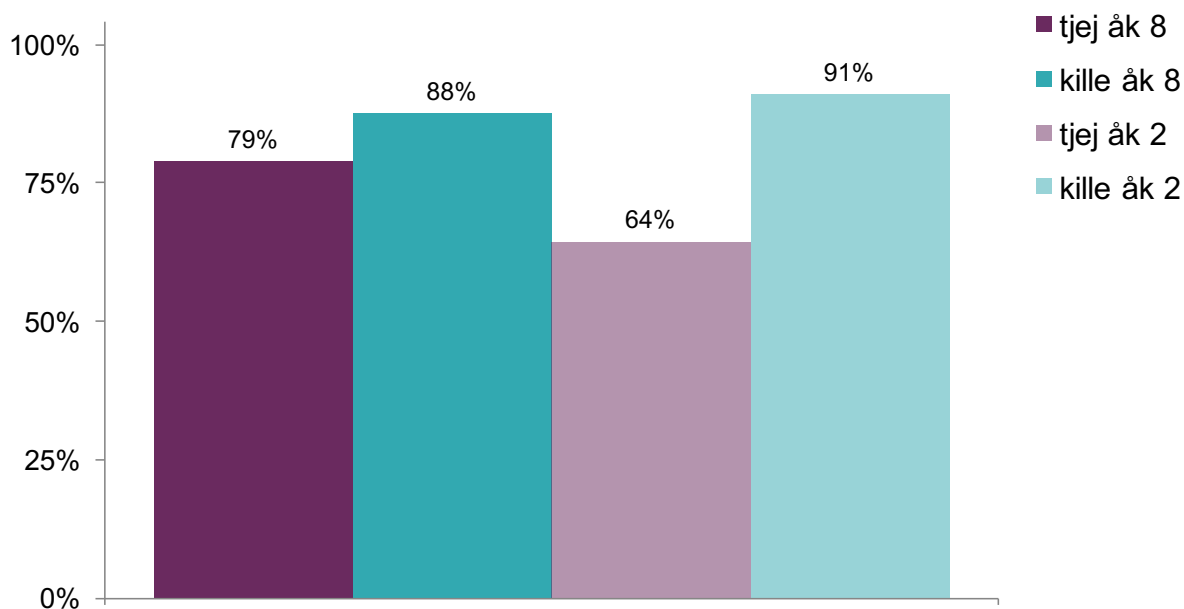
Träning och motion

Fysisk aktivitet är relaterat både till fysisk och psykisk hälsa. Andelen skolbarn som uppnår den rekommenderade mängden fysisk aktivitet (1 timme per dag enligt WHO) är fortsatt låg i Sverige. Det är en levnadsvana som inte har förbättrats över tid konstaterar Folkhälsomyndigheten¹.

Vad som framgår i diagram F4 är att en andel mellan 64–91 % tränar minst en gång i veckan. Det är en högre andel killar än tjejer som tränar minst en gång i veckan. Resultatet för killar är på en liknande nivå som år 2015, se diagram F4a på följande sida. Bland tjejer har andelen som regelbundet tränar minskat från tidigare års resultat.

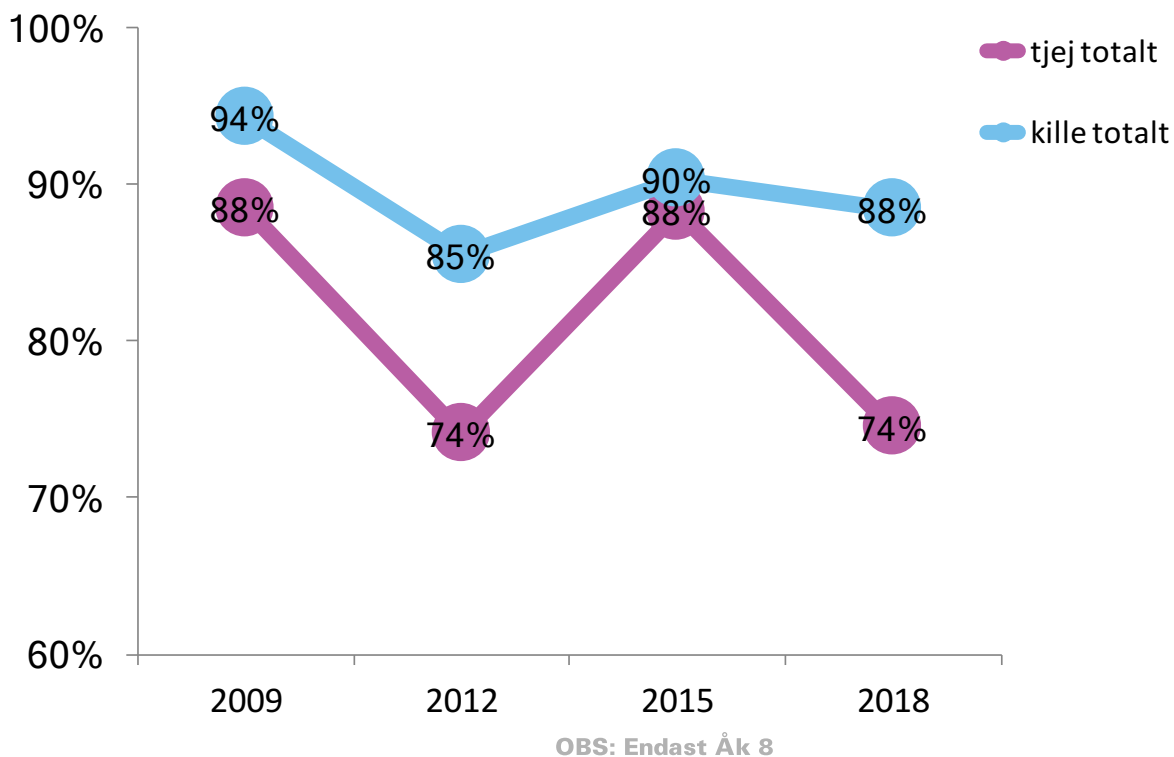
I Torsås svarar ungdomarna i något lägre grad än ungdomarna i regionsnittet och rikssnittet att de tränar regelbundet, se diagram F4b på följande sida.

F4. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?
Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

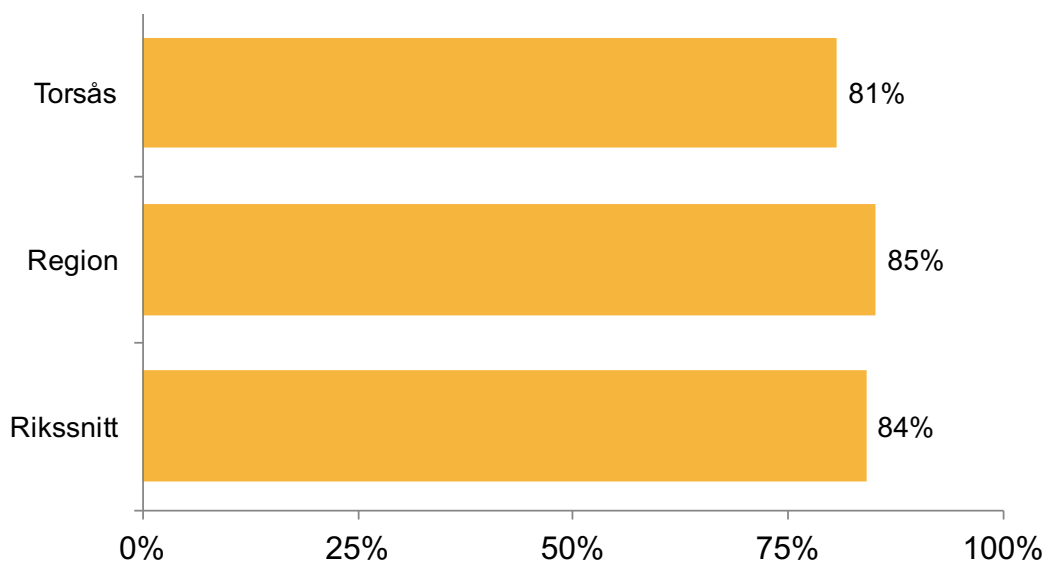

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor 2013-2014

F4a. Andel som tränar minst en gång i veckan
Utveckling över tid

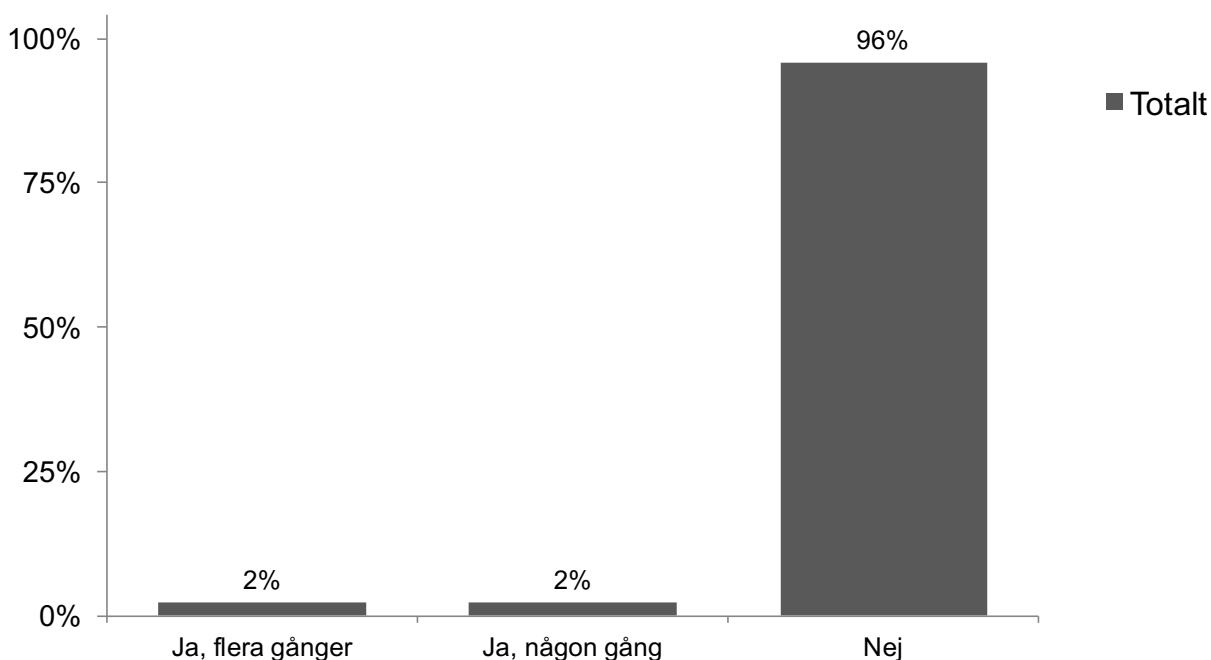
F4b. Andel som tränar minst en gång i veckan
Jämförelser

Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel. Totalt svarar 4 % att de använt denna typ av medel någon gång.

F5. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?

Alkohol, tobak och snus

Lupp-enkäten innefattar också frågor om hur ofta man röker, snusar och dricker alkohol. I tabell F6 på följande sida redovisas resultaten för dessa frågor.

Över tid kan vi se att regelbunden rökning ökat något i årskurs 8. Andelen i årskurs 8 som dricker starköl eller motsvarande minst en gång per månad har även minskat från år 2015. Däremot har andelen (av de som dricker alkohol) som dricker så mycket att de känner sig fulla ökat.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) konstaterar att andelen skolelever i Sverige som använder tobak minskat de senaste åren. Vad gäller alkohol konstaterar CAN att såväl andelen alkoholkonsumenter som alkoholkonsumtionen bland svenska elever är på fortsatt historiskt låga nivåer.¹

¹ CAN: Skolelevers drogvanor 2018

F6. Hur ofta brukar du...

	Tjej åk 8		Kille åk 8		Tjej åk 2		Kille åk 2	
	2015	2018	2015	2018	2015	2018	2015	2018
Röka cigaretter?								
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	100%	91%	97%	91%	-	93%	-	91%
Minst en gång per vecka	0%	9%	3%	9%	-	7%	-	9%
Snusa?								
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	100%	100%	97%	94%	-	100%	-	91%
Minst en gång per vecka	0%	0%	3%	6%	-	0%	-	9%
Dricka folköl?								
Aldrig/Sällan	97%	88%	81%	90%	-	100%	-	91%
Minst en gång per månad	3%	12%	19%	10%	-	0%	-	9%
Dricka starköl, starkcider, alkoholisk vin eller sprit?								
Aldrig/Sällan	85%	88%	81%	88%	-	36%	-	64%
Minst en gång per månad	15%	12%	19%	13%	-	64%	-	36%
Hur ofta dricker du så mycket alkohol att du känner dig full?*								
Aldrig/Sällan	60%	40%	57%	25%	-	44%	-	0%
Minst en gång per månad	40%	60%	43%	75%	-	56%	-	100%

*Av de som vid något tillfälle druckit alkohol

33 % av ungdomarna i Torsås svarar att de får tag i alkohol via kompisar, kompisars syskon eller en partner. 27 % har svarat "på annat sätt" medan 17 % svarar att de får tag i alkohol från en annan vuxen (inte föräldrarna).

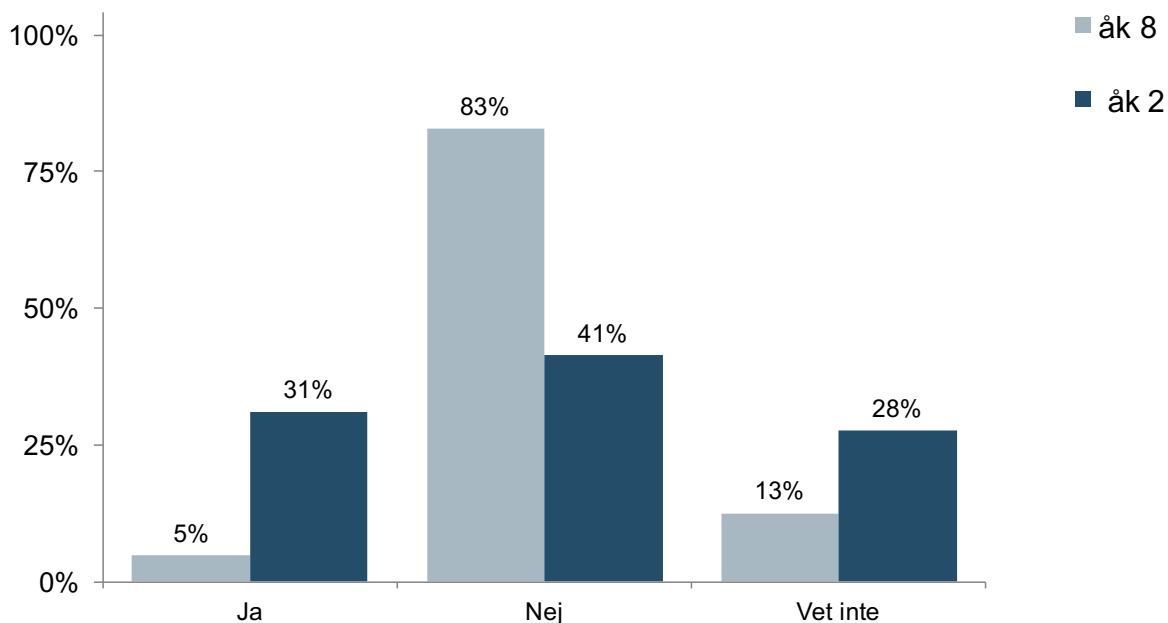
I diagram F7 på följande sida framgår det att 5 % i årskurs 8 och 31 % i årskurs 2 får dricka alkohol för sina föräldrar.

F6a. Hur får du oftast tag på alkohol?

Besvarades endast av de som någon gång druckit alkohol

	Andel 2018
Köper själv i affären	10%
Beställer på internet	7%
Handlar utomlands	10%
Tillverkar själv	3%
Får från mina föräldrar	3%
Tar från mina föräldrar utan att de vet om det	7%
Från syskon	3%
Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän/partner	33%
Från annan vuxen	17%
På annat sätt	27%

F7. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

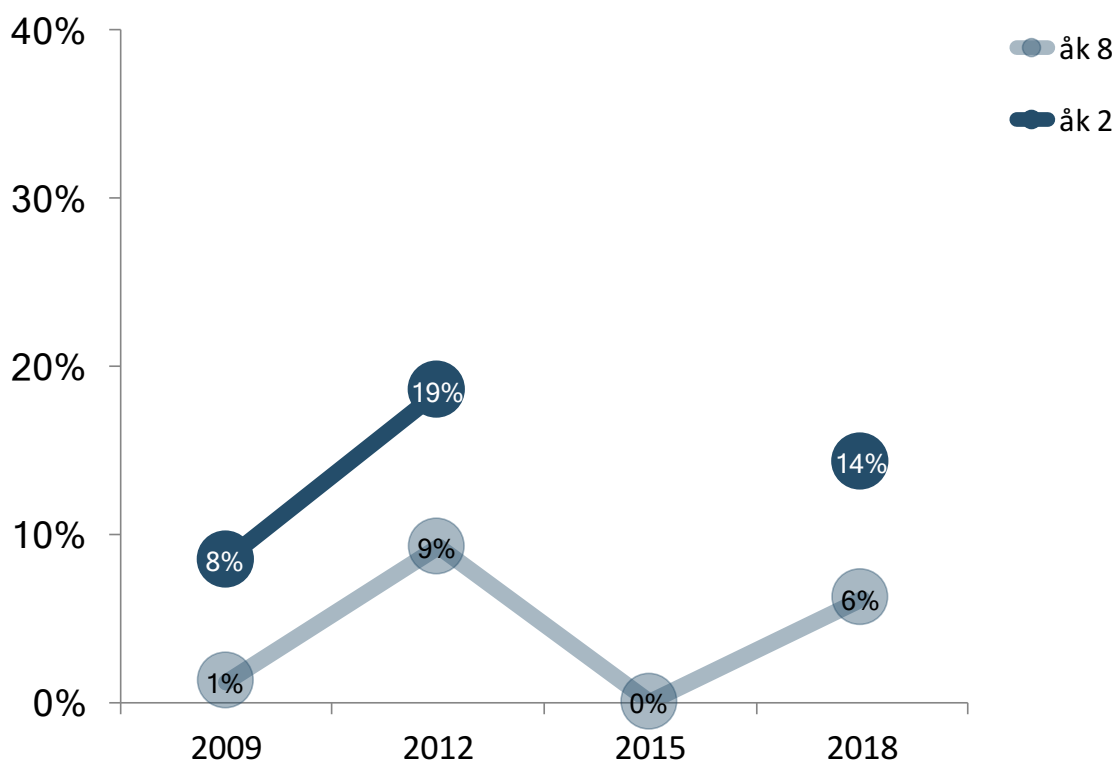

Narkotika

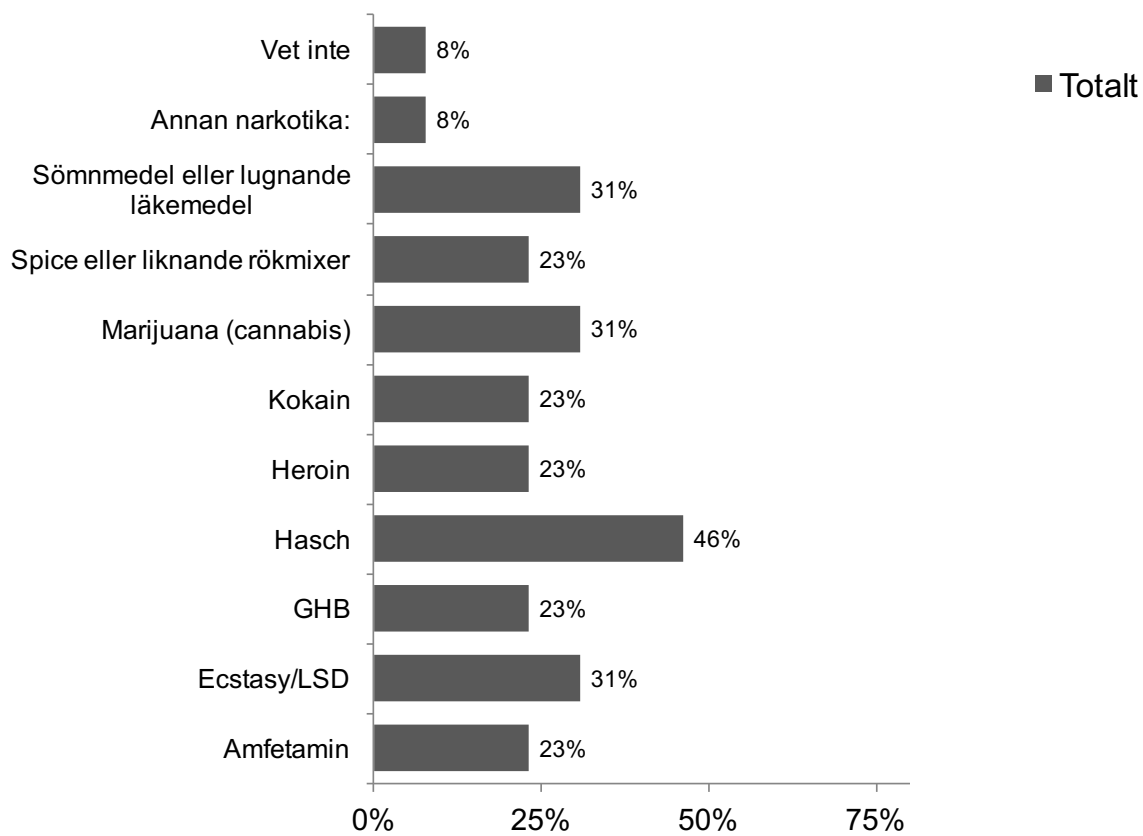
Lupp-enkäten innefattar också frågor om narkotikaanvändning. 6 % av högstadiungdomarna och 14 % av gymnasieungdomarna svarar att de en eller flera gånger har använt narkotika.

På följande sida ser vi att hasch, marijuana, sömnmedel och Ecstasy/LSD är de narkotikasorter som flest ungdomar använt.

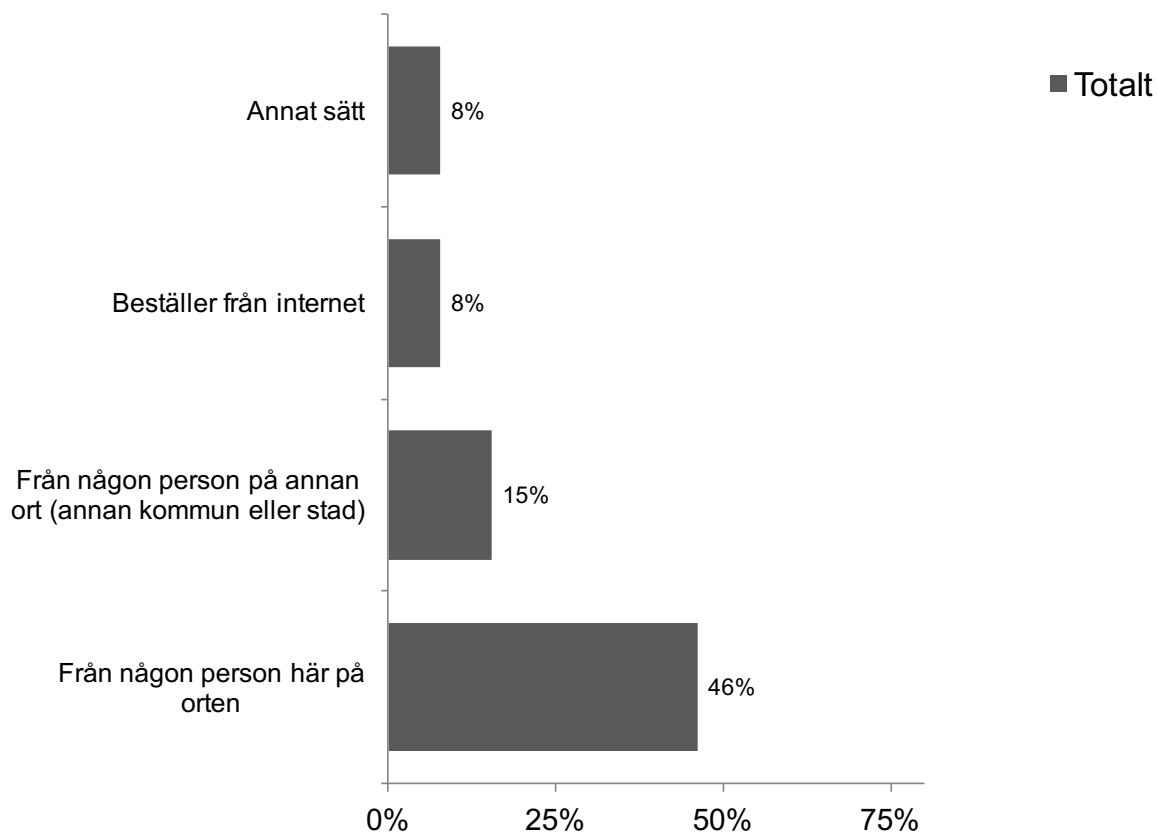
F8. Andel som använt narkotika över tid

F8a. Vilken eller vilka typer av narkotika har du använt?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

F8b. Hur fick du/får du tag på narkotika?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

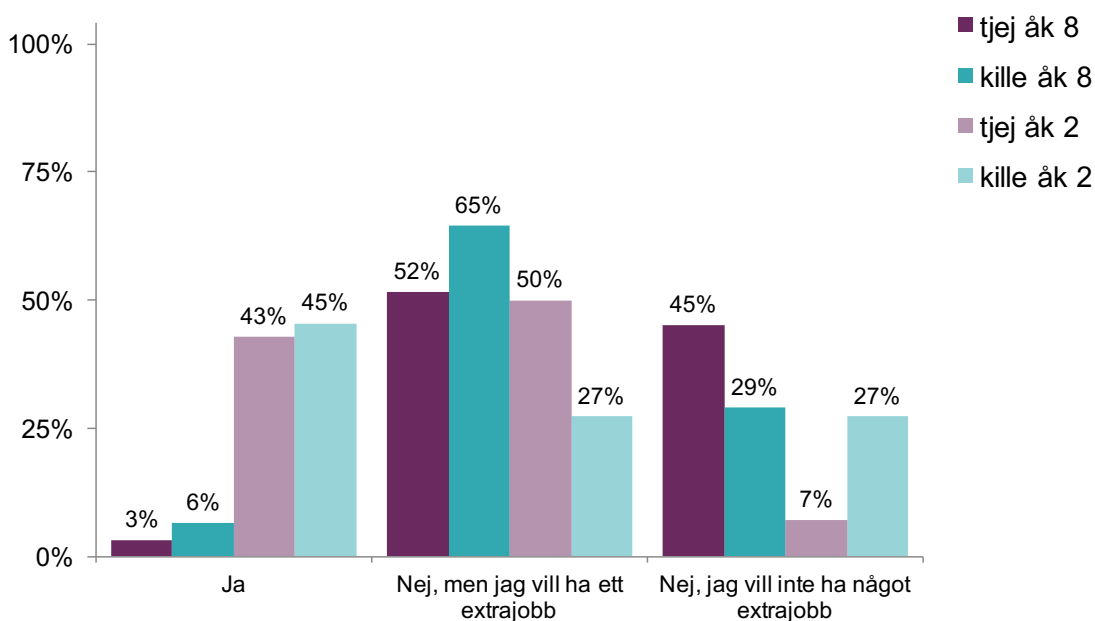

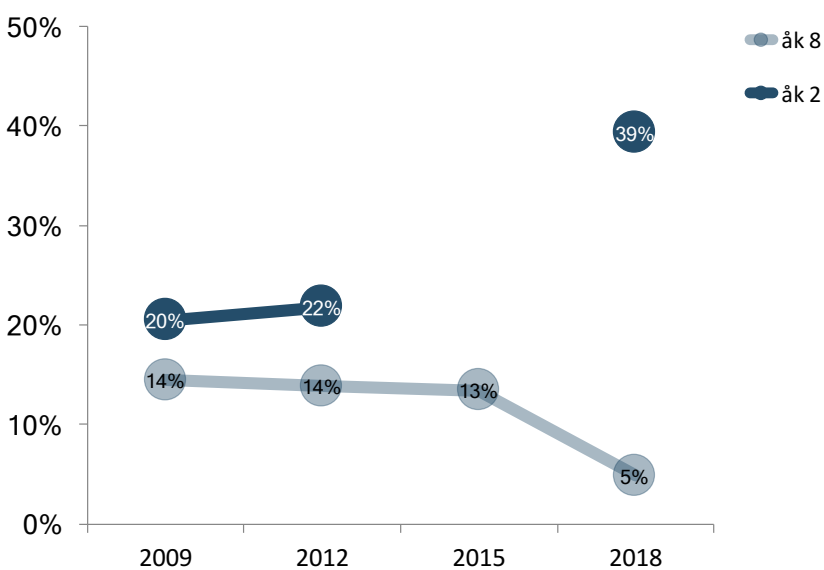
Arbete

I detta avsnitt redovisas några frågor gällande ungdomarnas relation till arbetsmarknaden. Totalt svarar 5 % i årskurs 8 och 44 % i årskurs 2 att de har ett extrajobb. En ökning av andelen gymnasieungdomar med extrajobb har skett, se diagram G1a nedan. Andelen med ett extrajobb är totalt sett något lägre i Torsås vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt.

G1. Har du något extrajobb just nu?

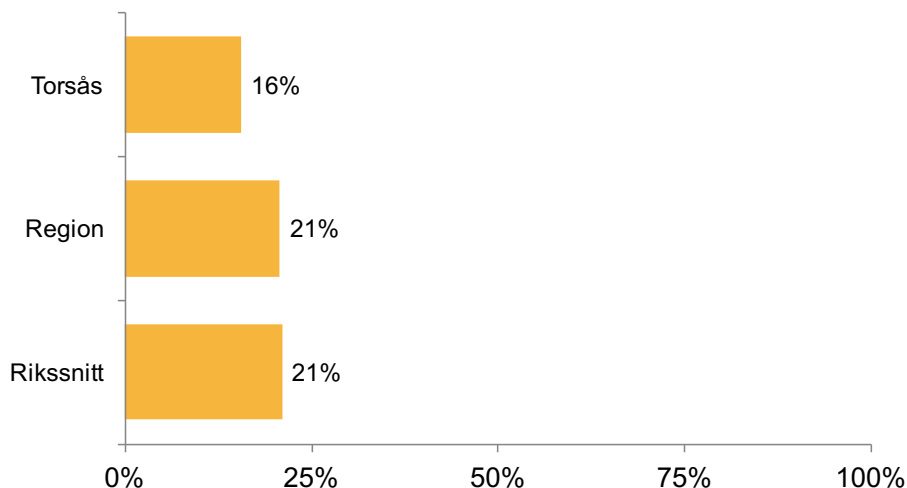

G1a. Andel med extrajobb: Utveckling över tid*

*Obs! 2009 och tidigare var svarsalternativen på frågan endast "ja" eller "nej" för att år 2012 och senare vara "ja", "nej", "nej men jag vill ha ett extrajobb" vilket kan påverka jämförbarheten.

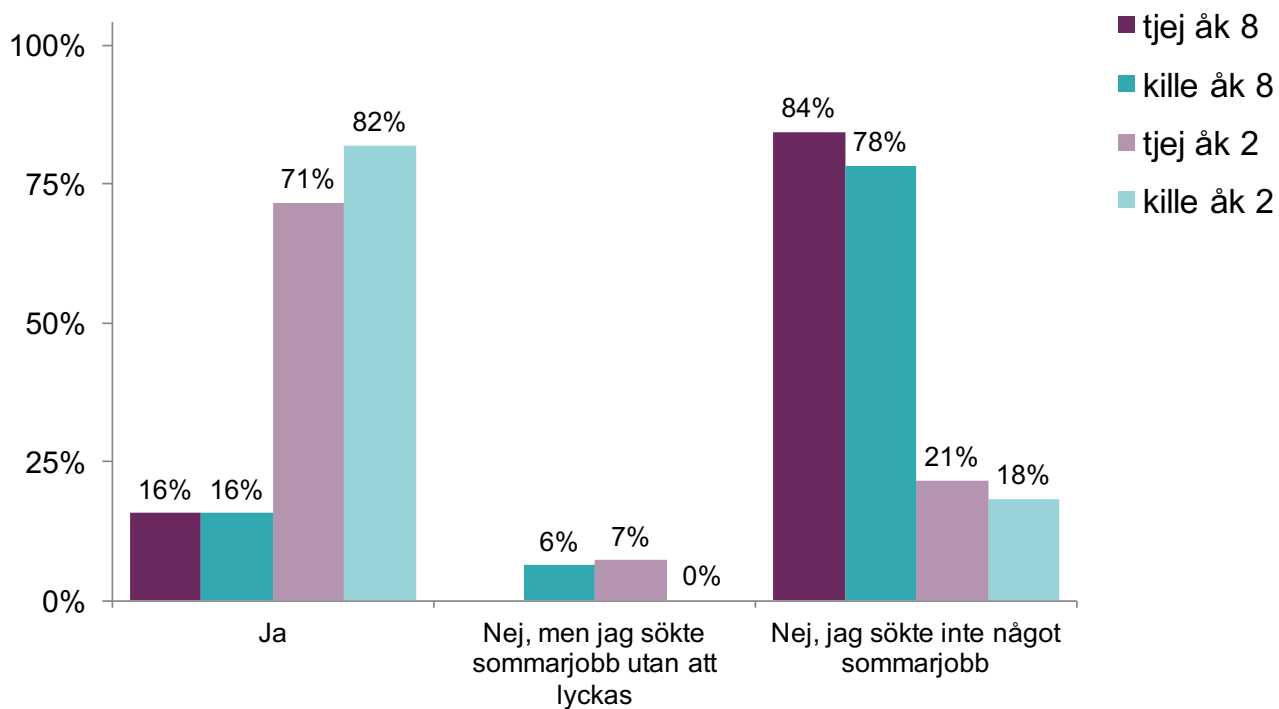
G1b. Andel med extrajobb: Jämförelser

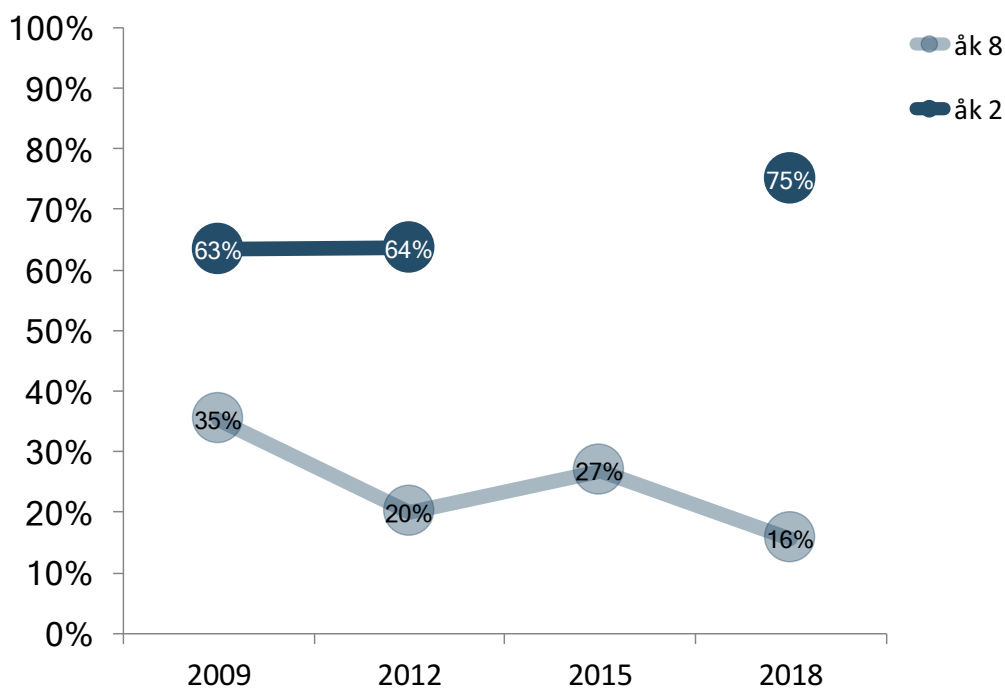
Totalt svarar 16 % av högstadiungdomarna och 75 % av gymnasieungdomarna att de hade ett sommarjobb i somras.

Andelen högstadiungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren har minskat över tid se, diagram G2a på följande sida. Andelen gymnasieungdomar som har haft ett sommarjobb har däremot ökat något från år 2012.

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

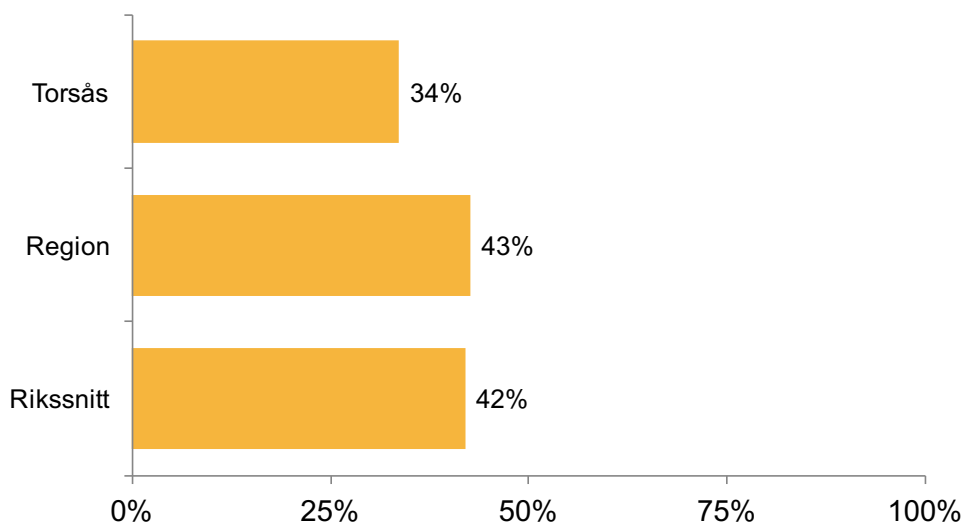

G2a. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Utveckling över tid

I diagram G2b nedan ser vi att andelen ungdomar som svarat att de hade ett sommarjobb i somras är lägre i Torsås än i regionsnittet och i rikssnittet.

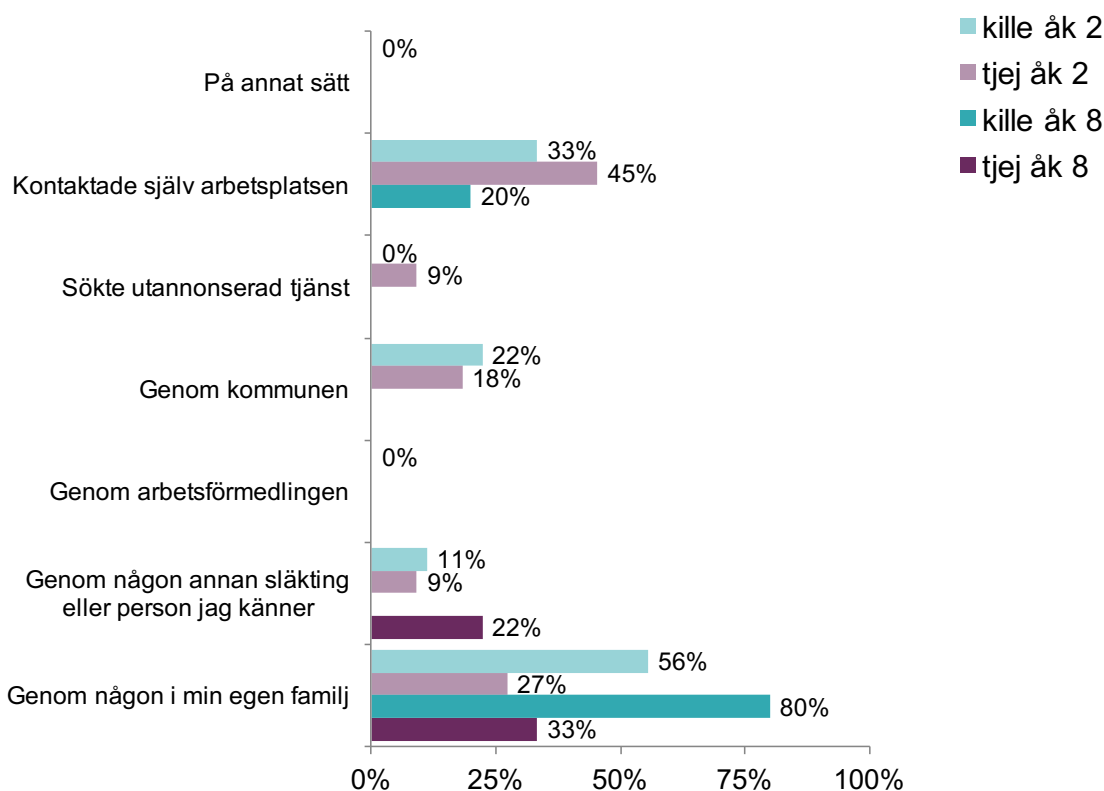
G2b. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Jämförelser

Majoriteten av ungdomarna i årskurs 2 fick sitt sommarjobb genom att själva kontakta arbetsplatsen, genom någon i familjen eller genom kommunen, se diagram G2c på följande sida. Bland ungdomarna i årskurs 8 har majoriteten fått sitt sommarjobb genom någon i familjen eller genom en släkting/bekant.

G2c. Hur fick du ditt sommarjobb?

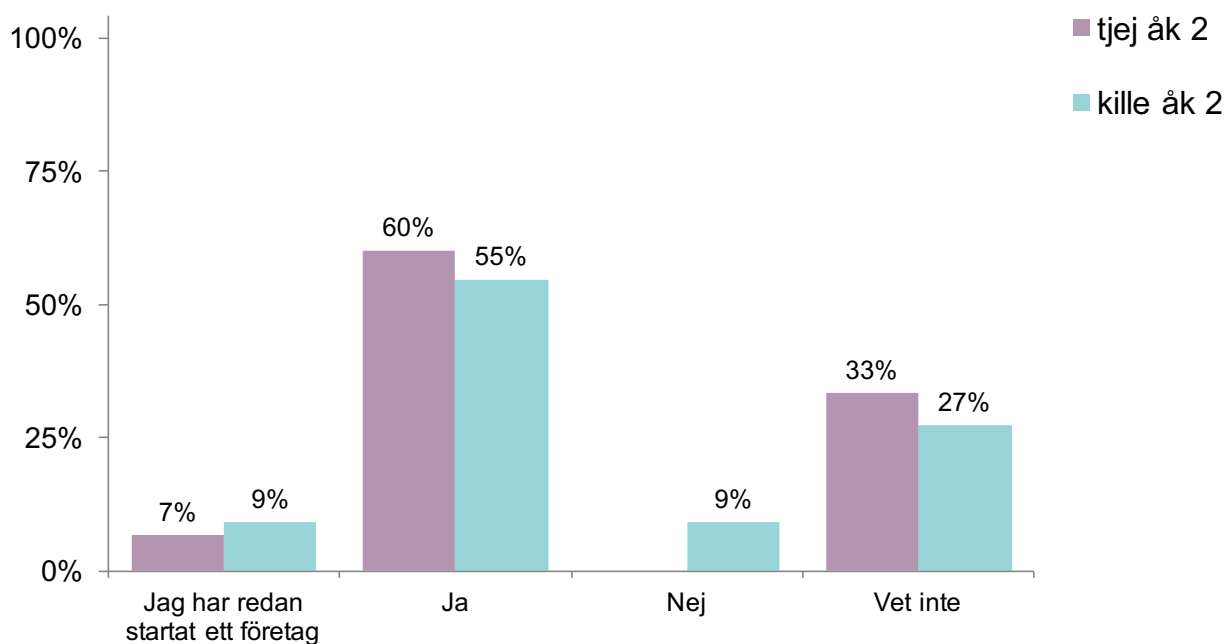
Besvarades endast av de som hade ett sommarjobb i somras

Inställning till eget företagande

Gymnasieungdomarna fick svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. En andel om totalt 8 % svarar att de redan har ett företag medan mer än hälften svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget företag i framtiden.

G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?

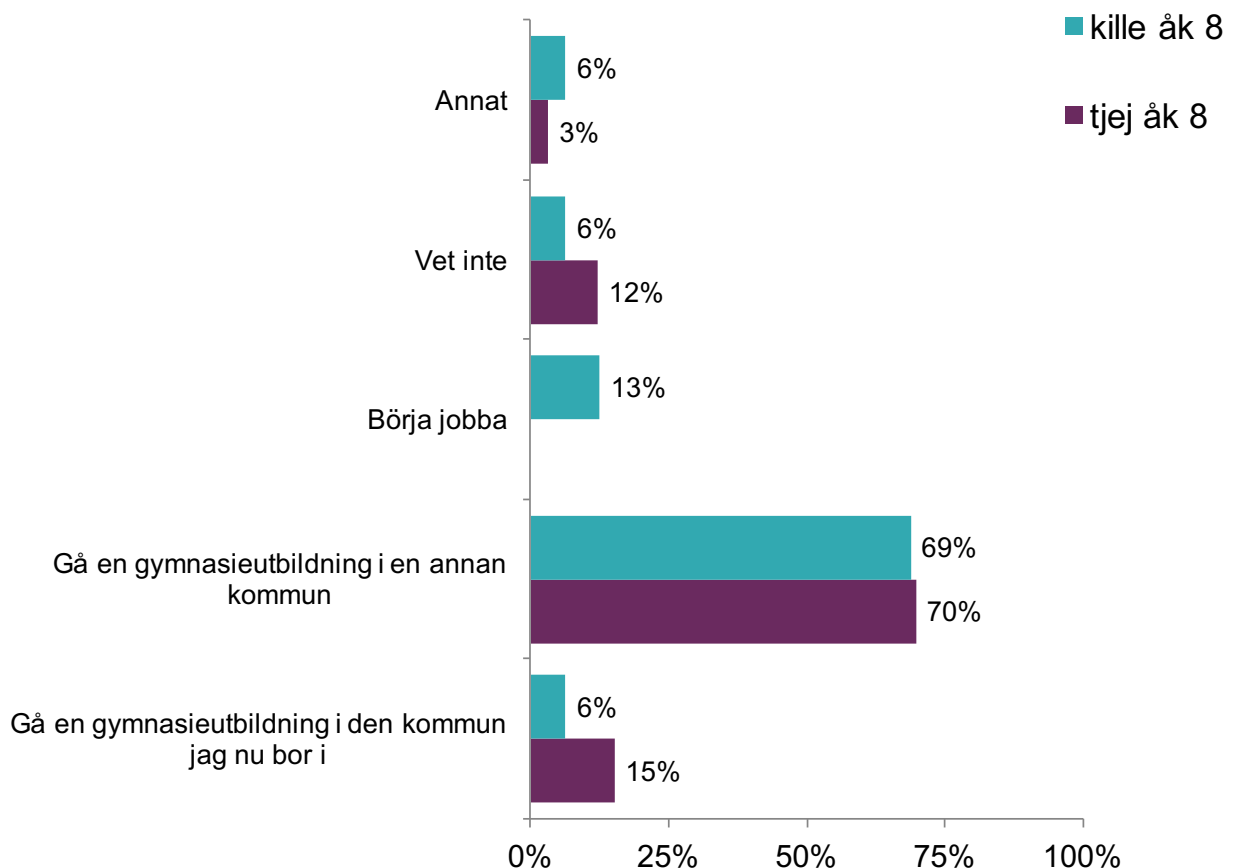
I det sista avsnittet i Lupp-enkäten ställs frågor om hur ungdomarna ser på framtiden, vad de vill göra och huruvida de planerar att flytta från kommunen.

Vad unga i årskurs 8 vill och tror att de kommer att göra

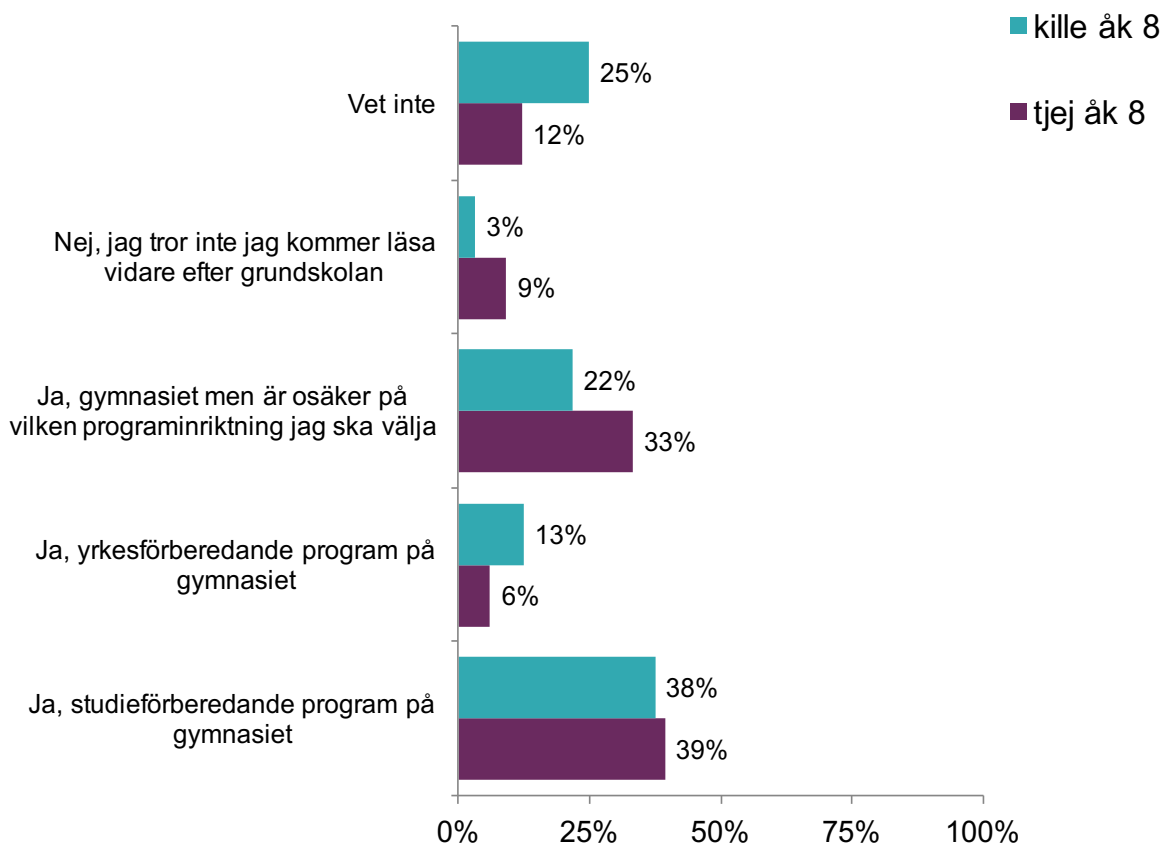
75 % av killarna och 85 % av tjejerna i årskurs 8 skulle helst gå en gymnasieutbildning direkt efter grundskolan, se diagram H1a nedan. 13 % av killarna skulle helst börja jobba.

Vad gäller planer på vidare studier är det en väldigt stor andel som tror att de kommer att läsa vidare (direkt eller senare), se diagram H1b på följande sida. 3 % av killarna och 9 % av tjejerna tror inte att de kommer att läsa vidare. 25 % av killarna och 12 % av tjejerna är osäkra och svarar "vet inte".

H1a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan?

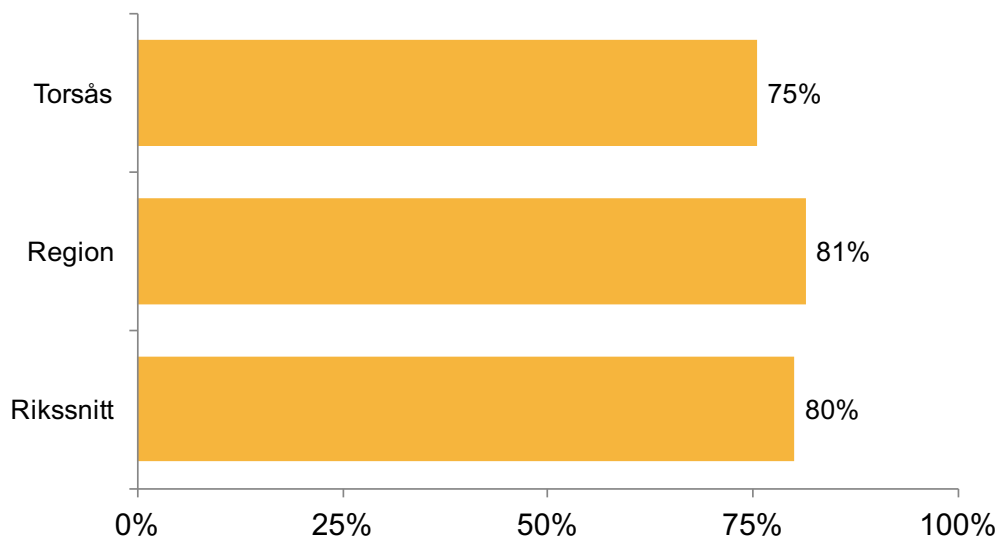

H1b. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)?

Andelen som tror att de kommer att läsa vidare efter grundskolan är något lägre i Torsås än i regionsnittet och rikssnittet, se diagram H1c nedan.

H1c. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)? Andel ja: Jämförelser

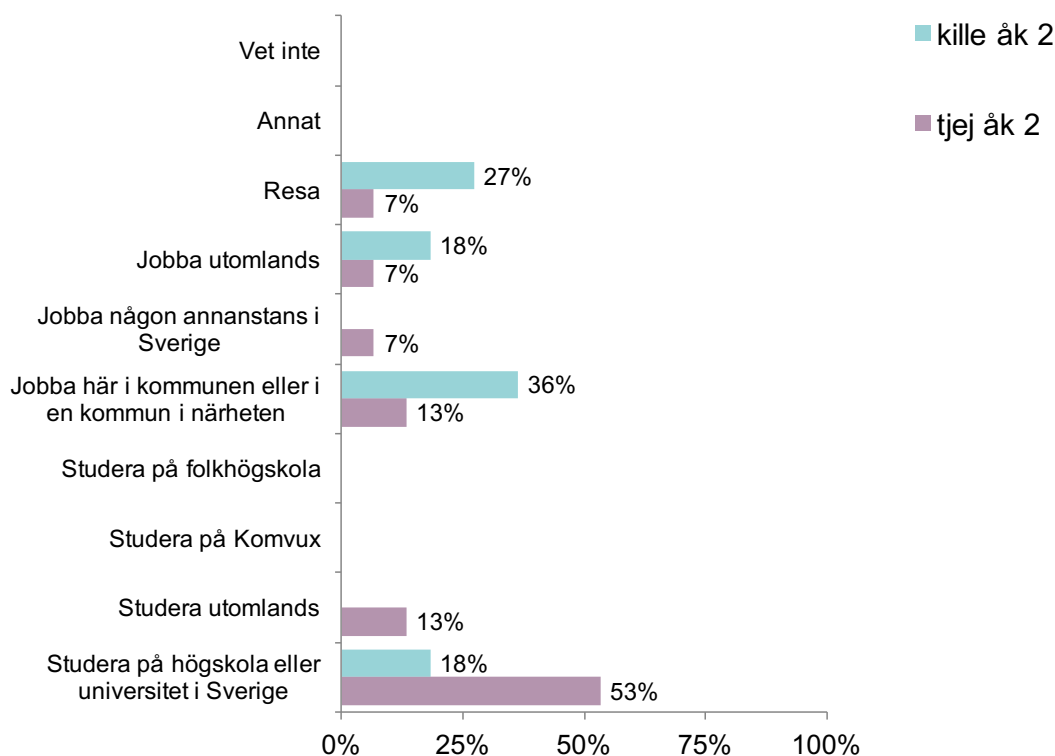

Vad unga i årskurs 2 vill och tror att de kommer att göra

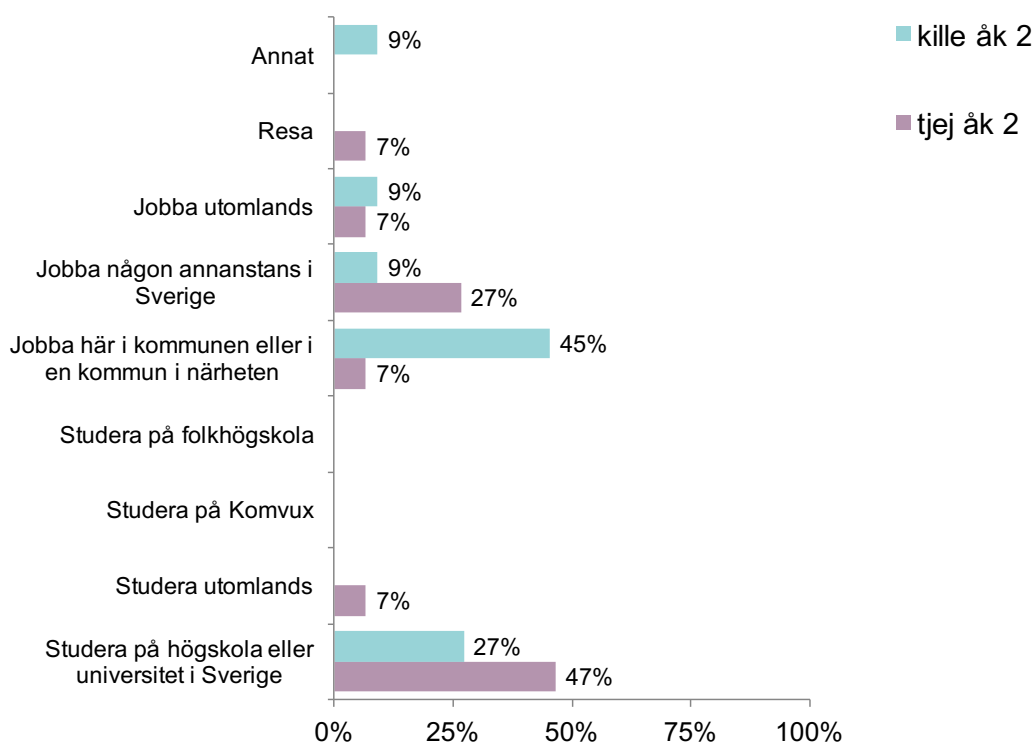
Vad gäller frågan om vad ungdomarna i årskurs 2 helst skulle vilja göra direkt efter gymnasiet svarar 53 % av tjejerna och 18 % av killarna att de vill studera på högskola eller universitet i Sverige, se diagram H2a nedan. 13 % av killarna och 28 % av tjejerna skulle helst vilja jobba i kommunen eller i närheten.

I diagram H3 på följande sida framkommer det att 67 % av tjejerna och 27 % av killarna i årskurs 2 tror att de kommer att studera vidare efter gymnasiet.

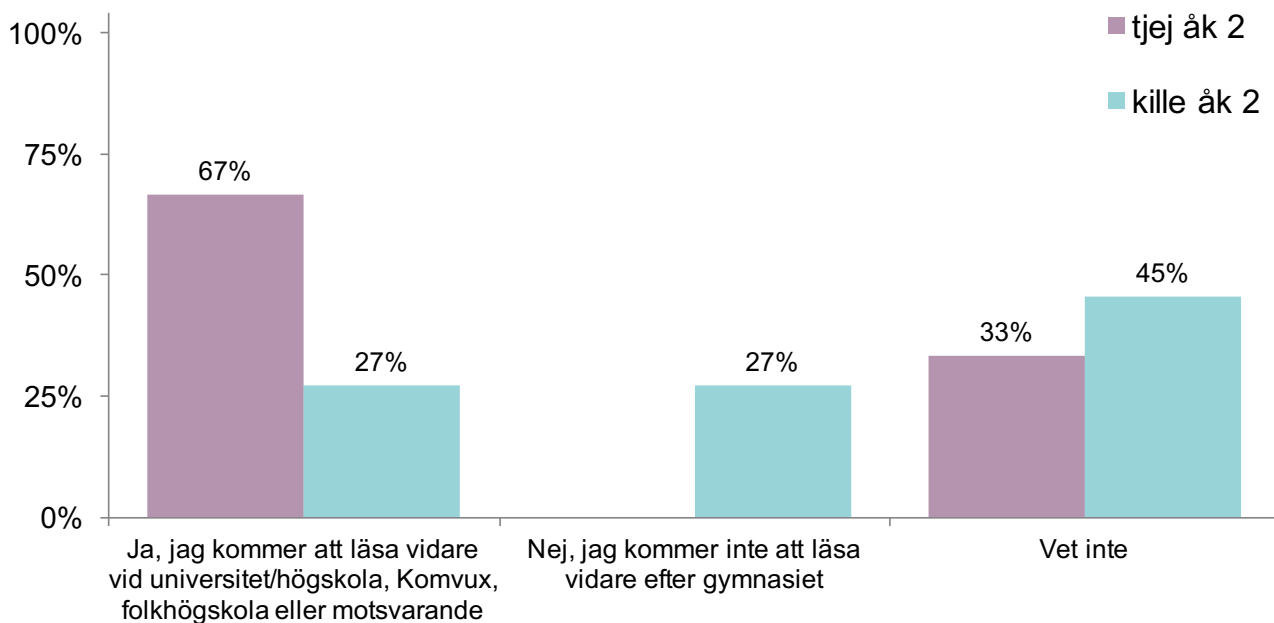
H2a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet?

H2b. Vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet?

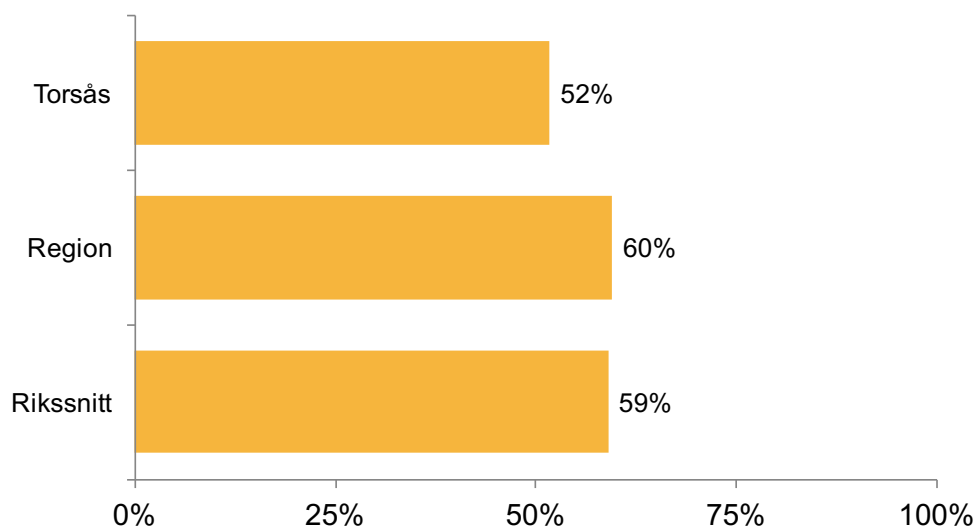

H3. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare?

Andelen gymnasieungdomar som tror att de kommer att läsa vidare (direkt eller senare) är lägre i Torsås vid en jämförelse med regionsnittet för Kalmar län samt rikssnittet.

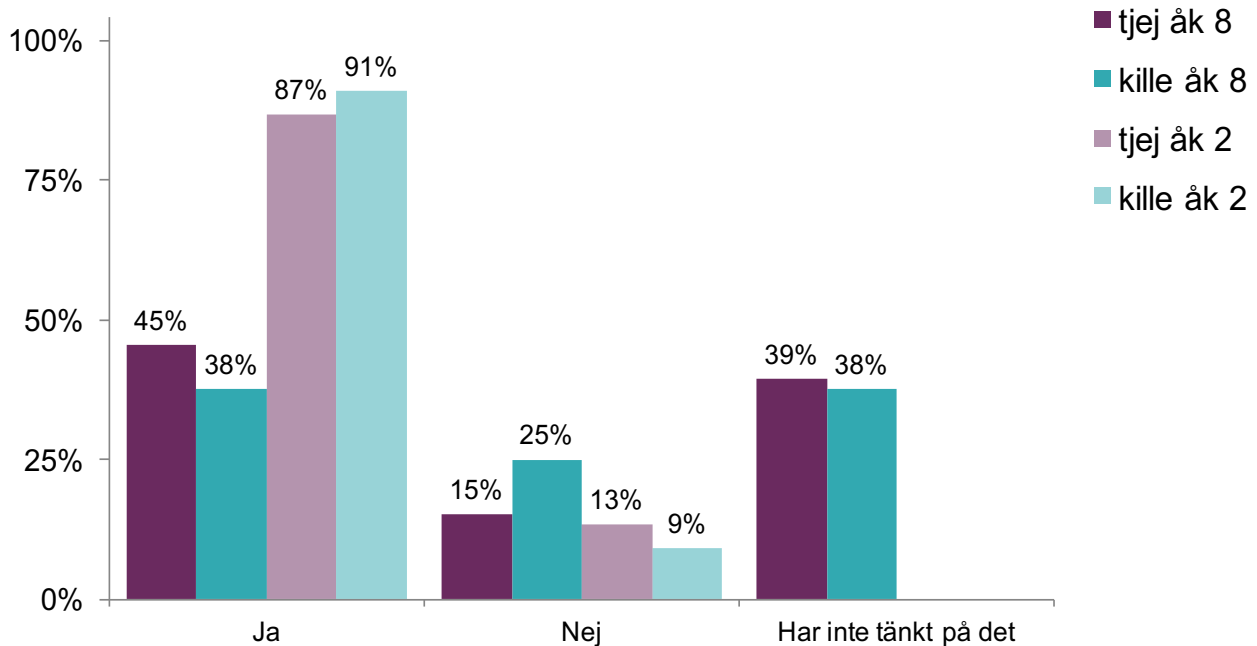
H3a. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet (direkt eller senare)? Andel ja: Jämförelser

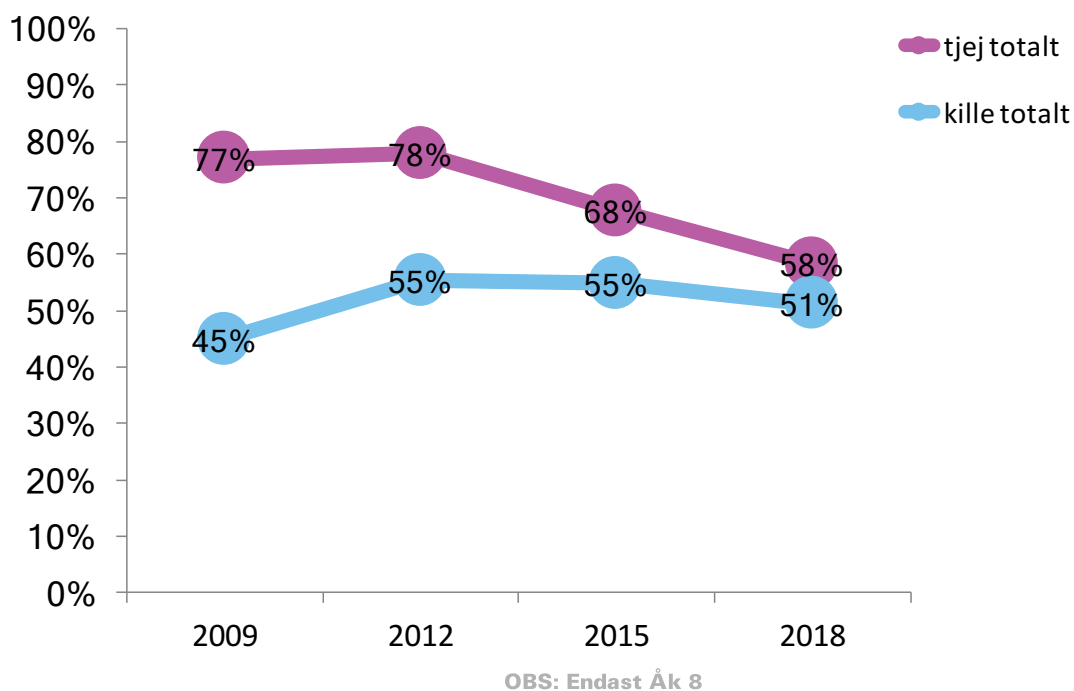
Flytta eller stanna i kommunen

Nästan 40 % av ungdomarna i årskurs 8 svarar att de inte tänkt på huruvida de tror att de kommer att flytta från kommunen de bor i eller inte. En liknande andel i årskurs 2 svarar att de tror att de kommer att flytta. Bland ungdomarna i årskurs 2 är andelen som tror att de kommer att flytta högre. 87 % av tjejerna och 91 % killarna i årskurs 2 tror att de kommer att flytta. Andelen som tror att de kommer att flytta från kommunen har varit på en relativt stabil nivå sedan år 2012. Andelen tjejer som tror att de kommer att flytta har dock minskat något.

H4. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

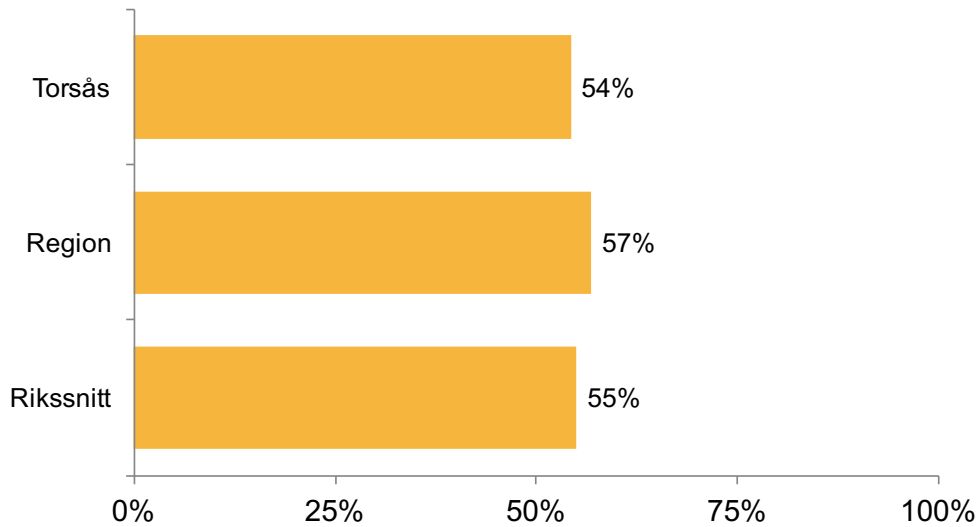

H4a. Andelen som tror de kommer flytta över tid*

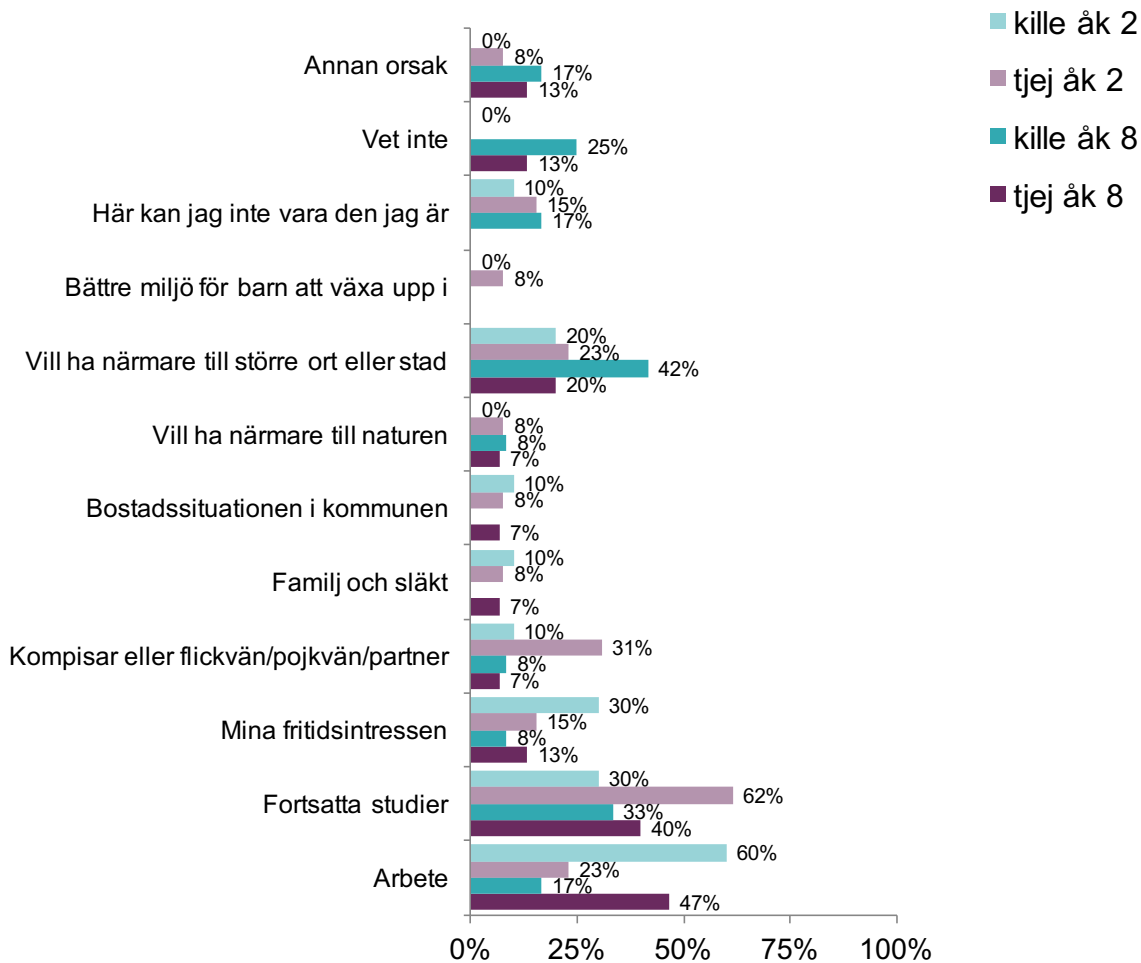
*Andelen ja-svar redovisas över tid. Observera att svarsalternativen på frågan 2014 och tidigare varit ja/nej/vet inte, för att i år vara ja/nej/har inte tänkt på det

H4b. Andelen som tror de kommer flytta: Jämförelser

De som svarade att de tror att de kommer att flytta fick svara på en följdfråga om varför. Flest har angett att de kommer att flytta på grund av fortsatta studier, arbete eller på grund av att de vill ha närmare till större ort eller stad.

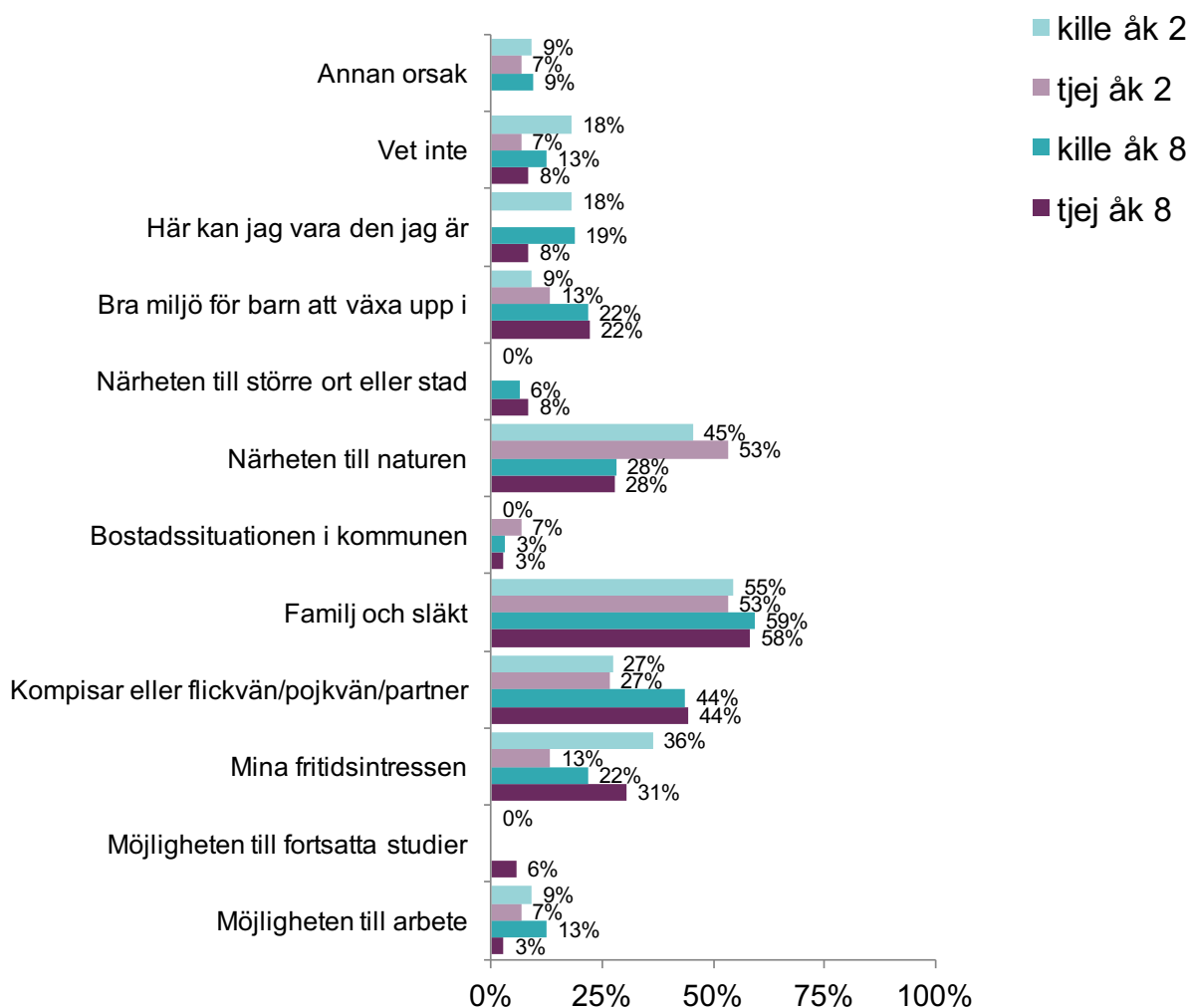
H4c. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen? Besvarades endast av de som tror de kommer flytta

Det bästa med kommunen

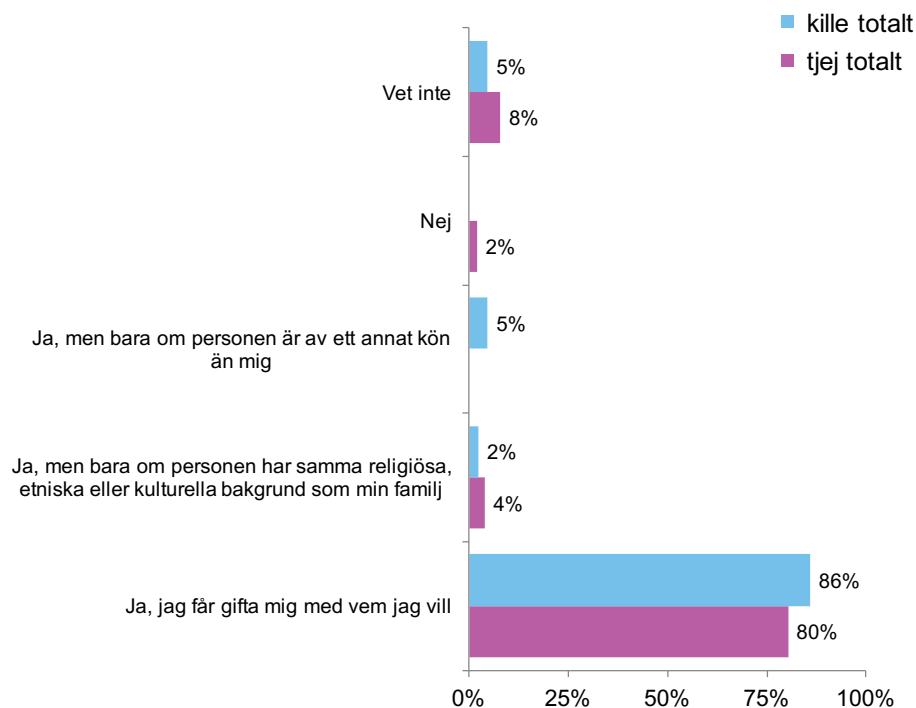
I Lupp-enkäten ställdes även en fråga om vad som är det bästa med att bo i kommunen. Familj och släkt, kompisar och partner samt närheten till naturen är det som flest anger. En relativt stor andel unga uppskattar också sina fritidsintressen i hög grad.

H5. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

I enkäten ställdes en fråga om huruvida eleverna får gifta sig med vem de vill. Totalt svarar 80 % av tjejerna och 86 % av killarna att de får gifta sig med vem de vill.

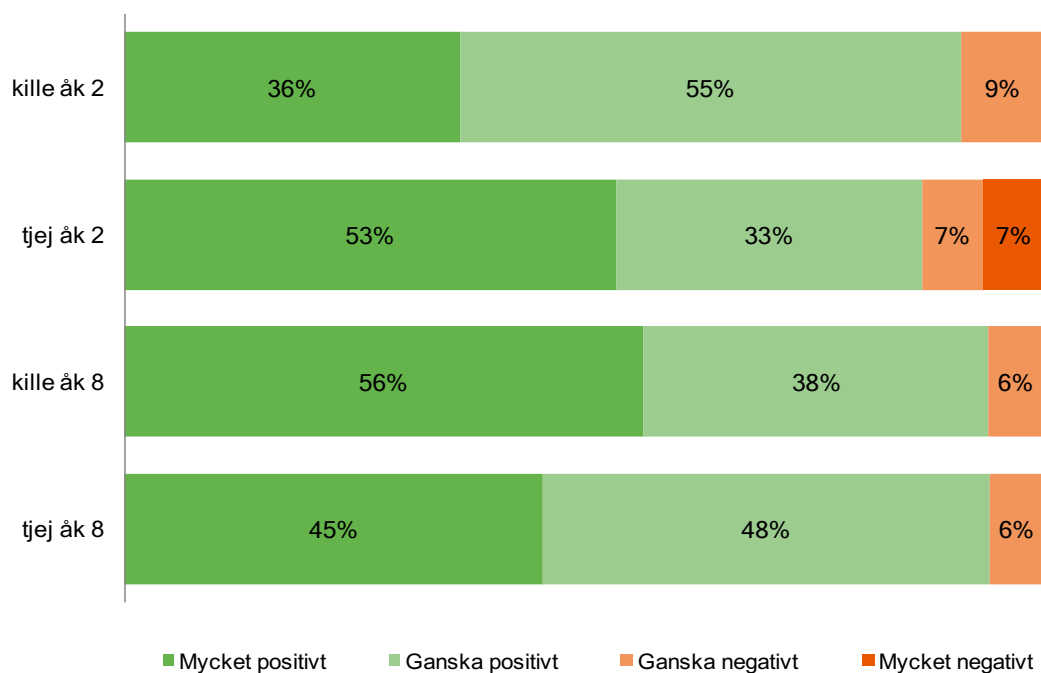
H6. Får du gifta dig med vem du vill?

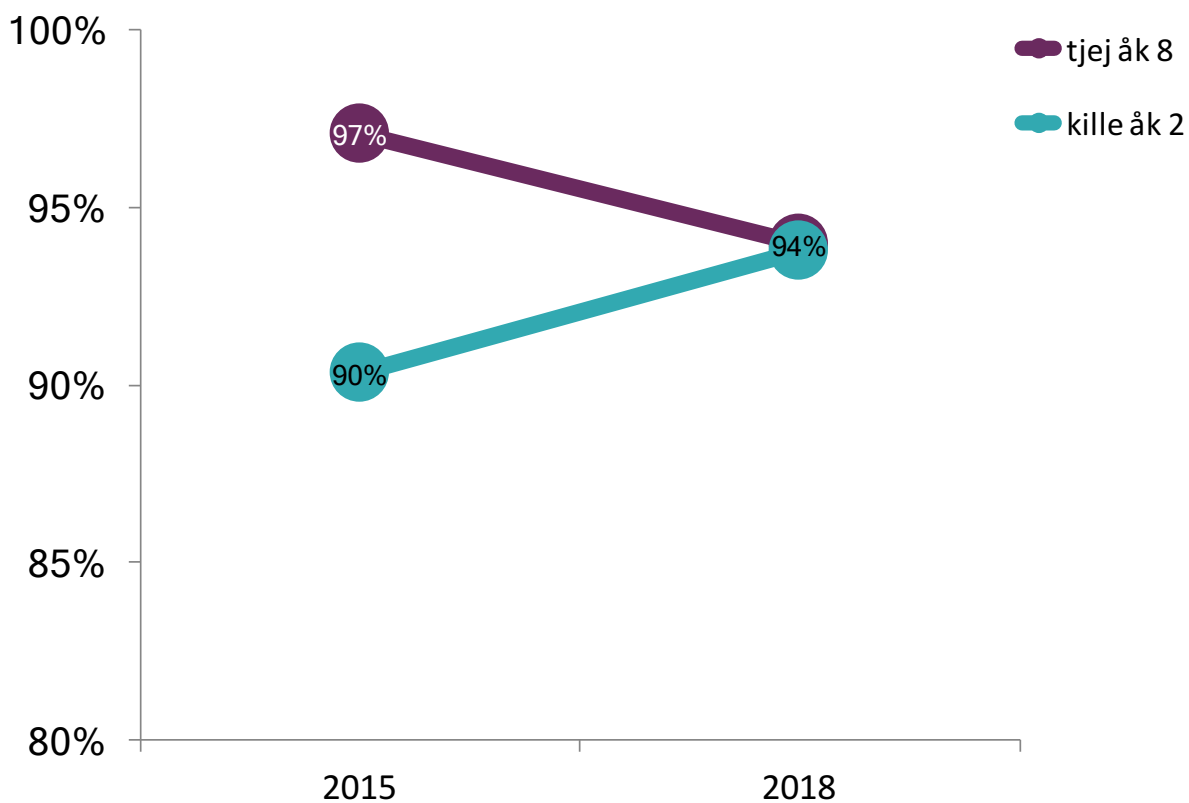
Framtid

Som framgår i diagram H7 nedan svarar en väldigt hög andel, drygt 90 % av ungdomarna i båda årskurser, att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden. Över tid har dock en mindre negativ utveckling skett bland högstadietjejerna, se diagram H7a på följande sida. Bland högstadiekillarna har däremot en något positiv utveckling skett.

H7. Hur ser du på framtiden?

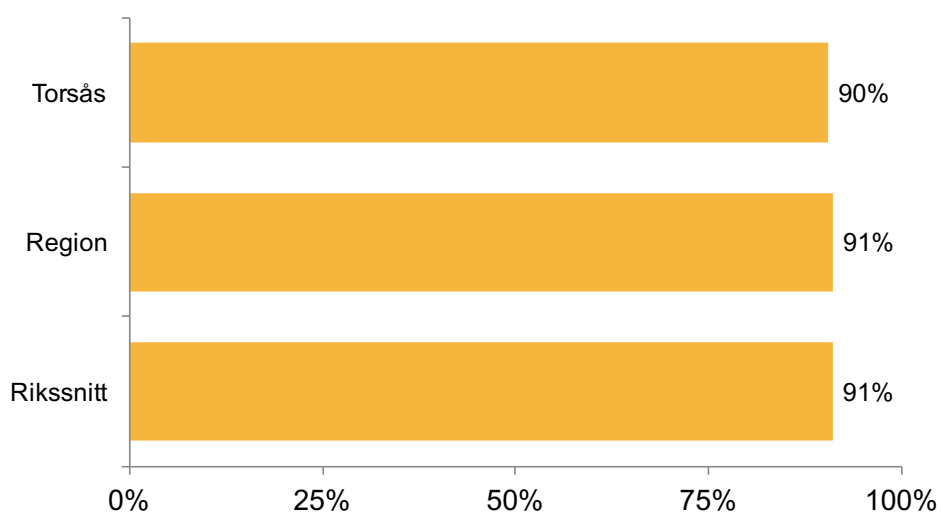

H7a. Hur ser du på framtiden? Utveckling över tid

Andelen med positiv framtidssyn är på en liknande nivå i Torsås som i regionsnitt och rikssnitt.

H7b. Hur ser du på framtiden? Andel som svarat "mycket positivt" eller "ganska positivt" Jämförelser

Referenser

- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: Skolelevers drogvanor 2018
- Folkhälsomyndigheten 2014: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013-2014
- Kommittédirektiv 2014:111. Demokratisk delaktighet och inflytande över det politiska beslutsfattandet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor: Fokus 14: Om ungas fritid och organisering
- Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa
- Regeringens proposition 2013/14:191. Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande
- Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen
- SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?
- SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A
- SOU 2016:55 "Det handlar om en jämlik hälsa"
- Sveriges Kommuner och Landsting 2014: Ungas inflytande och delaktighet

